

„A kisebbségi egyházaknak – a legnagyobb kisebbséget alkotó római katolikus egyházzal együtt – az a feladatuk, hogy »szent szövetséget alkossanak a szekularizált világgal szemben.«”

Egyházak kisebbségben ► 4. oldal

„Az egyházi könnyűzenéről vitapartnereim is azt állítják, hogy az ifjúság számára való. De mit fognak ezek a fiatalok énekelni, ha felnőnek, és nem tanulták meg a gyülekezeti énekeket?”

Zarándokének – újra ► 13. oldal

„Volt egy névsora is: azok szerepeltek rajta, akikért mindennap imádkozott név szerint is. Nem felejttem el azt a pilanatot, amikor felfedeztem a nevemet ezen az egyszerű noteszlapon...”

Rendhagyó írásmagyarázat ► 14. oldal

Egy esküvő, négy temetés, hét munkanap... ► 3. oldal

Villáminterjú a gyorsétteremben ► 5. oldal

Problémamegoldás szeretetfokon ► 5. oldal

Széljegyzet Verlaine vallásos verseihez ► 6. oldal

Vállalkozás Istennel ► 9. oldal

Búcsú Bánffy Györgytől ► 10. oldal

Kossuth Lajos keresztelésének templomából indulva a község egyéb látnivalóinak megtekintésére is vállalkoztak múlt szombaton a hagyományos tálliai csendesnap résztvevői, akik a Hajdú-Szabolcsi és a Borsod-Hevesi Egyházmegyéből érkeztek mintegy százán a gyülekezeti találkozóra. (A Tállya–Abauíjszántó–Tokaj–Sátoraljaújhelyi Missziói Evangélikus Egyházközség ez évben kiküldött lelkészének híresszefoglalója az együttlétről lapunk 13., „Presbiteri” oldalán olvasható.)

■ ENGHY SÁNDOR felvétele

„Befejezetlen építkezés”

Óvodaszentelés Sopronban

► A cím megtévesztő lehet, hiszen szeptember 1-jén éppen azért gyűltek össze sokan a soproni gyülekezet óvodájában, hogy hálát adjanak az elkészült, felújított épületért. Technikai értelemben szó sincs tehát befejezetlenségről, készületlenségről...

A soproni gyülekezet 2006-ban, kárpótlási pénzből vette meg az önkormányzattól a Borsmonostori utcai óvodát, amely a gyülekezet iskolájának része lett. A régi, elavult épületben három óvodai csoport működött, a hetvenes évek

technikai színvonalán. Már az indításkor felmerült az ötlet, hogy fel kellene újítani, és a növekvő gyermeklétszám miatt ki kellene bővíteni az óvodát. Egy sikertelen pályázat után, 2009-ben a gyülekezet úgy döntött, hogy az egy-

házközség és az iskola külső segítség nélkül, önerőből, együtt végzi el a munkát, 51 : 49 százalékos arányban osztotva a költségeken.

A beruházás két ütemben valósult meg: tavaly egy felső szintet húztak föl az épületre, idén pedig a három földszinti kicsi teremből két tágasabbat alakítottak ki, így az eredetileg háromcsoportos, hetvenöt gyermeket befogadni képes óvoda most négy tágas csoportszobával várja a száz-százhusz gyermeket.

A munka tehát elkészült; Ittész János püspök azonban a megnyitó istentiszteleten igehirdetésében éppen azt hangsúlyozta, hogy az igazi munka csak most kezdődik el. Nemcsak azért, mert egy házón mindig van mit építeni, alakítani, hanem mert a valódi építkezés helyszíne azoknak a gyermekeknek a lelke, akiket az óvoda be fog fogadni.

► Folytatás az 5. oldalon

Kerti parti angyaloknak

1Móz 18,1–8

■ VARGA GYÖNGYI

Egy meleg napon, délidőben angyalok falatoznak Mamré tölgyfái alatt. A kép, amely az ősi történetből élénk tárul, egyszerre otthonosan ismerős és mégis meghökkentő.

Ábrahám pihegve ücsörög sátorponyvája árnyékában, de egyik pillanatról a másikra hirtelen felpattan, és a birtokára érkező három férfi elé siet. A vidéki élet egyhangúságában igazi eseményszámba megy, ha idegenek haladnak el az ember tanyája mellett. A tisztesség pedig ilyenkor úgy kívánja, hogy be kell hívni a vándort, bárki legyen is az illető.

Ábrahám sűrő-forog, egy pillanatra sem áll meg; spon-tán kerti partit” rendez a váratlan vendégeknek. Sietve utasítja koros feleségét, hogy süssön lángost, majd a legényét, hogy egy borjút is készítsen el. A vendégek ezalatt az árnyékban pihennek, menedéket találva a bágyasztó hőség elől.

Milyen megtisztelő angyaloknak kerti partit rendezni! Az öreg Ábrahám korát meghazudtoló fürgeséggel asztalt terít; kerül rá tej, vaj, hús, kenyér. S aztán az idegen vándorok mellett állva, jó házigazdaként figyel, ízlik-e valóban az étel.

A vendégek jóízűen lakmároznak, a lángos és a sült után megnyalják mind a harminc ujjukat. Valószínűleg ritkán adódik lehetőségük ilyen igazi, „elementáris” földi öröm átélésére.

Pedig felüdülésre olykor az angyaloknak is szükségük van. Néhány órányi szünet – „szela” – igazán kijár nekik is küldetésük teljesítése közben, hiszen igen nehéz dolguk van velünk, emberekkel. És miközben pihennek, falatoznak, jut idő arra, hogy beszél-gessünk velük az igazán lényegesről, életünk fontos dolgairól.

Ahányszor csak fellapozom ezt a régi történetet, nem álom meg, hogy oda ne képzeljem magam a szereplők közé. Gondolatban a „partizó” angyalok mellé lépek. Ábrahám atyánk szívélyesen engem is hellyel kínál; leülök, de nyomatékosan lelkére kötöm, hogy ő se álljon ott, mint a cövek, sőt hívja Sárát meg a legényét is. Jut hely mindenkinek az angyalok mellett, az asztal körül. Amikor mind elhelyezkedünk, és nekilátunk a falatozásnak, valami otthonos és

természetes egyszerűséggel indul a beszélgetés, mintha mindig is együtt lettünk volna...

Hála a Magasságosnak, a három idegen-ismerősnek rengeteg mondanivalója akad. Mi pedig figyelünk, hiszen nem adatik meg mindennap, hogy közvetlenül három angyal tanítson az igazi, valóságos életre.

Az első angyal, a pihenés angyala arra int, hogy olykor el kell engedni magunkat, hogy aztán visszakaphassuk – teljesen és valóságosan. Hogy lássuk, mennyire képben van, az angyal egy örökzöld slágert is idéz: „Kell egy kis áramszünet időnként mindenkinek – és aztán megint mehet minden tovább...”

Azt mondja, tanácsolja: ha időről időre kikapcsolunk, kikapcsolódunk, akkor tudunk újra bekapcsolódni dolgainkba, hivatásunkba, mindennapi feladatainkba. Olykor le kell dőlni egy árnyas fa alá, magunkba szívni a virágok illatát; hagyni, hogy megcirógassa arcunkat egy harsogóan zöld fűszál. És egy rögtönzött köszönőmimával „belevackolni” magunkat Isten tenyerébe, a legjobb helyre a világon. Bekapcsolódni az ő békéjébe – egy falat kenyér, egy korty bor örömeivel... Néhány nevetéssel töltött óra erőt adó tapasztalatával. Egy meghitt beszélgetés élményével.

Mert Isten világának rendje a munka és a pihenés összhangjában áll. Emberek vagyunk, a szabadság gyermekei. Nem rabszolgák, nem kényurak kiszolgáltatottjai, hanem a teljes élettel megajándékozott gyermekek. Szabad hátradőlnünk, kiengednünk, szuszszannunk egy jókorát. Az élet valójában nem erőltetett menet, hanem lelkes munkavégzéssel megszakított sütkérezés Isten szabad ege alatt. A megállás bátorságára, a szent tétovaságra int a pihenés angyala, hogy emberséges emberek lehessünk.

A második angyal most átveszi a szót. Határozott fellépésű, lelkesen beszél. Ugyanakkor figyelmes és megértő is. Ő a nyitottság angyala. Arra tanít, hogy mennyire jó dolog megosztani másokkal, amink van.

Ábrahám így imádkozott: „Uram, ha megnyertem jóindulatodat, kérlek, ne kerüld el szolgálodat!” „Térj be, vendég,

hozzám, életemben ülj az asztalfőre.” (Új ének 135,2) A nyitottság, befogadás áldása abban áll, hogy gyakran találkozhatunk az emberléptékű kegyelemmel. Sokszor lehet részünk angyalok kerti partijában – sokkal többször, mint gondolnánk.

A Zsidókhoz írt levél szerzője is erre figyelmeztet: „A vendégszeretetről meg ne feledkezzetek, mert ezáltal egyesek – tudtukon kívül – angyalokat vendégeltek meg.” (Zsid 13,2)

Valójában a szeretet nyitott mozdulataival mindig angyalokat ölelünk magunkhoz. Emberarcú, törekeny, néha kicsit idegesítő, olykor meg egyenesen önuralomra tanító angyalokat. Ez nem könnyű feladat, persze. De egy falat kenyér, egy üdítően kedves szó és egy-egy apró figyelmesség minket is a Magasságos köveitvé emel, olyan méltóságot kapunk ajándékba, amely az angyaloké. Igazán hasonlóvá lehetünk hozzájuk...

A harmadik angyal is szót kér a lakomán. Ő kicsit csendesebb, eddig keveset szólt, csak mosolygott egyfolytában. Azt hiszem, tud valamit. Nem csoda. Ő az ígéret angyala. Arra tanít, hogy merjünk álmodni, várakozva-vágyakozva élni. Azzal a kíváncsisággal fogadni minden napot, hogy vajon ma mit készít számomra Isten. Mivel gazdagíthatok másokat? Mi válhat ma valóra bennem, talán általam is Isten ígéreteiből?

Ábrahám és Sára nagyon boldogok – bár még hihetetlennek tartják, hogy fiuk születethet, az angyali szó beleygő-kerezett szívük közepébe. Nem lehet már onnan kiirtani.

Az ígéret angyala arról beszél, hogy mindannyiunk szívében ott élnek Isten nekünk szóló, élő üzenetei. Az a dolguk, hogy kisarjadjanak, növekedjenek. Hogy megmutassák: nincs lehetetlen. Isten a csodák, a lehetőségek, a határtalan élet Istene. Nekünk pedig az a dolgunk, hogy a nagy ígéretet követi legyünk, Isten vándorai a jó hírrel embertől emberig.

Megérkeztek az angyalok. Békésen falatoznak már a kertben, a fák alatt. Várnak minket. Derűs arcukon cinkos mosoly villan. Már ismerjük egymást.

A szerző az Evangélikus Hittudományi Egyetem Ószövetségi Tanszékének docense

A SZERZŐ FELVÉTELE

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Mindenható mennyei Édesatyánk, köszönjük, hogy te vagy. Köszönjük, hogy Jézus, a te egyszülött Fiad meghalt a bűneinkért, és föl-támadott megigazulásunkra. Hisszük, tudjuk és valljuk, hogy egyedül te vagy méltó a bizalmunkra. Hozzád jövünk most, hallgasd meg imádságunkat!

[Lektor:] Világosítsd meg szívünket és értelmünket, hogy igéd aktuális üzenetét úgy értsük, ahogyan akarod, és te adj belátást és erőt annak cselekvésére! Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Könyörülj földön vándorló és küzdő anyaszentegyházadon, hogy hirdethesse dicsőségedet. Őrizd meg a kevelységtől, az elbizakodottságtól és a hamis vallásosságtól! Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Imádkozunk gyülekezetünkért, azokért, akik jelen vannak, és azokért, akik nincsenek itt. Segíts, hogy megbecsüljük igédet, hiszen más nem tart meg bennünket, sem személyes életünkben, sem közösségünkben. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Könyörgünk otthon lévő vagy a kórházi ágyon fekvő betegeinkért. Imádkozunk a gyászolókért, özvegyekért és árvákért, a magányterhét hordozókért, a foglyokért, minden szükséglet és nevedért üldözést szenvedőért. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Eléd hozzuk imádságunkban most kezdődő hetünk minden napját. Adj nyitott szemet elkészített ajándékaid felismerésére. Áldj meg minket, hogy a körülöttünk élők, amikor kapcsolatba kerülnek velünk, téged láthassanak meg. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lelkész:] Köszönjük, hogy bizonyosak lehetünk abban: meghallgattod imádságunkat, és megcselekszed mindazt, ami neked kedves. Áldunk, magasztalunk és dicsőítünk téged már itt s majd egykor a te országodban, Jézus Krisztus, a mi Urunk által. Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Önzetlenül és egyedül Isten tetszésére kell tenni, így gondolkodván: »Íme, az én Istenem, nekem, méltatlan és elkárhozott embernek minden érdemem nélkül, tiszta és ingyen könyörületből, odaadta Krisztusban az igazság és üdvösség teljes gazdagságát, úgyhogy többé egyáltalában nincs szükségem semmi másra, csak hitre, amely hiszi, hogy ez így van: tehát ennek az Atyának, aki felbecsülhetetlen gazdagságával elhalmozott, miért ne tennék meg szabadon, derűsen, teljes szívből és önként mindent, amiről tudom, hogy tetszik és kedves öelötte?...«

➡ **Luther Márton:** Értekezés a keresztyén ember szabadságáról (*Pröhlle Károly fordítása*)

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 15. VASÁRNAP – ÁM 6,1–7

Opus alienum Dei – opus proprium Dei

A VASÁRNAP IGÉJE

Ámósz – a tekóai pásztorból lett próféta – II. Jeroboám uralkodása alatt (Kr. e. 8. sz.) prédikált Izraelben. Az ország ekkor látszólag fénykorát élte. A térség hatalmi viszonyai is kedvezőnek mutatkoztak: Asszíriát a másik nagyhatalommal, Urartuval vívott háborúja, majd ennek nyomán a birodalmon belüli felkelések sora kötötte le, és a Kr. e. nyolcadik század közepén úgy tűnt, hogy az Asszír Birodalom a széthullás küszöbén áll. Az Újbabiloni Birodalom még csak születőben volt. Egyiptomot a 22. és a 23. dinasztia belharcai gyengítették. Az Izraelt korábban folyamatosan fenyegető szomszéd, Szíria erejét pedig a Hamáttal vívott háború örölte fel.

Mindez lehetővé tette, hogy Izrael és Júda királysága – mely végre békes szövetségben élt egymással – kisebb hódításokra is vállalkozzék, aminek eredményeként a két ország együtt újra elérte Salamon egykori birodalmának határait. Mindkét országban Salamon koráéhoz hasonlóan virágzott a gazdaság, virágzott a kereskedelem, és virágzott a vallási kultusz. Semmi jele nem volt, hogy ezt belátható időn belül bármi megzavarhatná. Úgy tűnt, hogy elérhető közelségbe került a nép vezetőinek dédelgetett álma: Isten segítségével Izrael és Júda a salamoni időkhöz hasonlóan a térség meghatározó közpbirodalma lesz.

Ebben a bizakodó közhangulatban szólal meg az izraeli királyság fővárosában, Samáriában a júdai Tekóa pusztájából érkező Ámósz, hogy Isten üzenetét átadja. Ez az egyszerű pásztor a királyi udvar képzett prófétaival szemben hasonló helyzetben volt, mint *Assisi Szent Ferenc*, amikor

a pápai udvarban a bíborosok és a teológia doktorai előtt az evangéliumi szegénységet kezdte Krisztus követésének hiteles útjaként prédikálni. A legtöbben egyszerűen kinevették, és nemkívánatos zavarkeltőnek tartották. Ám amíg a pápa bölcs belátással Ferenc védelmére kelt, addig Ámósszal mindenki szembe fordult. Senki nem ismerte el prófétának, mert senki nem hitte el, hogy amit mond, valóban Isten üzenete, sőt egyedül ő az, aki Isten nevében szólva, tényleg Isten igéjét hirdeti.

Ámósz dolgát tovább nehezítette, hogy a józan helyzetértékelés is elle ne szólt: valóban úgy tűnt, hogy Izrael és Júda biztonságát és gazdagságát hosszú időn át semmi sem fenyegetheti. Úgy tűnt, hogy Isten sem akarhat mást, mint a két ország tartós virágzását. Józan megfontolás alapján is teljesen valószínűtlennek, hihetetlenül nevetségesnek tüntek Ámósz jövődölései arról, hogy az országra teljes pusztulás, a népre pedig – vezetőivel az élen – idegen fogság vár.

A beígért, de hihetetlennek látszó katasztrófa hirdetésénél sokkal jobban bosszantotta a vezetőket és a meggazdagodott polgári réteget, hogy Ámósz keresetlen szavakkal, már-már gorombán bírálja és nemritkán gúnyolja is „dolce vita” jellegű luxus életvitelüket. Ezt megelőgelve, Ámósz végül kitiltották Izrael területéről, és vissza kellett térnie Jú

dába, ahol ismét pászorként folytat

életét Tekóa pusztájában.

Ámósz szavai ezután viszonylag hamar beteljesedtek. Ámósz Kr. e. 743-ig élt. Kilenc évvel később, Kr. e. 734-ben az Asszírok elfoglalták Galileát, 721-ben pedig bevették Samáriát, az izraeli királyság székhelyét, és az egész népet – vezetőivel az élen – deportálták. A déli, júdai királyság túlélte az asszír támadást, mert Isten meghallgatta Ezékiás király imáit, és Jeruzsálemet az asszírok nem tudták bevenni. Júda ezzel közel száz év haladékokat kapott. 598-ban azonban a babiloni támadásnak Jeruzsálem falai sem tudtak ellenállni. 587-ben – a második ostrom után – pedig lerombolták Jeruzsálemet a szentéllyel együtt, és Júda lakosságát is deportálták. Igaz, ők hetven év elteltével hazatérhettek, nem úgy, mint Izrael lakossága, amely végleg feloldódott az Asszír Birodalom népeinek olvasztótéglében.

Ámósz szavai tehát mind Izraelen, mind a Sion hegyén épült templomon beteljesedtek. A történelem tényei igazolták, hogy Ámósz valóban Isten prófétája volt, és Isten igéjét hirdette, sőt a samáriai udvari próféták népes táborával szemben egyedül ő volt az, aki Isten igéjét szölte.

Mindebből először is azt kell megértenünk, hogy Isten aktuális üzenete, a prófétai szó nem mindig azok ajkán szólal meg, akik a világi vagy az egyházi közfelfogás szerint arra hivatottak. Másodsor az

azt kell belátnunk, hogy Isten prófétai üzenete soha nem a világi vagy az egyházi közvéleményt visszhangozza és erősíti, hanem szemben áll vele. (Ha a közvélemény Isten véleményével esne

egybe, szükségtelen lenne, hogy Isten prófétát küldjön.) Míként soha, úgy ma sem lehet többségi szavazással eldönteni, hogy mit üzen Isten az egyházának és rajta keresztül minden embernek. De ez azt is jelenti, hogy a valódi próféta

ság mindig kasszandrai szerep. A valóban Istentől küldött prófétának azért nem hisznek, mert Isten olyankor bízza rá üzenetét, amikor igéjének hivatalos őrei között már senki sem akad, aki szavát képes meghallani, és hajlandó – a közvéleménnyel is dacolva – továbbadni.

Egyszerűen szólva: Isten akkor küld prófétát, amikor már nagy baj van, amikor az ítéletet elkerülhetetlennek látja. De Isten nem szívesen ítél, mert nem leli benne örömet. Ezért amikor már reménytelen a helyzet, még mindig küld prófétát, hogy figyelmeztesse népét, figyelmeztesse egyházát és általa az emberiséget. Mert Isten soha nem adja fel, hanem mindig reménykedik: hátha mégis hallgatnak prófétáira, hátha megbecsülik, hátha nem nevetik ki és nem közösisítik ki őket, hanem megtérnek, és akkor az ítélet is elkerülhető.

Nemrég megkérdezte tőlem valaki: hol van az evangélium ebben a textusban? Hát ez az evangélium: az ítélet – *Luther* szavával – „opus alienum Dei”, Isten lényétől idegen műve. A bűnös megmentése viszont „opus proprium Dei”, Isten saját műve. Azért küldött és küld prófétákat gyakran fenyegető üzenettel, hogy „idegen művét”, az ítéletet ne kelljen véghezvinnie, és ezért küldte el Jézus Krisztust, hogy „saját művét”, a bűnösök megmentését, a mi megmentésünket véghezvigye.

■ VÉGHELYI ANTAL

Ki dolgát mind az Úrra hagyja

CANTATE

➤ **Érdekes egybeesésnek lehetünk tanúi: heti énekünk szerepelt már a vízkereszt utáni 2. vasárnap graduálénekeknél is (elolvashatják róla az ÉnekKincsTár rovat cikkét hetilapunk 2009/3. számában). De mivel a Ki dolgát mind az Úrra hagyja (EÉ 331) énekeskönyvünk egyik legismertebb és legkedveltebb éneke, mindig lehet róla újat mondani.**

Szövegének és dallamának szerzője egy és ugyanaz a személy: *Georg Neumark* (1621–1681), egy tübingiai posztókészítő fia. A gothai gimnázium elvégzése után, 1640 őszén nagy utazásra szánta el magát: a köingsbergi egyetemen akart jogi tanulmányokat folytatni, emellett *Simon Dachnāl* költészetet tanulni. De útközben azt a kereskedőkaravánt, amelyhez csatlakozott, kirabolták, így Neumark minden vagyonát és készpénzét elvesztette. Ennek ellenére nem adta fel tervét, és Magdeburgon, Lüneburgon és Hamburgon keresztül Kielbe jutott. Mindenütt rövidebb-hosszabb időt töltött, de nem sikerült pénzkeresethez jutnia, amely lehetővé tette volna, hogy új ruhákat vegyen, és folytassa útját. Végül *Nikolaus Becker* kiel

hogy Isten mindenkit megtart, és mindenkiről gondoskodik a maga idejében, a példabeszéd alapján: *Vesd az Úrra terhedet, és ő gondoskodik rólad!*” Az ének közkedveltségé valószínűleg gondolat

iságának köszönhető, amely közel áll az egyszerű nép kegyességéhez. Álljon itt most egy anekdota a sok közül, amely ezt bizonyítja.

1850 körül egy rajnai paraszt házaspár gazdasági okokból kivándorolt Amerikába. Mindkettőnek igen nehéz volt a búcsú, és a hajón sokszor keserves sóhaj

tással néztek az elhagyott haza irányába. „Életemben nem gondoltam volna, hogy a vasárnap hiánya ennyire fájhasson a lelkemnek” – mondta a feleség, és miközben az otthoni vasárnapokra gondoltak, könnyek szöktek a szemükbe. Akkor a férj hozta a Bibliáját, felolvasta az adott vasárnap epistoláját és evangéliumát, és elkezdte énekelni ezt az éneket. A német útitársak, mikor meghallották az ének

szót, úgy siettek ki a kabinjukból, mintha haragszót hallottak volna, és levett kalappal megállva mindannyian együtt énekeltek.

Az ének gyógyító hatását nagyban elősegíti szerencsésen megfogalmazott dallama is. Ringató harmas lüktetése, a g-moll és B-dúr harmónia és hangnem könnyen

énekelhetővé és szerethetővé teszi. Műzenei feldolgozásai közül most *J. S. Bach* orgonakoráljait és *G. Böhm* – elsősorban csembalóra írt, de orgonán is játszható – partitáját említjük meg.

■ ECSEDI ZSUZSA

Bízhatok-e még igazán?

Beszélhetek-e életem pillanatnyi terhé

ről anélkül, hogy nem sokkal később gúnyos fintor

rátorzulva kanyarodjon vissza hozzám a történet? Megoszthatom-e valakivel gyengeségemet anélkül, hogy fegyvert adnék a kezébe ahhoz, hogy eltiporhasson? Feltárhatom-e a múltamat a megkönnyebbülés szándékával anélkül, hogy az új

akezdésben bátorító tettek helyett megvető tekintetek kísérjenek? – Nehéz kérdések ezek, nehéz tapasztalatokkal a háttérben. Nehéz tapasztalatokkal, amelyek miatt falakat építünk magunk köré, amelyek miatt elfordítjuk tekintetünket a más

ikról, amelyek miatt süket

té leszünk akkor is, amikor hallanunk, meghallanunk kellene.

Pedig nem jó ez így. Felőrlnek bennünket a súlyos pillanatok, a nehéz idők életmorzsoló malomkövei, roskadozásra íté

l saját gyengeségünk, amelyet nem merünk felvállalni, álmatlan éjszakákon kísért a múlt, amelyet nem tudunk lezárni. Szörnyű, mindennél fertőzőbb és rombolóbb népbetegség tüneteit vesszük észre magunkon napról napra. De ha gyógyulásért kiáltunk, csoda történik. Szavainkat nem a kongó üresség

nyeli el, hanem az ég visszhangozza a választ: minden gondotokat őreá vessétek!

Van, akinél teljes emberségünk elfogadásra talált. Van, aki tud terheinkről, ismeri gyengeségeinket, elsz

envedte bűneinket, mégsem él vissza mindezzel. Inkább megadja mindazt, amire szükségünk van, legyen bár körül bennünket bármilyen világ. Boldog béke

korszakban vagy mindent pusztító világégésben, ballagó időben vagy örülten rohanó új évezredben őnála tudhatjuk a múltat, jelent s jövőt. Fontos neki, hogy ne legyen perc, amikor ne éreznénk: nem akarja végzetes elsodródásunkat őtől. Különben nem adta volna oda a legdrágábbat értünk, különben nem kérné ma is teljes valónk gyermeki bizalmát.

Ha megkapja tőlünk töredezett, bukdácsoló életünk teljességét, akkor ő azt egészen más teljességre cseréli fel. Sokszor már most is megérezzük ennek örömet, hisz minden jó mögött felsejlik arca. De majd egyszer, amikor ő mondja ki, hogy „öröm váltson bánatot”, nem múló jókedv, szalmaláng lobbanású eufória tör fel, hanem világtörténelmi pillanat érkezik el. Az ő arca is felderül, mert már nem lát bűnt, nem látja ellene lázadó, őt megtagadó gyermekét, hanem a végső győzelmet minden fölött, ami elválasztott bennünket egymástól és tőle.

Igen, bízhatok még igazán. Sőt egyedül ez ment meg, ez hozza el az igazi, örök megújulást.

■ ÖRDÖG ENDRE

Gyarapítani a tudást, növekedni a bölcsességben

Iskolalelkészt iktattak a békéscsabai evangélikus gimnáziumban

► Szeptember elsején becsengettek az evangélikus oktatási intézményekben, így a Békéscsabai Evangélikus Gimnázium, Művészeti Szakközépiskola, Kollégium és Alapfokú Művészetoktatási Intézményben is, ahol jelenleg 5–13. évfolyamon közel 850 növendék tanul és nevelődik. Az ünnepi tanévnyitó istentiszteleten a 176 újonnan érkezett kisdíák – a hagyományoknak megfelelően – esküt tett, melyben Isten előtt megfogadták, hogy tanulmányi munkájukat legjobb tehetségük szerint végzik, tiszteletben tartva az iskola evangélikus szellemiségét.

A SZERZŐ FELVÉTELE

A patinás békéscsabai Nagytemplomban tartott tanévnyitón Kondor Péter esperes és Kutyej Pál Gábor igazgató lelkész közreműködésével beiktatták iskolalelkészi hivatalába Péterné Benedek Ágnes, aki szolgálatba indító ígéjéül a 34. zsoltár 9. igersét választotta: „Érezzétek és lássátok, hogy jó az Úr! Boldog az az ember, aki hozzá menekül.”

Az ígét Gáncs Péter, a Déli Egyházkerület püspöke hirdette, megszólítva a templompadokban helyet foglaló, evangélikus tanulmányaikat most megkezdő ötödikes nebulókat, a sorsfordító érettségi évébe lépett végzősöket, valamint saját „évfolyamtársait”, vagyis azokat, akik 2003-ban kezdték meg tanulmányaikat ebben az alma materben, akkor, amikor ő is

– éppen e helyről – elindult püspöki szolgálatának útján. Mint elmondta, a választott igevers ad választ arra, hogy egyáltalán miért van szükség evangélikus oktatási intézményekre, mit várhatunk a 2010/2011-es tanévtől, mi ad reményt és bátorítást.

A püspök szólt továbbá a kollégiumban nevelkedőkhöz, kiemelve, hogy az intézményegység, amely „több, mint éjjeli menedékhely, sokkal inkább lelki otthon”, a közelmúltban lett teljes egészében az evangélikus egyház tulajdona, miután ki-egyenlítették az utolsó részletet is.

Péterné Benedek Ágnes az iskolalelkészi munkában, amely részben éppen a kollégiumban folyik majd, a

reá áldást kívánó egyházmegyei lelkésztársak segíthetik.

A tanévnyitó istentiszteleten három, határozatlan időre kinevezett tanár: Bakai Andrea, Hernádi Illdikó és Megyeri-Horváth Gábor eskütelére is sor került.

Kolarovszki Zoltán, a Békéscsabai Evangélikus Gimnázium, Művészeti Szakközépiskola, Kollégium és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény igazgatója egy mondatban így fogalmazta meg a diákoknak az idei tanév feladatait, célkitűzéseit és programját: „Gyarapodjatok a tudásban, növekedjete a bölcsességben és gazdagodjatok élményekben!”

■ SZEGFŰ KATALIN

EGY ESKÜVŐ, NÉGY TEMETÉS, HÉT MUNKANAP...

Kipróbálták a digitális szolgálati naplót

Az egyháztól való közbeszéd egyik kényes kérdése a lelkészi munka ellenőrzése. Hogy mit is csinál valójában a lelkész a vasárnapi istentisztelet megtartásán kívül? A dilemma a régóta templomba járókat is foglalkoztatja. Hiszen a lelkészi munka nagy része láthatatlan: a gyülekezeti tagok ugyanis nemcsak az igehirdetésre való készség idejét nem érzékelik, de azzal sincsenek tisztában, pásztoruk hány lelkészi beszélgetést folytat, vagy hány családot látogat meg egy héten, vagy éppen mennyi időt tölt egy gyermektábor megszervezésével.

A nemcsak lelkészi karát, hanem történelmét tekintve is fiatalnak számító Dél-Pest Megyei Egyházmegye ismét újító ötlettel állt elő: 2010 januárjában ugyanis bevezették a digitális munkanapló használatát. Ez azt jelenti, hogy a lelkészek nem a könyvformátumú lelkészi szolgálati napló fölött, hanem a számítógép képernyője előtt ülve iktatják elvégzett feladataikat.

Az internetes alkalmazás fejlesztője és programozója, Horváth-Hegyi Áron és a felhasználó lelkészek közötti folyamatos párbeszéd nagyban segítette a digitális formátum kialakítását. Így a megfelelő táblázatban rögzíteni lehet a tevékenységek nevét, kezdetét, az alkalmazom részt vevők számát, a textust vagy akár a megfelelő énekszámokat is.

A digitális alapú adminisztráció egyik sajátossága a papíralapúval szemben, hogy folyamatos munkát igényel. A hetenkénti kitöltés megkönnyíti az ellenőrzést, így az eddigi két-három évenkénti hivatalvizsgálatok helyett most az esperes szinte percről percre követheti lelkészei tevékenységét.

Az önkontroll lehetősége is meg nő, azért is, mert a beírt feladatokról statisztika készül, amely százalékos arányban mutatja, hogy milyen feladatokkal mennyi időt töltött a lelkész. Egy ilyen mérleget aztán átfogóan is lehet értelmezni: helyese például, ha a lelkész több időt tölt ügyintézéssel, mint lelkigondozással?

Krámer György esperes – aki az Északi Egyházkerület lelkészi munkaévkézdő értekezletén mutatta be a digitális naplót – óriási lehetőségnek látja ezekben az össze-
sítésekben, hogy a lelkész számot tud vetni a saját munkájával. Ugyanakkor a népmozgalmi adatok is kiolvashatók a statisztikából – ez is hozzájárul ahhoz, hogy a digitális munkanapló segítségével radikálisan csökkenjen az adminisztrációra szánt idő.

■ KOCSOR KINGA DÓRA

Régebbi gondolatok – mai kiegészítés

Rövid hozzászólás az alkotmányozás egy kérdéséhez

A közelmúltban levél érkezett hivatalomba a Magyar Országgyűlés Alkotmány-előkészítő eseti bizottságának elnökétől, amelyben egyházunk véleményét is kéri a tervezett új alkotmány előkészítő munkálataihoz. Többeknek – például püspöki tanács, zsinati elnökség, teológiai tanárok, egyházjogász szakember – elküldtem a levelet, hogy közösen alakítsuk ki álláspontunkat e fontos kérdésben. Remélem, a jelzett határidőig beérkeznek a válaszok.

Most csak arról a sokakat foglalkoztató kérdéstről szeretnék néhány gondolatot megfogalmazni, amelyet talán túlságosan is leegyszerűsítve így fogalmazott meg az egyik hetilap: szerepeljen-e Isten az alaptörvényben? Először azt idézem, hogyan fogalmaztam 2003. október 12-én a Vasárnapi Újság című rádióműsorban elhangzott, az új európai alkotmány körül kibontakozott vitára reflektáló szavaimban. Megszólalásomnak akkor a Betű és Lélek címet adtam:

„Mélységesen egyetérték azokkal – politikusokkal, egyházi vezetőkkel, az értelmiség meghatározó személyiségeivel –, akik itthon és külföldön az elmúlt hetekben erőteljesen síkra szálltak azért, hogy az új európai alkotmányban történjen utalás földrészi keresztyén örökségére. Vitán felül igaza van azoknak, akik azt állítják, hogy nemcsak a görög kultúra és a felvilágosodás formálta olyan-
ná, amilyen, hanem keztezer év alatt a keresztyénység hatása is markánsan

alakította a »vén Európa« arcvonásait. Köz helyszámba megy már, ha utalunk a kultúra bármely területére, az építészet, képzőművészet, irodalom, zeneművészet nagyszerű alkotásaira, amelyek meg sem szület-
tek volna a keresztyénység hatása nélkül. Az európai szellemtörténetet is átjárta, formálta, inspirálta a keresztyénység tanítása, világnézete. Ha szűkebb pátriánkra, Magyarországra gondolunk, akkor is így látjuk: történelmünk-ből kivehetetlen nemcsak Szent István királyunk öröksége, de például az is, hogy anyanyelvünk irodalmivá válásában a bibliafordításoknak – elsősorban a Károli Gáspár-félinek – páratlan jelentősége volt. Nagy művészeinket, költőinket sem értjük meg alapvető bibliai ismeretek nélkül. Folytassák csak nyugodtan, kedves hallgatóim, a jól ismert példákat, érveket!

S mégis messzemenően megértem azokat a hazai és külföldi személyiségeket – legyenek bár politikusok vagy a kultúra bármely területének képviselői –, akiknek más a véleményük. Talán meglepő az előbbi szavaim után, de megértem azokat, akik azt mondják, hogy a 21. század Európájának alapdokumentumában nem kell ilyen utalásokat tenni, nem kell hivatkozni holmi keresztyén örökségre. Fáj miatta a szívem, de meg kell értenem őket – bár érvelésüket egészen más okok miatt tartom megfontolandónak, mint ahogy ők gondolják, mondják. Tudom, magyarázattal tartozom most.

ÉGTÁJOLÓ

Megkísérlem néhány mondatban megadni ezt a magyarázatot; nem lesz könnyű – de nem lesz nehezebb sem, mint az a helyzet, amiben vagyunk. Kérem, tegyük kezünket a szívünkre, és feleljünk őszintén a következő kérdésre: mai életünket itt Európában tényleg meghatározza keresztyén meggyőződésünk, hitünk? Valóban úgy élünk, ahogy ez az örökség kötelez bennünket? Ha körülnézünk hazánkban, kisebb-nagyobb közösségeinkben – sörpörjünk most csak a magunk portája előtt –, valóban azt látjuk, hogy életünket a sokszor emlegetett vallásos meggyőződés, hitbeli elkötelezés járja át? Nem sokkal inkább az-e a helyzet, hogy ezek a büszkén emlegetett értékeink egyre jobban elszakadnak mindennapi életünk-től, és a múlt szép emlékei közé süllyednek? Lehet felidézni, emlegetni őket, de többnyire csak azzal az álszent sóhajtozással tesszük ezt, hogy sajnos ma már nem lehet így élni, hiszen más lett a világ, s nekünk, ha élni akarunk, alkalmazkodnunk kell a megváltozott szabályokhoz. Igen, tragikus, de ez a helyzet: ebben a »big brotheres« túlélőshow-kra izgalomba jövő, aranyborjú körül táncol-

ló, »való világban« úgy élünk, etsi Deus non daretur; mintha Isten nem lenne. Mintha elfelejtettük volna, hogy Istennek is köze van életünk-höz, s létünk célját ő akarja kijelölni. Mintha egyáltalán nem izgatna bennünket, hogy Jézus Krisztus szava számunkra is kijelöli a jó és bűn határát. Nem hallgathatom el a nyomasztó, nyugtalanító kérdést: nem csak azért kell az a néhány szó az európai alkotmányba, hogy megnyugtassuk lelkiismeretünket: őrizzük a még pislákoló lángot?

A szekularizáció, az elvtelen liberalizmus és szabadosság ellen egyébként sem elég így küzdeni. Ez a küzdelem a szív, a lélek mélyén kezdődik, s ott kell először győzni, hogy aztán ez a győzelem örömevel, erejével, békességével átjárhassa életünket, és hitelessé tegye tanúságtételünket. Ahogy János apostol írja: »A győzelem, amely legyőzte a világot, a mi hitünk.« (1Jn 5,4b) S ez nem a betűkön, a szavakon, hanem a lelkek, életek megváltozásán múlik.”

Hét évvel ezelőtti szavaimat most is vállalni tudom. Mégis ki kell egészítenem az akkori mondatokat – még akkor is, ha magam is tapasztalom, hogy a szekularizáció hatása nem szorult vissza a mögöttünk hagyott évek folyamán, sőt megerősödött, és ha a magukat elkötelezetten keresztyénnek és a maguk módján vallásosnak mondók aránya nem is változott meg a meggyőződésünk szerint kedvező irányban. Meglehet, hogy alkotmányjogászok és a

jogalkotásban járatos más szakemberek szerint nem szakszerű az álláspontom, de úgy gondolom, hogy az alkotmányoknak, a nemzet közössége alaptörvényének nemcsak az a feladata, hogy reflektáljon a mai életvalóságra (ahogy az egyes törvények teszik), hanem a preambulumban, vagyis az előszóban alapértékeket, ideákat is meg kell fogalmaznia. Jó lenne megtalálni a mai helyzetünk realitására is figyelő, de a sokak számára mégis fontos, életet, erkölcsöt meghatározó lelki dimenzióról is tanúságot tévő mondatot.

Örömmel és teljes egyetértéssel üdvözlölném, ha azt olvashatnám készülő új alkotmányunk előszavában, amit a Heti Válasz című újság augusztus 19-i száma a lengyel alkotmány előszavából idéz, tudniillik hogy új alkotmányukban megjelennek mindazok értékei, „akik hisznek Istenben mint az igazság, az igazságosság, a jó és a szép forrásában, valamint mindazoké, akik e hitet nem osztják, és eme egyetemes értékeket más forrásból eredeztetik”.

István János püspök
Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Összeomlott Berettyó-újfalú baptista imaháza

► Kidőlt a Berettyóújfalú központjában lévő baptista imaház hátsó fala, és beszakadt az épület földem- és tetőszerkezete augusztus 28-án, szombaton este fél 10 előtt pár perccel. Ez a 10 × 30 méteres épületből a 10 × 15 méteres imaházat érintette. A katasztrófavédelem, valamint a helyi építési hatóság szakemberei szerint a téglalapra épített imaház vályogfala – valószínűleg az utóbbi időben leesett sok csapadék miatt, a lábazat felnedvesedésére visszavezethető okból – elvesztette teherhordó képességét, és annyira meggyengült, hogy összedőlt.

Az imaterem tetőszerkezete egybeépült az imaház előtti 10-15 méter magasságú toronnyal. A vizsgálat során az önkormányzat szakemberei megállapították, hogy mindkettő életveszélyessé vált, ezért vasárnap reggel elrendelték az imaterem és a torony azonnali elbontását, amely vasárnap estére be is fejeződött. Az állva maradt kapcsolódó épületrész rongálódásának mértéke statikai vizsgálattal állapítható meg. A késői órák köszönhetően személyi sérülés nem történt, az anyagi kár viszont több tízmillió forintra tehető.

A százharminc évvel ezelőtt Kornya Mihály evangélista által alapított gyülekezet 1927-ben építette föl egyszerű tornyos imaházát. Megjegyzendő, hogy egy héttel korábban ebből az imaházból közvetített istentiszteletet egyenes adásban az MR1 – Kossuth Rádió. Ezen a vasárnapon is ott tartotta volna a gyülekezet az istentiszteletét. Különös kegyelem, hogy a katasztrófa pillanatában senki sem tartózkodott sem bent az épületben, sem az épület falai körül. Az imaházban volt testvéreink minden értéke és felszerelése is, amely mindenestül megsemmisült.

A baptista egyház elnökségéből dr. Mészáros Kálmán országos elnök, Papp János missziói igazgató és dr. Szabó Zoltán gazdasági igazgató (Mészáros Kornél főtitkár egészségi okból nem lehetett jelen), a Baptista Szeretetszolgálattól Pavelce László, a katasztrófavédelem igazgatója, valamint Ványi Zoltán, az egyház építésügyi bizottságának képviselője másnap a helyszínre sietett, ahol találkoztak a gyülekezet vezetésével és tagjaival, majd az önkormányzat és a tűzoltó-parancsnokság vezetőivel. A keletkezett kár felmérése után a gyülekezet tagjait vigasztalták és erősítették.

A Baptista Szeretetszolgálat képviselője helyben átadott félmillió forintot, az egyház pedig egymillió forintot utalt a gyülekezetnek gyorssegélyként, amit remélhetőleg újabb segélyek követnek majd a közeljövőben. (Az adományokat, célgyűjtéseket az egyház számlaszámára – KDB Bank 1355555-1111111-1111111 – utalhatjuk „Berettyóújfalú” megjelöléssel.)

Az imaház udvarán rögtönzött esti imaáhitaton Mészáros Kálmán egyházelnök a 46. zsoltár szavai alapján szölt az egybegyűltekhöz: „Isten a mi oltalmunk és erősségünk, mindig biztos segítség a nyomorúságban. Azért nem félünk, ha megindul is a föld, és hegyek omlanak a tenger mélyébe... A seregek Ura velünk van, Jákób Istene a mi várunk.” Az alkalmon az elnökség tagjain kívül több környékbeli lelkipásztor – Fülep Sándor, Dániel Zalán, Tömöri Gábor, Komáromi Tibor – is megjelent, akik további igékkel bátorították a gyülekezet megszorodott tagjait.

Ezután a hajdani torony csúcsán álló, épen megmaradt keresztet körbeállva a helyi testvérek tettek bizonyosságot az imaházhoz kötődő régi, kedves emlékeikről. Lelkileg megindító pillanatokat élhettek át a résztvevők, és bizony időnként könnyeikkel is küszködtek. Az alkalom imaközösséggel és a „Messze fenn egy hegyen áll egy régi kereszt” kezdetű énekkel zárult, abban a reményben, hogy nemsokára testvéri összefogás nyomán új templom állhat majd a régi helyén, amelynek „nagyobb lesz a dicsősége a réginél”. Úgy legyen! Ámen.

■ M. COLLOMANNUS

Lelkigyakorlat orvosoknak

Idén Fabiny Tamás püspök tartott előadást a szári találkozón

► Tizedik alkalommal rendezték meg a Romhányi-orvostalálkozót az ezerhétszáz lakosú, Fejér megyei Száron múlt szombaton. Minden év augusztus utolsó vagy szeptember első szombatján Romhányi György szári születésű orvos, patológusprofesszor és amiloidkutató emlékére gyűlnek össze volt tanítványai, valamint a szellemi-lelki feltöltődésre vágyó orvos kollégák, érdeklődők és helybeliek.

A 18. századi római katolikus templomban tartott egész napos lelki-gyakorlat szentmisével kezdődött, melyet Erdő Péter bíboros celebrált. Garán Éva polgármester üdvözlő szavai után Kellermayer Miklós egyetemi tanár, professor emeritus, az emlékünnepe szellemi atyja köszöntőjében elmondta, hogy évről év-

re egy katolikus és egy protestáns előadót kérnek fel az együttlét délelőtti, egyházi vonatkozású referátumainak megtartására. Ő maga a gyógyítással kapcsolatos hármas pillérre hívta fel a jelenlévők figyelmét: tudni, hinni és tenni.

A bevezető gondolatokat követően Erdő Péter bíboros A szenvedés és az emberi méltóság címmel tartott előadást az eutanáziáról és az emberi létről. Beszélt arról, hogy az ember értéke istenképűségében rejlik és abban, hogy Isten a világmindenség tulajdonosa.

Fabiny Tamás evangélikus püspök Fehér és fekete – A keresztény orvoslás bibliai gyökerei címmel Lukács evangélistáról, Jézus gyógyításairól és az irgalmas samaritánus példázatáról szólva fejtette ki gondolatait. Jézus szava a példázat végén – „Menj el, te is hasonlóképpen cselekedj” (Lk 10,37) – hitelesen hangzik fel, hiszen ő maga „ütszélén és kicsiny házban, zsina-

gógában és tóparton egyaránt gyógyított. Amerre járt, kórházat alapított. Ő maga volt a kórház.” Fehér és fekete, a fehér köpenyes orvos és a fekete Luther-kabátos lelkész jól megférnek egymás mellett a gyógyítás területén.

Az ebéd előtti blokk utolsó előadója Balassa Sándor zeneszerző volt, aki az éltető zenéről beszélt mint a gyógyulás és a testi-lelki egészség egyik zálogáról.

A délutáni együttlét során tudományos előadások hangzottak el.

Az 1991-ben elhunyt Romhányi professzor emlékét – aki többek között Szár első díszpolgára, a Pécsi Orvostudományi Egyetem (ma Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar) professzora és a Magyar Tudományos Akadémia tagja is volt – méltó módon eleveníti fel Szár kicsiny közössége, a tudomány és a keresztény hit értékeit szorosan egymás mellé helyezve.

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON

A SZERZŐ FELVÉTELE

VISSZAPILLANTÓ

Egyházak kisebbségben

► Keresztény élet az egyházak sokszínűségében – ez volt a Münchenben megrendezett 2. ökumenikus egyházi napok egyik kiemelt témája. Ennek keretében került sor május 15-én a Kisebbségi egyházak az ökumenében címmel tartott pódiumbeszélgetésre, amelyen több európai, kisebbségben élő protestáns egyház képviselője vett részt. A rendezvényt a pécsi református kollégium kórusa magyar és német nyelven előadott egyházzenei művekkel színesítette.

A nyitó előadásban dr. Christoph Klein, a Romániai Ágostai Hitvallású Szász Evangélikus Egyház püspöke a kisebbségi léttel kapcsolatos véleményét és tapasztalatait adta tovább. Tézise szerint kisebbségben élő egyháznak lenni sorsszerű. Az ilyen egyháznak ugyanakkor veszélyben van a fennmaradása, és az elszigetelődés problémájával is szembe-sülnie kell. További nehézséget jelent, hogy a „többségi” egyház lenézését is el kell szenvednie, és gyakran a peremre szorul.

A püspök tapasztalatai azonban azt mutatják, hogy a kisebbségi létnek van pozitív oldala is. Ehhez azonban arra van szükség, hogy a

helyzetet ne sorsként, hanem Isten-től kapott lehetőségeként fogadjuk. „Az egyházak nem a létszámukból, hanem a súlyukból élnek” – mondta Klein. A német nyelvű evangélikus egyház például sok tekintetben illovas szerepet tölthet be Romániában, éppen abból adódóan, hogy a keleti bölcsesség és a nyugati tudás között húzódó határon él és munkálkodik.

A pluralista társadalomban minden egyház kisebbségi helyzetben van – hangsúlyozta a következő előadó, Daniele Garrone professzor, a római valdens teológiai fakultás dékánja. Olaszországban a társadalom többségét a magukat „istentelen kegyeseknek” vagy „egyházhú ateistáknak” nevező emberek alkotják. A valdens dékán szerint a kisebbségi lét kihívás és elhívás is. A kisebbségi egyházaknak – a legnagyobb kisebbséget alkotó római katolikus egyházzal együtt – az a feladatuk, hogy „szent szövetséget alkossanak a szekularizált világgal szemben”.

Thomas Wipf, az Európai Protestáns Egyházak Közösségének (GEKE) elnöke ezek után a kisebbségi egyházakhoz szóló kéréseit fogalmazta meg. Szerinte a hasonló helyzetben lévő egyházak erősíthetik egymást, és tanulhatnak egymás tapasztalataiból. Ezért fontos, hogy ne váljanak közönyössé, hanem maradjanak nyitottak és bátrak; ne húzódnak vissza

saját falaik közé, hanem igyekezzenek legyőzni a politikai, etnikai, kulturális határokat. „Együtt erősek vagyunk” – biztatta a termet megtöltő, különböző országokból jövő protestáns hívekből álló hallgatóságot az előadó.

A három felszólalást követő beszélgetésben Barbra Rudolph és Jörg Schmidt moderátor vezetésével cserélhették ki gondolataikat az előadók és a közönség. Közös keresztek választ a következő kérdésekre: Ki határozza meg az ökumenét? Szükségünk van-e rá egyáltalán?

A zárszóban Bölcskei Gusztáv, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkes elnöke és a Református Világszövetség Európai Területi Tanácsának elnöke kiemelte: fontos, hogy a nagyobb és a kisebb egyházak kölcsönösen elismerjék egymást. Ezen túlmenően a protestáns kisebbségi egyházaknak az a feladatuk, hogy közösen emeljék fel a hangjukat Európában, és közös álláspontot képviseljenek.

A pódiumbeszélgetés áhítattal zárult, majd a jelenlévők közös ebédet vehettek részt: az előételt az olasz valdensek készítették, a magyarok gulyáslevest és Jókai-bablevest kínáltak, a francia reformátusok pedig palacsintáról gondoskodtak. Így a résztvevők nemcsak lélekben, hanem testben is megtapasztalhatták, hogy a közösség megélése gazdagít.

■ – ADAMI –

„Befejezetlen építkezés”

► Folytatás az 1. oldalról

Ugyanakkor erre az építkezésre lehet reménységgel tekinteni: „...*meg vagyok győződve arról, hogy aki elkezdte bennetek a jó munkát, elvégzi a Krisztus Jézus napjára.*” (Fil 1,6) Ezzel a biztatással adta át a felújított épületet a püspök.

Az óvodaszentelő istentisztelet liturgiájában az igehirdető mellett az iskolalelkész és a gyülekezet lelki-

A SZERZŐ FELVÉTELE

pásztorai szolgáltak, de a jelen lévő többi lelkész is áldást mondott az épületre és a benne folyó munkára.

Az istentisztelet után *Abdai Géza* alpolgármester, *Majorné Bruckner Judit* óvodavezető, *Biczó Balázs* egyházközségi felügyelő és *Ittzés János* köszöntője hangzott el. A jelenlévők végignézték az épületet, majd az iskola éttermében kis szeretetvendégségen vehettek részt.

■ HEGEDŰS ATTILA

Villáminterjú a gyorsétteremben

Ötvös András a KÉSZ-ről

► Kissé fanyalogva ül be a gyorsétterembe, ahol találkozunk, de itt a közelben nincs más hely, amely alkalmas lenne beszélgetésre. Csak egy ásványvizet kér. Közben a Pesti Nyolcnak, a belvárosi evangélikus gyülekezetek munkacsoportjának szeptember 25-ére tervezett zuglói napjáról beszélgetünk, ugyanis a KÉSZ – kérdéseket ébresztő színház – ezen a napon bemutatandó előadását ő tervezte, rendezte a háttérből: *Ötvös András*, akit a legjobb harminc év alatti színésznek választottak az idén.

– Mivel foglalkozol most?

– Egy hete volt az olvasópróbája Egerben *Paul Claudel A selyemcipő*, vagy a legrosszabb nem mindig biztos című darabjának *Zsótér Sándor* rendezésében. *Ungár Júlia* jelenleg is fordítja. A darabban egy asszony és egy felfedező „véletlenül” öt percre látják egymást, halálosan egymásba szeretnek úgy, hogy egyetlen szót sem váltottak, és innentől kezdve életük végéig az a tudat élteti őket, hogy valahol a másik létezik, és rá gondol. Közben a spanyolok felfedik a fél világot, eltelik húsz év, angyalok, szentek jönnek-mennek, beszélnek, háborúk dúlnak, és nyelvészprofesszorok vadásznak bálnákra. A fő kérdés Isten és a beteljesületlen nagy szerelem. Hát igen. Ki miben, mennyire hisz.

– Találkoztál már korábban a zuglói bemutató bibliai történetével, *Lázár feltámasztásával*?

– Igen, hallottam már róla. Tudtam, hogy ilyen is van az evangéliumban, egy csoda, amit Jézus tett, de a Biblia annyira képletes meg bonyolult, meg nincs is az embernél min-

dig teológiai kézikönyv vagy teológus rokon, szóval pusztán egy sztori volt. Most először olvastam kvázi szakmai szemmel – nevezzük színészi vagy színházi szűrőnek –, és ezzel nyugodtan azt is mondhatom, hogy gyermeki realizmussal.

Ez egy valóságos és nagyon durva történet. Csak a „mi lenne, ha...” játékkal végigpörgetve: tényleg meghalok – mint ahogy meg is fogok. Ez nem lehet elvont. A haláltól félek, az büdös, az fájna az öcsémnek, a menyasszonyomnak és másoknak is. És akkor feltámasztanak. Az milyen lenne? Milyen érzés? Hirtelen felébrednék egy hosszú álomból? Közben látom Mártát, aki dühös, mérges, aki gyűrött a sírástól, aki felindultan Jézusnak esik. Máriát, aki Jézus elé görnyed. Hogy lehet ezt felfogni?

Ez a történet marad nekem, az egyetlen realitás, ami a menedékem lehet, amikor éjjel alvás helyett szorongok, amikor rettegek a haláltól, betegségektől, meg hogy vége lehet annak a nem túl sok, de annál szebb dolognak az életemben, ami most van. A munkahelyem legális elme-gyógyintézet vagy felnőtt óvodai megőrző, ahol este héttől tízig azt képezelem, hogy Homburg herceg vagyok. Elhiszem, hogy így van. Ideálisan majd a néző is. Hasonló a találkozásom Lázár feltámasztásának történetével is; színész vagyok: más esélyem úgy sincs!

– Alkalmas ennek a megmutatására a zuglói templom?

– Ha nem jut az ember eszébe semmi, odamegy, és ötletlenül kör-

beles. Egy helyszín, ahol megjelenik a dráma. Legyen ez most egy templom, ami most mégsem az, hanem sírkamra, Mária háza, ravatal. Érdekes a terekhez való viszonyunk: attól függ, hogy mi történik ott velünk. Nekem nagy élmény, hogy mást is jelenthet ugyanaz a tér. Van ilyen tapasztalatom. A Krétakör társulat például csinált egy előadást a Lipótmezőn, ahol három évvel azelőtt látogattam valakit. Döbbenetes, hogy jó élmény is társul ugyanahhoz az épülethez, ahová pokol volt bemászni. A templom nem ilyen, de az-

Ötvös András egy egri Shakespeare-előadásban

zal, hogy itt zajlik le a csoda, többé már nem csupán egy zuglói istentiszteleti hely.

– Tervezel még ehhez hasonlót a jövőben?

– Ahogy a Pesti Nyolc ötleteit látom, biztos vagyok abban, hogy nem ez lesz az utolsó.

Mennie kell. Sokféle színpad vár rá.

■ KÁTYÉ

Ikonográfiai magángyűjteményből állandó tárlat

► A keresztény ikonográfia témájában egyedülálló, több ezer darabból álló magángyűjteményből válogatott műtárgyakból nyílt állandó kiállítás a Székesfehérvári Egyházmegyei Múzeumban. Az idős gyűjtő, *Szilárdfy Zoltán* sokszínű, értékes, egyedülálló gyűjteményét a vele történt megállapodás szerint az egyházmegyei múzeum őrzi, mutatja be – mondta el a tárlatot ismertető sajtótájékoztatón *Spányi Antal* székesfehérvári megyés püspök.

A gyűjtemény nemcsak a benne foglalt műtárgyak száma tekintetében jelentős, hanem azért is, mert sok, ma már szinte ismeretlen mű-

fajtu, vallásos témájú alkotás, kegytárgy is megtalálható benne. A kollekció gerincét ezernél is több metszet, kisnyomtatvány, tézislap és szentkép adja.

Kiemelkedő értéke az ország legnagyobb számú, 18. századi miniatűrökkel és ereklyékkel ellátott amulett-együttese – emelte ki *Smohay András* művészettörténész. Mint elmondta, a gyűjteményben számos, kolostorokban készült apácamunka, díszítőkeret, továbbá festmények, szobrok, vallásos tárgyú bélyegek, fotók, képeslapok, selyemképek, vallásos témájú türeleművegek, áldások, nyelhető szentképek, rózsafüzérek, kegyűvegek is találhatóak.

Érdekességei azok a kiállításon is látható frászsapkák, a szentképekkel díszített, hálósapkához hasonlatos fejrevalók, amelyek a korabeli hit szerint megóvták a bajtól a viselőjét.

A gyűjtemény nyolcvan-kilencven százalékát tudományosan feldolgozta, rendszerezte is a gyűjtő, s tanulmányainak eredményét három vaskos kötetben publikálta.

Az egyházmegyei múzeumban megnyitott, egyetlen szobában bemutatott állandó tárlaton a gazdag gyűjtemény száznál több darabját láthatja, a többi pedig időszakos kiállításokon ismerheti majd meg a közönség.

A hetvenhárom éves *Szilárdfy Zoltán*, aki a székesfehérvári egyházmegye papjaként szolgált, s több felsőfokú oktatási intézményben volt óraadó tanár, illetve meghívott előadó, kisgyermekkorától gyűjti a vallásos kegytárgyakat. Gyűjteményének első darabjai a nagymamája imakönyvében levő szentképek voltak.

► MTI

Problémamegoldás szeretetfokon

► Öt éve nyitotta meg kapuit a pedagógusok előtt a Rákosszentmihály-Sashalmi Evangélikus Egyházközség, hogy az empátia nyelvét tanítsa nekik. Tizenhét pedagógust ajándékozott meg a *Párbeszéd szívtől szívig* elnevezésű, harmincórás akkreditált képzéssel, melynek résztvevői közül többen azóta is visszajárnak péntekenként supervízióra és tovább tanulni.

nélkülözhetetlen bizalom kiépítését. Nagyon izgalmas azt látni, hogy egymást nem ismerő emberek három óra alatt hogyan válnak jó ismerőssé, később már-már barátta. Csodálatos a tréning távolságot legyőző ereje: a Kölnben élő *Henry* is részt vett a foglalkozásokon, még a szabadságát is úgy időzítette, hogy el tudjon jönni. Vidékről is többen érkeztek, nem számított a távolság, pedig sokszor este tíz óra is volt, mire egy-egy kiadós beszélgetés után a résztvevők elindultak hazafelé.

Rendkívül érdekes volt annak megtapasztalása is, hogy egy-egy szerepet akkor is felvállaltak a csoporttagok, ha az a zárkózottabbaknak komoly kihívást jelentett. Megértették, hogy a fejlődést nem várni kell, hanem tenni érte, „dolgozni kell önmagunkon”.

Mit adott a tréning a résztvevőknek?

Néhány gondolat, amelyet a csoporttagok írtak le a zárófoglalkozáson:

„Másokat is érdekel a véleményem”; „Jó, hogy nem vagyok egyedül a problémáimmal”; „Másfajta kommunikációt fogok használni”; „Jó volt a hangulat”; „Érzelmi feltöltődés volt minden alkalom”; „Önmagam megismerése nagy élmény”; „Vidám volt a hangulat”; „Változatosak voltak a játékok”; „Többet kaptam, mint amit reméltem”; „Jó játszani, többet kellene”; „A másik ember gondolatát nem lehet kitalálni”; „Az önismeret mindennek az alapja, köszönöm!”; „Folytatást szeretnék!”

(Feljegyzés a gyülekezet Szereketnaplójából. További élmények, történetek, szakmai anyagok olvashatók Katona Erzsébet blogjában: <http://oriasveszely.blogspot.com>)

A gyakorlatok megbeszélését aktivitás, kérdések özőne és alapos elemzés jellemezte. A tréning során a résztvevők azt élhették meg, hogy figyelmet kapnak egymástól. Kis dolgok, amelyek mindenkinek jár(ná)nak a hétköznapi sodrásában is. A lelki kibeszélő műhely 2010. szeptember utolsó péntekén folytatódik.

„Senki sem magától lett olyan, ami. Mind ezernyi más emberből vagyunk. Bárki, aki valaha is kedvességet tett nekünk vagy bátorítóan szolt hozzánk, része lett a mi karakterünknek, gondolatainknak és sikereinknek is.” (*George Matthew Adams*)

■ – BÖKA –

FOTÓ: BÖRÖNTÉ MÁRTA

Mit is írjak?...

A dalai láma és egy evangélikus lelkész Budapest díszpolgárai között

Budapest díszpolgára lesz *Tendzin Gyaco*, a XIV. dalai láma, Tibet száműzetésben élő valósi és világi vezetője; a díszpolgári címek és a Pro Urbe Budapest díjak adományozásáról zárt ülésen döntött a Fővárosi Közgyűlés. Az elismeréseket november 17-e, a főváros egyesítésének évfordulója alkalmával már a város új vezetése adja át.

A közgyűlés az idén *Albert Flórián* labdarúgónak, *Demjén Ferenc* zeneszerzőnek, előadóművésznak, *Donáth László* evangélikus lelkésznek, *Lázár Egon* színházi gazdasági igazgatónak, *Miklósa Erika* operaénekesnek, *Nádas Péter* írónak, *Polgár László* operaénekesnek, *Snétberger Ferenc* gitárművésznak, *Szőrényi Levente* zeneszerzőnek, *Tendzin Gyaco* XIV. dalai lámának, *Török Ferenc* öttusázónak, szövetségi kapitánynak, *Ungvári Tamás* írónak, műfordítónak, kritikusnak, valamint *Zsámbéki Gábor* színházigazgatónak, rendezőnek adományoz díszpolgári címet.

A testület Pro Urbe Budapest díjat adományoz a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolának, a Tűzraktér Független Kulturális Központ és Alkotóházaknak, *Ferencz Győző* egyetemi docensnek, *Juhász Árpád* geológusnak, *Kern András* színművésznak és *Klinghammer István* egyetemi tanárnak.

A dalai láma szeptember 17. és 20. között Magyarországra látogat – közölték korábban az út szervezői. Tendzin Gyaco Budapesten előadást tart a tibeti buddhizmusról, nyilvános tanítás keretében szól a boldogság művészetéről, és ellátogat a Parlamentbe is.

A XIV. dalai láma eddig hat alkalommal járt hazánkban, legutóbb 2000-ben. A szeptemberi program szervezőinek tájékoztatása szerint Tendzin Gyaco az idén csak egy európai országbalátogat el: Magyarországra.

▶ *MTI*

Penc önkormányzata a településen végzett tízéves kiemelkedő munkája elismeréseként díszpolgári címet adományozott *dr. Fischl Vilmos* evangélikus lelkésznek. A Ferihegyi repülőtérén is rendszeresen szolgáló lelkész a kitüntető oklevelet az augusztus 20-i ünnepség keretében vehette át a Pest megyei község polgármesterétől, *Králik Józseftől*.

A hónap könyve – szeptemberben a Luther Kiadótól 30% kedvezménnyel

Dr. Sólyom Jenő: Tanuljunk újra Luthertől!

Vásárolja meg a hónap könyvét kedvezményesen! Eredeti ára: 2300 forint.
http://bolt.lutheran.hu/
E-mail: kiado@lutheran.hu
Fax: 1/486-1229
1085 Budapest, Üllői út 24.

Tanuljunk újra Luthertől!

Dr. Sólyom Jenő (1904–1976) válogatott írásai

LUTHER KIADÓ

Széljegyzet Paul Verlaine vallásos verseihez

■ BOZÓK FERENC

Arthur Rimbaud a következőket írta *Verlaine-ről* egy 1875. március 5-én kelt, Stuttgartban feladott, *Ernest Delahay-nek* szóló levelében: „Verlaine a minap ideutazott, mancsában rózsafüzérrel. Három óra telt belé, és megtagadta a Jóistent, és kivérezette a Miurunk kilencvennyolc sebét.” Verlaine ellentmondásos személyiségéből értelmezhető az az ellentmondás is, hogy vallásos verseivel – *Sagesse* (*Jóság*), 1881 – párhuzamosan, azoknak szándékosan felvállalt ellenpólusaként írta erotikus és antipolgár verseit – *Parallèlement* (*Párhuzamosan*), 1889.

A *Sagesse-nek* eredetileg a *Cellulairement* (*Fogságban*) címet adta, mivel ezek a költemények a mons-i börtönben születtek. Lírájának a vallásos élmény felé fordulását a börtönévek alatt történt magába roskadással, a Rimbaud-val való kapcsolat kudarcával és az abszinttól való ideiglenes megszabadulással szokták magyarázni. Tény, hogy a Rimbaud-val való ámokfutásos korszaka előtt Verlaine békés, konszolidált, polgárias családi életet élt, a „Rimbaud-élményt” követően pedig egy elzúllott, a családjával és a társadalommal konfliktusba került fegyencként szembesülhetett önmagával. Ez az egzisztenciális helyzet természetesen hozta a bűntudatot és a radikális megtisztulás vágyát, és szinte predesztinálta a megtérésre. Ezeket a sorokat a börtönben írta:

Hát te mit tettél, te bolond, hogy sírva szánod? Mivé tetted, szegény bolond, az ifjúságod?

(Szabó Lőrinc fordítása)

A *Sagesse* igencsak találó cím, mivel ez a kifejezés a franciában nemcsak jóságot jelent, hanem bölcs mértékletességet, szerénységet is. A másik pólus, a *Parallèlement* pedig nemcsak a „szent” és „bűnös” versek ellenpólusára utalhat, hanem Verlaine feloldhatatlan, feszítő vívódására is Rimbaud (a démoni barát) és *Mathilde* (az anyagi feleség) között. Tágabb értelemben a társadalomba és a családba beilleszkedő, konszolidált életvitel és a társadalmon kívüli, bohém, deviáns életforma között. Tény, hogy a börtönévek alatt igyekezett Rimbaud-val való kapcsolatát és érzéseit lezárni, erre az is bizonyíték, hogy a mons-i börtönlelkésznél meggyónt, megáldozott, majd szabadulása után rövid időt a szigorú trappista szerzetesek kolostorában töltött. Rimbaud-val ezután már nem találkozott, sőt *Victor Hugóhoz* leveleket írt a börtönből, hogy Hugo próbálja megbékíteni feleségével, Mathilde-dal, aki beadta a válópert.

Az ingadozás a zúllott élet és az életszentség vágya között azonban a börtön után is, élete végéig megmaradt. *Bárdos László* így ír erről a *Világirodalmi lexikonban*: „Verlaine rendkívül, szinte egyedülállóan gyenge jellem volt, legalábbis magánerkölcsei vonatkozásban, ezt aényt kár volna átfesteni, átmitizálni.” Ezekből a tényekből kifolyólag sokan nem veszik igazán komolyan Verlaine őszinte megtérését, szertelenül túlzó vallásmisztikáját ironikusnak vagy ripacskodónak érzik.

Dobossy László A francia irodalom történetében így fogalmaz: „Vallásos korszakának mellverdeső gyónásaiba többnyire vegyül valami zavaró ripacsi póz.” Az idős Verlaine-t *Jules Huret* „öregedő, bukott angyalnak” nevezte egy 1891-es irodalmi ankéton. *Anatole France A vörös lilomának* „szent bohémját”, *Choulette*-et bevallottan Verlaine-ről mintázta.

Vitathatatlan, hogy legtöbb versében – a megtérése előtti költészetét is beleértve – az elveszett éden, a gyermeki ártatlanság és tisztaság síró vágya fogalmazódik meg. Az *Egy asszonyhoz* című versben például önmagát az édenen kívül került Ádámmal hasonlítja. *A Látja, kell, hogy a dolgokat megbocsássuk* című versben úgy szólal meg Verlaine, mintha egy Francis Jammes-verset olvasnánk:

Két gyerek legyünk, legyünk két ifjú lányka, semmit-élvezők, mindentől elbűvöltek, kik szűz lomb alatt mennek sápadtra válva, s nem tudják, hogy ők immáron üdvözültek.

(Molnár Imre fordítása)

Az *Ártatlan lányok dala* című Verlaine-vers szintén lehetne akár Jammes műve is, hisz neki is az ártatlanság a fő témája. Persze Jammes valódi tiszta lélek volt, Verlaine csak vágyott a tiszta életre, de tisztaságvágya éppen intenzitásából adódóan hitelesnek mondható, csak hát igen gyenge jellem volt, és rendre bemocskolódtott. Jammes-szerűek azok a Verlaine-versek is, melyekben az Úr kutyájának mondja magát:

EDMOND AMAN-JEAN OLAJFESTMÉNYE (1892)

Kövessétek csak őt. Jó pásztorbotja. Én, bégető bútokat vigasztaló szavára, én meg, én majd leszek útunkon a kutyája.

(Itt vagytok végre; Rónay György fordítása)

...de hogy mint hű kutya kövessetek a kegyben, tisztult bátorságot s erőt is önts belém...

(Példázatok; Szabó Lőrinc fordítása)

De talán még ennél is jobban idézi Jammes-t a következő néhány sor, szintén a *Példázatokból*:

...legyek a hal, Fiad boldog szimbólumának, a számár, mely Vele a városba vonult...

Ha teljesen őszinték akarunk lenni, be kell vallanunk: Verlaine megközelítőleg azonos intenzitással vonzódott a bohém rendezetlenséghez és a rendezett tisztasághoz, a leginfernalisabb bűnökhöz és a legéleteribb életszentség eszményéhez. Ezzel a kettősséggel persze nincs egyedül, számos elődje és utódja van a világirodalomban és a magyar irodalomban is (*Villon, Baudelaire, Ady, Somlyó Zoltán*).

Somlyó Zoltán így írja meg a *Hajnali imádság* című versében a saját zúllott élete fölötti túlnődést és az Isten utáni vágyat, tisztaságigényt:

Züllenem, hullanom rendeltetett és lehull, aki arravaló. Légy velem, Mindenható!

Verlaine pedig így ír *a kocsmák zsvaja* című versében:

...síkos úttest, repedt aszfalt, mocskos csatornák, ime ez az utam – és célom a mennyország...

(Kálnoky László fordítása)

Az *Álnok utakon tévelyegtem* című vers mintha egyenes folytatása lenne az imént párhuzamba állított két versnek:

Álnok utakon tévelyegtem, kétségbeesve, csüggeteg. Áldott kezed vezérelt engem.

(Molnár Imre fordítása)

Verlaine vallásos verseinek voltaképpen egyetlen igazi témája van, a bűnbánat. Talán eszelős mea culpái épp akkor értelmezhetők

igazán, ha tisztán látjuk, mennyire esendő volt. *Drága kezek, enyémeek egykor* című versében így ír:

Jó gyóntatók, gyötrők, imádott álmai üdvözültek kezeknek, kezek – Ő kezei! – ti, szentek: óh, intsetek, hogy megbocsáttok!

(Szabó Lőrinc fordítása)

A *Reggeli imádság* című versben szintén:

...és adj alázatos hitet, hogy megsirassam annyi hasztalanul elszenvedett bajom, meddő kegyelmeid, s azt is, hogy elpazalltam silányul céltalan dolgokra sok napom...

(Rónay György fordítása)

Ne feledjük, élete végén Rimbaud, a sátáni kamasz, Verlaine végzetes barátja is megtért, ezt Rimbaud leánytestvérétől és sógorától tudjuk. A békevágyról és megtérésről így ír Jammes az *Imádság azért, hogy magába szálljon* című versében:

Hozzad tér, Istenem, magába szállni lelkem. Boríts be béke már. Boríts be béke már. Patak partján, szelíd, nagy erdőmélyi csendben a kontempláció édes derűje vár.

(Rónay György fordítása)

Verlaine pedig így szól a *Hallgasd a szelíd dalt* című versében:

S mondja: a szív egyszerűsége felett örök glória reszket, s aranylakodalom a legszebb s a győzelem nélküli béke.

(Szabó Lőrinc fordítása)

Ha már Jammes-t emlegettem, hadd hozakodjak elő egy különös Rimbaud-párhuzammal. Rimbaud-nál is megfogalmazódik *A részeg hajó* végén a csendes életnek, a révbe érésnek, a békés elvonulásnak a vágya az ifjúság tomboló évei után:

Ha vágnám vízre még ez unt Európában, hűs tócsa volna az, setét és pici tó, hol bús fiucska ül az alkony illatában s pillangóként libeg egy csöpp papírhajó.

(Kardos László fordítása)

A hajómotívum megjelenik Verlaine-nél is, a *Birds in the Night* című versben. Verlaine „részeg hajója” a haláltól, a pusztulástól, a süllyedéstől fél:

A szegény hajó én vagyok időnként, ki árboc nélkül teng, vihar dobálja, s nem látva a Szent Szüzből zsendülő fényt, imádkozva készül a fulladásra.

(Eörsi István fordítása)

Rimbaud-t persze nagyon zavarta Verlaine időnként előtörő ájtatoskodása, végül, halála előtt azonban mégis megtért a sátáni kamasz is, aki pedig ifjúi hevében Marseille utcáin a padokra azt írta, hogy „Halál Istenre!”

Verlaine túlélte Rimbaud-t, és halálára írt versének utolsó sorában az egyház liturgikus latinjával siratja meg, az Úr békéjét kívánva elhunyt barátjának:

Rimbaud! pax tecum sit, Dominus sit cum te!

(Arthur Rimbaud-hoz; Somlyó György fordítása)

Ítéletet fölöslegesen mondanunk, nem is tisztünk. Helyette hadd idézzem Verlaine-nek, a „hanyatlásvégi Rómának”, a „szent bohémnek”, a „fáradt” költőnek néhány sorát, mely summázata lehetne ellentmondásos lelki tisztaságvágyának:

...óh Jézus, végtelen megbánásom zokog előttem bűneim miatt, és újra s újra Hozzad fordulok: óh, nézd: bordám összezúzva, lábam vízhólyagos és erőm elhagyott!

(Finálé; Szabó Lőrinc fordítása)

A szerző irodalmár, piarista szerzetes

Száz esztendő szemesi emlékei

Centenárium emlékkönyvet adott ki a fennállásának századik évfordulóját ünneplő, 1908-ban alapított Balatonszemesi Fürdőegyesület. „Tudjuk, időnként nehéz körülmények között működött – vagy hivatalosan nem is működött – az egyesület, mindig szem előtt tartva azt a szándékát, hogy a település fejlődése mellett megőrizze Szemeset eredeti szépségében, csendes, családias üdülőhelynek” – írja bevezetőjében *Czirják Mariann*, az egyesület jelenlegi elnöke. Talán nincs is ennél tisztább, nemesebb, hűségesebb cél, amelyet a lokálpatriotizmus megengedhet – teszem hozzá negyed századon át ott üdülő vendégként, hiszen Balatonszemes napsütésben, viharban egyaránt remek ihletőhelyemmé is vált, ahol számos versem, novellám, riportom fogalmazódott meg annak idején.

A tekintélyes terjedelmű és kivitelű, 448 oldalas, kemény fedelű, DVD-mellékletet is tartalmazó könyv rész-

letek, családi nyaralóvillák történetéről, tulajdonosainak sorsáról is értesül az olvasó.

A rendszeresen ott nyaraló családok mindvégig polgári társasági életet éltek, rajongó szeretettel ügyelve a „magyar tenger” partjára települt község fejlesztésének menetére, az

társa), továbbá jeles akadémikusok, írók, alkotóművészek, egyházi személyiségek, orvosok, jogászok, tanárok, politikusok stb.

Az ünnepi kötetben kiemelkedő tanulmányt publikált *Kiss László*, aki az 1956-os balatonszemesi eseményeket ismerteti, és *Wein Tibor*, aki

KORABELI KÉPESLAP

üdülőterületek szépségére és nyugalomára, kulturális életének nívójára. Legkiválóbbjaik tevékenységét évről évre Hunyady-díjjal ismeri el az egyesület.

Balatonszemeshez tudományos, művészeti és politikai közéletünk számos kiemelkedő egyénisége kötődött-kötődik, mint például *Csapody Vera* botanikus-illusztrátor, *Erdélyi Zsuzsanna* néprajzkutató, *dr. Fabiny Tamás* evangélikus püspök, néhai *id. dr. Fabiny Tibor* egyháztörténész, *ifj. dr. Fabiny Tibor* irodalomtörténész, világi teológus, *Frenreisz István* és fiai: *Latinovits Zoltán* és *Bujtor István* színművész, *Frenreisz Károly* zenész; *Gundel Károly* gasztronómus, *Kulcsár Győző* olimpiai bajnok kardvívó, *Mialkovszky Erzsébet* jelmeztervező, *Reich Károly* Kossuth-díjas grafikusművész, *Verebély László* Kossuth-díjas gépész- és villamosmérnök (*Kandó Kálmán* munka-

Szemes vasúttörténetét dolgozta fel. Az igazán élvezetes tartalmú könyv hűséggel tárja fel az olvasó előtt mindazt, ami a Szemes-hívók „balatonszemesisége” – lelkületi és tárgyi vonatkozásban – elemi részének tekinthető. Függelékében szemesi „ki kicsoda”, mellékletében pedig hosszabb tanulmányok, helyi vonatkozású versek (többek között *Hárs Ernő*, *Nagy Gáspár*, *Nedeczky György*, *Zsirai László* művei), képzőművészeti alkotások, videotudósítások, fényképek, régi képeslapok találhatók.

Hűvös őszi vagy hideg téli estéken lélekmelengető szórakozás elmerülni a forrón imádott Balaton történetének szemesi fejezeteiben.

■ ZSIRAI LÁSZLÓ

Balatonszemesi Fürdőegyesület – Centenárium emlékkönyv. Logod Bt., Budapest, 2009.

Legyen hited és leszen országod!

Mindaz, ami az első világháború után Magyarországgal történt, szinte egyedülálló a történelemben. Ezért nem tudta feldolgozni a nemzet emlékezete. Az 1920-ban megkötött trianoni szerződésről a második világháború után alig eshetett szó, némaság és elnémítotttság jutott az egymást követő generációknak.

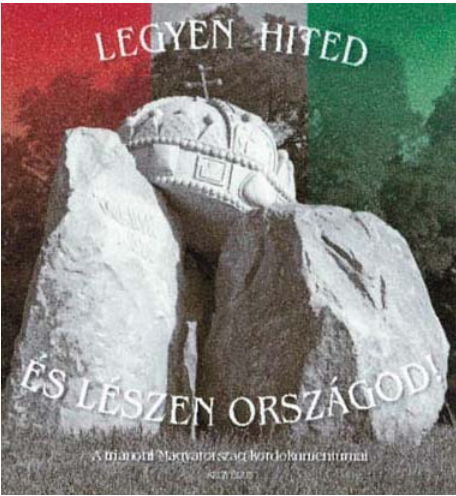
Ezt a trianoni hallgatást most, az évfordulón több kötet és antológia is meg akarja törni. Közülük az egyik legszebb, legfájdalmasabb az Árgyelus Kiadó tisztelegése.

A *Legyen hited és leszen országod!* című album összefoglalóan szól a nem gyógyuló sebről, amelyet a magyar nemzet testén ejtett a békeszerződés. Mindaz benne van, amit öregnek és fiatalnak egyformán tudnia kellene, hiszen tankönyveinkből régóta kimaradt.

Nem élt olyan magyar család, amelyet nem érintett a békediktátum kegyetlen ítélete. Az ország területének kétharmadát az ott élő magyarokkal együtt megkapták szomszédaink; mintegy 3,2 millió magyart szaktítottak el tőlünk...

Plakátok, kis fémdomborítások, poharak, szódásüvegek a gyűjteményben, rajta a fölirat: „Nem! Nem! Soha!” Metszetek, érmek, fölállított szobrok és emlékművázlatok; bélyegsorozatok történelmünk nagyjaival... Megkopott fényképek: a meg-

szállt területekről kiűzött magyarok várakoznak a zsúfolt vagonokban. Megsárgult újságcikkek: a *Pesti Hírlap* 1920-as összeállítása... Versek, megzenésített kesergők, jeles zeneszerzőnk, *Dohnányi Ernő* drámai megemlékezése.

Persze nem maradnak el az irreudenta hangok sem. Ebből is van bőven. Elkeseredett düh árad ezekből a szövegekből, a leszámolást türelmetlenül követelő, vad, pogány magyar harag. Nem kell csodálkoznunk, hiszen Trianon – Mohács óta – a legfájdalmasabb sebünk. És természetes volt, hogy a közvélemény és a hivatalos politika sem fogadta el, nem fogadhatta el a diktatórikus békerendszer követelményeit.

„Amikor a győztesek elunták a szűnni nem akaró panaszáradatot –

írja a kötet előszavában *Nemeskürty István* –, kijelentették, hogy kár jajgatni, mert Magyarország nincs, és nem is volt. Néhány Ázsiából idekeveredett pusztai kóborló találta ki a magyar nemzetet, hogy kizsákmányolhassa az itt talált szlávokat.”

Szakály Sándor tanulmányában részletesen elemzi vesszőfutásunkat. A hatalmas anyagot *Vertel Beatrix* gyűjtötte *Acsády György* segítségével, a tárgy- és helyszínfotókat *Püspöki Apor* készítette.

Talán nem szégyen bevallani: a szomorú albumot megkönnyeztem, megalázottságunk bizonyítékait nehéz szívvel lapoztam. Bizony elgondolkodtató: kilencven év elteltével még mindig, mégis élünk! A képek a megcsontkított országot mutatják. Fáradt, elkeseredett, csüggedt embereket látunk legtöbbször, akik vártak és vártak. Hátba történik valami kifosztott életükkel. De nem történt. Elvettek, elvittek mindent a győzők, közel, a szomszédba. Jóvátehetetlen magyar tragédia.

De az örök kesergés mit sem ér, inkább a tenni akarás és az építés. A remény, hogy lassan eltűnnek az elválasztó határok, a kereső kezek megtalálják egymást, s a múltat „békévé oldja az emlékezés”.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Püspöky–Vertel–Acsády: Legyen hited és leszen országod! Árgyelus Kiadó, Budapest, 2009.

Füstölgő

(A közelmúlt noteszlapjaiból)

■ OZSVÁTH SÁNDOR

Baka

Elsőéves kommunikáció szakos beszédóra van a főiskolán, rádiós gyakorlat. Ha ismeretlen kifejezést vagy idegen szót találnak a felolvasandó szövegben, előbb tisztáznuk kell a jelentését és helyes ejtését. Egy fiú fennakad a következő mondaton: „*Kun Bélák* Kecskeméten kivagonírozták a Piave poklából hazatérő bakákat.” Kik azok a bakák?

Hogy a régies-németes katonai műszót nem ismeri, az nem az ő hibája, de hogy fogalma se legyen arról, hogy a baka mit jelent... Gyors körkérdes – a jelenlévők egyike sem tudja! További tapogatózásra kiderül, hogy a Piave sem mond semmit tucatnyi tizennyolc-húsz éves magyar fiatalnak (Kun Béla azért némelyiknek „megvan”). A *Harry Pottert* viszont majd mindenki ismeri, nem jelent nehézséget a mű nyelvezete, páran „vágják” Középfölde eredetét és történetét is *Tolkientől*. A fenti magyar szavak, történelmi kifejezések viszont hiányoznak még passzív szókincsükből is – az elmúlt évek liberális és kozmopolita oktatáspolitikájának legnagyobb gyönyörűségére!

Vállalás

A hatalom már rég nem törődik vele, az országnépesség meg (*Nemeskürty* tanár úr szóhasználatával élve) belenyugodni látszik, hogy fogy, mégpedig vérszenes fogy a magyarság. Az egykor volt szerelmes gyermek ma már nem áldás, nem öröm forrása meg szemünk fénye, hanem teher, gyakran kényszerű-kelletlen vállalás. Egy nő ma nem áldott állapotban van, hanem terhes – az egészségügy hivatalos szóhasználat is ezt hangsúlyozza, amikor terhesgondozásról vagy terhességmegszakításról beszél. A szociológus alacsony gyermekvállalási hajlandóságról értekezik s arról, hogy a szülőképes korú magyar nők újabban csak harmincon túl vállalják az első terhességet, akkor is félig-meddig kényszerből, mert kell a szocpolhoz, meg aztán ketyeg a biológiai óra.

Ha majd köznapi szóhasználatunkban országnépesség helyett ismét nemzetről és népről beszélhetünk, terhesség helyett meg áldott állapotról, s újra igazi becsülete lesz az anyának, az anyaságnak, akkor, talán, s nem csak nyelvében...

Cécécépé

Megjötték a golyák, meg az új középiskolások, kezdődik a tanév. Fiatalodik a város is, mindenütt diákok, kipihentek, vagy holtfáradtak a végigdolgozott hetek-hónapok után. Még nyári a viseletük, főképp a póló megy, menő a retró, s újra sikk *Che* (mármt Guevara). A villamoson lá-

nyok, egyikük vörös pólóban feszít, mellecskéjén: CCCP. Idősödő úr szemét vonzza e látvány, de nem a megremegő cicik érdeklik, hanem az a bizonyos négy betű. Összeszedve régi oroszstudását rákérdez: „Znaes li ti, sto eto znacsit?”, s a felíratra mutat. Zavarban a tinik, úgy néznek rá, mint egy marslakóra. Megáll, az úr leszáll, a lányok meg azon vitatkoznak, hogy mit is akart az öreg, s hogy normális-e egyáltalán.

Anyag

Két középkorú tanítónő beszélget. A magánélet után – pedagógusbetegség – az iskolára, majd tanítványaikra fordul a szó. „Már nálunk is hígul a gyerekanyag” – mondja egyikük, egy elismerten elit iskolában tanító, mire a másik, a közeli kisvárosban okító így kontráz: „A mi gyermekanyagunk meg egyre »színesebb«!”

Huszonharmadika előestéjén eképp jellemzi a rend őreit parancsnokuk: „Ez a mostani emberanyag már alkalmas a korszerű és szakszerű intézkedésre.” Röviddel később másik előljárójuk meg az „állomány megváltozott hozzáállását” dicséri. (Szürkemarhák a Hortobágyról?)

Darab

Az MR1, leánykori nevén Kossuth rádió, a szavak erejével kürtöli világga az Oktatási és Kulturális Minisztérium Roma Integrációs Titkársága egyik munkatársának üzenetét, mely szerint „az önkormányzati és intézményi pályázatok benyújtásánál a szakértőknek azt is közölni kell, hogy hány darab gyerek jár iskolába, és ebből hány darab hátrányos helyzetű”. Az éppen évfordulós debreceni bevásárlóközpont ünnepi gyermekműsorának konferansziéja pedig így invitál: „Kettő darab gyerek jelentkezését várjuk!” (*Lőrincze* tanár úr meg forog a sírjában.)

Kisebbségben

„Magyar vagyok, fehér, kék szemű, heteroszexuális, nagycsaládos, keresztény értelmiségi, per- és tehermentes lakással rendelkezem s munkahellyel, hol negyedszázada dolgozom, nincs tartozásom, ellenben háromfelé adózok, nem iszom, nem dohányzom, törvénytisztelő állampolgárként élek, segítem a rászorulókat határainkon innen és túl” – sorolja egy szuszra az ötvenes éveinek végén járó férfit, majd újabb lélegzétvétellel: „A mások másságának tiszteletét mindig, mindenhol elvárók, már-már kikövetelők, a tolerancia felkent és örökös bajnokai az én másságomat mikor fogják végre becsülni?”

A szerző író-újságíró, dramaturg, a debreceni Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola oktatója

IFJ. KAPOSZTA LAJOS FELVÉTELE

Egymilliárdot pótolhat az állam idén az egyházi közoktatásnak

Egymilliárd forintot pótolhat az állam idén az egyházi közoktatási intézmények kiegészítő normatívájának négy-milliárd forintos elmaradásából az ősszel megszavazandó zárszámadási törvényjavaslat szerint – közölte *Szászfalvi László*, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium egyházi, nemzetiségi és civil kapcsolatokért felelős államtitkára a Magyar Távirati Iroda megkeresésére.

A zárszámadási törvényjavaslat idevonatkozó számadatai az egyházi szakértők és a Nemzetgazdasági Minisztérium szakértőinek szakmai egyeztetése alapján alakultak ki. Ennek eredményeként idén a 2009-re vonatkozó egyházi közoktatási kiegészítő normatíva 757 millió forint lesz, illetve 1 milliárd 17 millió forintot kapnak az egyházak szociális intézményeik kiegészítő normatívájaként.

Szászfalvi László kiemelte: a közoktatási rendszer „stabil, kiszámítható állami finanszírozásra” való átállításaig is a kormány az állami és önkormányzati intézményekkel egyenrangúan támogatja majd az egyházi közoktatási intézményeket, s ez már a jövő évi költségvetésben megmutatkozik. A kormányzat egy bizonyos ütemezési terv szerint az állami finanszírozást szeretné bevezetni a közoktatási rendszerben, „és ez nyilván érinti majd az egyházi fenntartású oktatási intézményeket is”. A részleteket azonban még egyeztetni kell az egyházi szakértőkkel.

A szeptember-október folyamán összehívandó vatikáni–magyar vegyes bizottság egyik legfontosabb témája az egyházak, illetve az egyházi intézmények finanszírozása lesz, ezeket a kérdéseket részletesen elemzik majd. „Reménység szerint konszenzusra tudunk jutni egymással” – tette hozzá az egyházügyi államtitkár.

A vegyes bizottság témája lesz továbbá, hogy közösen vonják le a kon-

zekvenciákat a vatikáni szerződés megkötése, az 1997 utáni évek tapasztalatai alapján. Végig kell gondolni, hogy miként érvényesül a vatikáni szerződés az elmúlt nyolc év szocialista kormányzása alatt.

Szászfalvi László közölte: a vatikáni–magyar vegyes bizottság ülésein hangsúlyos lesz az 1990-ben meghozott, lelkiismereti és vallásszabadságról, illetve az egyházakról szóló törvény felülvizsgálatának kérdése is, mert „nyilván érinti a vatikáni szerződés az egyházi törvény felülvizsgálatát”.

Ehhez kapcsolódóan elmondta: nagyon sok minden idejélt múlt az 1990-ben hozott törvényben. A legfontosabb feladat az, hogy „le kell zárni a lehetőséget az úgynevezett bizniszegházak előtt, amelyeket nem a hitéleti tevékenységre hoztak létre, hanem spekulációs céllal arra, hogy miként használják ki a kiskapukat, és hogyan éljenek vissza a törvény adta lehetőségekkel”. Magyarországon példátlanul alacsony számhoz, száz főhöz kötik az egyház megalapításának kritériumát, ugyanez a szám például Ausztriában tízezer fő.

A leendő új egyházi törvényt azonban feltétlenül a később megszavazandó új alkotmánnyal kell összhangba hozni. Októberben egyébként az államtitkárság egy „salátatörvény”-javaslatot is tervez benyújtani az Országgyűlésnek, amelyben az egyházakat érintő, „a szocialista kormányok alatt létrejött diszkriminációt” igyekeznek felszámolni.

Az *Orbán Viktor* miniszterelnök és a történelmi egyházak vezetői között tervezett találkozóról Szászfalvi László azt mondta: az időpontot egyeztetik, bíznak benne, hogy még szeptemberben megvalósul a tárgyalás. Ezen ugyanazok a kérdések kerülnek elő, amelyeket a vatikáni–magyar vegyes bizottság is tárgyal majd.

► MTI

Új összetételben dolgozik a vatikáni–magyar vegyes bizottság

Új összetételben dolgozik a továbbiakban a vatikáni–magyar vegyes bizottság egy miniszterelnöki határozat alapján – áll a *Magyar Közönlönyben*. A testület feladata, hogy ellenőrizze az Apostoli Szentsek és Magyarország között 1997-ben létrejött megállapodásban foglaltak végrehajtását.

Orbán Viktor miniszterelnök a határozatban közzétette: a magyar kormányzatot képviselő delegációt *Semjén Zsolt* miniszterelnök-helyettes vezeti.

További tagok: *Rétvári Bence*, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium parlamenti államtitkára, *Szászfalvi László*, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkára, *Németh Zsolt*, a Külügyminisztérium parlamenti államtitkára, *Jávor András*, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium közigazgatási államtitkára, *Hoffmann Rózsa*, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium oktatásért felelős államtitkára, *Soltész Miklós*, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium szociális, család- és ifjúságügyért felelős államtitkára, *Naszvadi György*, a Nemzetgazdasági Minisztérium államháztartásért felelős államtitkára, *Schanda Balázs*, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának dékánja.

► MTI

Ezzel egy időben megszűnt a megbízatása az augusztus 11-i határozat értelmében *Hiller István* korábbi oktatási és kulturális miniszternek, *Csepregi Andrásnak*, a korábbi kulturális tárca egyházi kapcsolatokért felelős titkárságvezetőjének, *Bujdosó Sándor*, *Kovárik Erzsébet*, *Medgyaszai Melinda*, *Várfalvi István* korábbi szakállamtitkároknak és *Horváthné Fekszí Márta* államtitkárnak.

A vatikáni szerződést 1997. június 20-án kötötte meg Magyarország és az Apostoli Szentsek, az Országgyűlés ezt 1999-ben ratifikálta.

A szerződés meghirdetett célja a magyarországi római katolikus egyház független működésének biztosítása volt. A megállapodás szerint a katolikus közoktatási és felsőoktatási intézmények az állami és önkormányzati intézményekkel azonos támogatást kapnak, és ez vonatkozik a katolikus tulajdonú műemlékekre, múzeumokra, könyvtárakra is. A vatikáni szerződés adott módot arra is, hogy a személyi jövedelemadó egy százalékát valamely egyház kaphassa meg.

A vatikáni szerződés hatására az állam további néhány egyházzal is kötött hasonló megállapodásokat.

Elindultak a béke hullámai a Dunán

Ünnepi istentisztelet keretében nyitották meg szeptember 5-én az ulmi székesegyházban azt a programsorozatot, amely közel egy esztendőn át kívánja felhívni Közép-Európa keresztényeinek figyelmét Istentől kapott feladatukra: a béketeremtés szolgálatára. A Duna mentén élő evangélikus egyházak – havonkénti váltásban – stafétaszerűen vállalják, hogy istentiszteleti alkalmakon, gyülekezeti rendezvényeiken szólnak az erőszak megfékezésének eszközeiről, és közösen könyörögnek a népek, nemzetek békés egymás mellett éléséért.

A programsorozat kapcsolódik az Egyházak Világtanácsa által 2000-ben meghirdetett „az erőszak leküzdésének évtizede” zárórendezvényeihez. A *Békehullámok a Dunán* (Donau-Friedenswelle) elnevezésű programsorozatnak, és egyben megnyitó istentisztelete mottójának a szervezők *Ámósz könyvének* egy sorát adták: „*Áradjon (...) az igazság, mint a bő vizű patak.*” (Ám 5,24)

Az ulmi nyitó istentiszteleten színeszek mutatták be apróbb jelenetekben Ámósz próféta életét, illetve küzdelmeinek állomásait. Az ünnepi alkalmat színesítette egy alkalmi budapesti néptáncgyűttes fellépése és a jénai Friedrich Schiller Egyetem kórusának éneke. Az ígéről *dr. Frank Otfried July* württembergi püspök

prédikált. A liturgiában részt vettek a Duna menti evangélikus egyházak képviselői. Magyar nyelven *Grendorf-Balogh Melinda* lelkesző köszöntötte az ünnepi gyülekezetet.

A programsorozat 2010 novemberében Bajorországban folytatódik, Magyarországra 2011 áprilisában jut el. ■ BPM

Magyar néptánc – a prédikáló püspök és a liturgus, *Tabea Frey* figyelmének középpontjában

Cigányúton a romaintegráció eddigi gyakorlata?

Három Komárom-Esztergom megyei település roma felzárkóztatási programját összegezte a ferences rend a napokban Bajnán. A konferencián előadást tartott a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium társadalmi felzárkózásért felelős államtitkára is.

Balog Zoltán elmondta: segítséget kérni jött azoktól, akikben belső készség van a segítségadásra, s akik egyúttal értenek is hozzá.

A politikus nemzeti érdeknek nevezte a cigányság ügyének megoldását. Mint mondta, két vesztese lesz annak, „ha nem tudunk előrelépni”: a kisebbség, amely sokkal mélyebbre már nem nagyon tud csúszni, és a többség, amely még igen.

Egy felmérést ismertetve hangsúlyozta, hogy tíz év múlva Borsod-Abaúj-Zemplén megyében minden második ember cigány lesz. Ez azt jelenti, hogy minden második ember inaktív lesz, és semmivel nem tud hozzájárulni a közteherviseléshez. A feladat az, hogy ez az előrejelzés ne váljon valóra, mert egy tízmilliós ország nem engedheti meg magának, hogy „hétszáz ezer, uszkve egymillió embert a hátán cipeljen” anélkül, hogy azok bármit be tudnának vagy be akarnának tenni a közösbe.

Mint fogalmazott, ő a cigányság védelmében állítja, hogy „ma a cigányügyön egy hatalmas, elsősorban nem cigányokból álló magyar lobbis élősöködik”. Megjegyezte: olyan emberekre van szükség, akik nem a saját önfenntartásukat látják az ügyben. Az egyháztól azt várja, hogy elkötelezett embereket küldjön a feladatok elvégzése érdekében, a kormány pedig biztosítja majd a szükséges infrastruktúrát.

„Nagy liberális hazugságnak” és „képmutatásnak” nevezte azt, hogy a társadalom többségétől elvárható lenne, hogy egy szülő a gyereket olyan iskolába járassa, ahol az csak „leszakadni tud”. Megfogalmazta ugyanakkor: az igazi, hiteles kereszténység képviselői, tehát azok, akik felebaráti szeretetre hajlandók, akik vállalják, hogy áldozatokat hoznak, a világon mindenhol kisebbségben vannak.

Semmiféle szociális helyzet nem mentesíti a törvények betartása alól – jelentette ki az államtitkár. Változtatni kell a beszédmódon is. Öszintén kell beszélni azokról a problémákról, amelyeknek etnikai vonatkozásai vannak, „különben nem szerezük meg a többség támogatását” – fogalmazott.

Véleménye szerint ma erős lobbis áll azok mögött, akik úgy próbálnak

aktívak lenni a cigányság ügyében, hogy inkább az indulatok gerjesztésében legyenek érdekeltek. Ilyen motiváció nemcsak a szélsőjobb térfelén, hanem a radikális liberális oldalon is létezik. Szerinte ez utóbbi „a cigány öntudatot a magyarsággal szemben próbálja megteremteni”.

Balog Zoltán bírálta a romák integrációjának eddigi gyakorlatát. Úgy vélte, minél több olyan egyházi iskolára lenne szükség, ahol többségében cigány gyerekek tanulnak. Mindez előkészítés lenne az integrációra.

Sass Levente, a Magyarok Nagyszövetsége Ferences Rendtartomány fejlesztési igazgatója a Magyar Távirati Irodának elmondta: a két éve indult programban azt vállalták a helyi plébánosokkal és önkormányzatokkal együtt, hogy a térségben élő romákat eljuttatják az érettségiig. Csaknem nyolcvan roma származású embert vontak be a programba. Voltak, akik számára munkalehetőséget tudtak felkínálni.

A ferences rend tervezi, hogy más településeket is bevonnak a programba, illetve elmozdulnak a szakképzés irányába – közölte a rendtartomány fejlesztési igazgatója.

► Forrás: MTI

Vállalkozás Istennel

Találkozás „a legkisebb pénzérme közösségének” főtthkárával

► Egy segélyszervezet, amelyet a világ szegényei támogatnak és tartanak fenn?! Elképzelhetőnek tartja ezt a kedves olvasó? A „The Fellowship of the Least Coin” (a legkisebb pénzérme közössége) több mint ötven esztendeje bizonyíték arra, hogy ez márpedig lehetséges. Az érték-telen fillérekből Isten áldásával csodálatos vállalkozásokat lehet beindítani. A Fülöp-szigeteki teológusnő, *Corazon Tabing-Reyes* beszélt nekem erről, aki 2008 óta tölti be a világméretű szervezet főtthkári posztját. Találkozásunkra az alsó-szászországi Loccumban került sor, az Európai Keresztény Nők Ökumenikus Fórumának nagygyűlésén, ahová vendégként érkezett.

– *Corazon asszony tartotta a konferencia egyik reggeli áhítatát. Itt bemutatta, hogy szervezetiüket nem egyszerűen az adakozás, hanem elsősorban a közös imádság köti össze.*

– Kialakult rendje, mondhatnám, liturgiája van nálunk a pénzgyűjtésnek. Közösségünk mindegyik tagja először imádkozik. Napi elcsendesését használja fel arra, hogy valamilyen konkrét kérést az Úr elé vigyen. Ebben segítséget kap tőlünk, körleveleinkben mindig megjelölünk imatémákat. Majd csak ezután dobja bele a pénzérmét a perselyébe. Ehhez ragaszkodunk. Úgy kerüljön hozzánk a pénzadomány, hogy tudhassuk, imádság kísérete.

– *A könyörgés, a világért való közbenjárás fontosságára utal a szervezet logója is?*

– A hongkongi művész, *Rayann Ma* által készített embléma lótuszvirágot formázó, imádkozó kezeket ábrázol. Mi ezt tartjuk a legfontosabbnak. Adományaink Isten segítségével válhatnak valóban áldássá. Nem a mi kezünk, hanem az ő keze tud gyógyítani, megszabadítani és megújítani. Mi csupán könyöröghetünk, és apró adományunkkal mellékszereplői lehetünk az ő nagy tetteinek.

Ázsiában a lótuszvirág képéhez több jelentés is kapcsolódik. Van olyan régió, ahol a termékenység jelképe. Sok helyen a múlt-jelen-jövő egységét szimbolizálja a virág. De szinte kivétel nélkül minden ázsiai országban úgy ismerik, mint a tisztaság jelet. A víz zavaros iszapjából táplálkozik ugyan, de fent a felszínen ebből nem látszik semmi. Csak a szirmok öszinte kitarulkozása. Szépsége, fensége elkápráztatja a rátekintőt.

A pénz világát sokan tartják zavaros, tisztátalan közegnek. A logónkban az is benne van, hogy Isten áldásával a világi javak szentté válhatnak.

– *Beszélné arról, hogyan indult a mozgalmuk?*

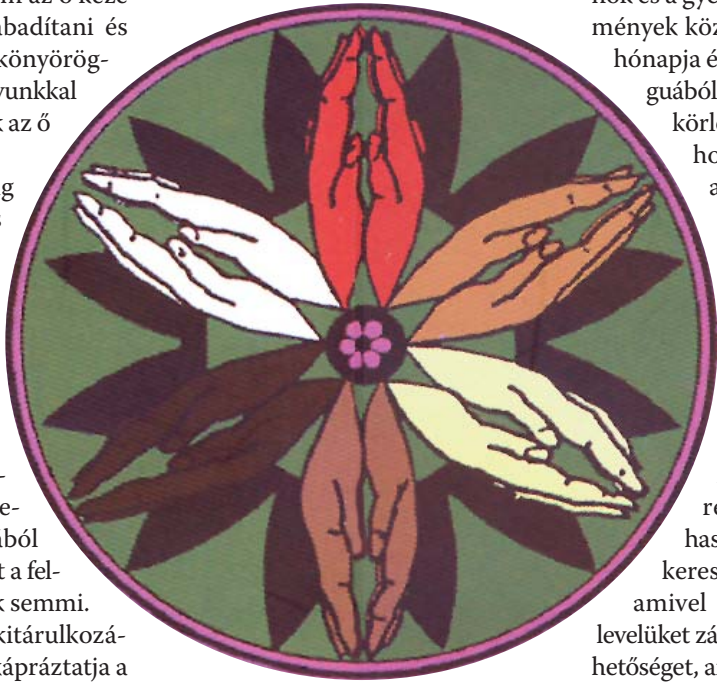
– Ezek szerint még nem annyira ismert a közösségünk az Önök hazájában? Pedig kapcsolatot tartunk fenn Magyarországgal is. Például a nagykőrösi református nőszövetség tagjai rendszeresen küldenek adományokat. Ám a kérdésre válaszolva, valójában ázsiai szegény asszonyok indították el a mozgalmunkat, mely az évtizedek nyomán világméretű szervezetté nőtte ki magát. Még 1956-ban történt, hogy az indiai szár-

mazású *Shanti Solomon* missziói úton vett részt térségében. Amikor nem engedték be Koreába, s így a Fülöp-szigeteken kellett maradnia, imádkozni kezdett Isten vezetéséért. Kérte az Urat, hogy mutassa meg, hogyan lehetnének egymással közösségben a kulturális, politikai különbségek, az eltérő gazdasági helyzetük mi-

A SZERZŐ FELVÉTELE

att egymástól annyira elszigetelten élő asszonyok. És akkor jelent meg előtte ez a kép: asszonyok egymásért imádkoznak földrajzi határokat átvélve, és félretesznek egy-egy pénzérmét az egymásért érzett felelősségük jeleként. A mozgalom 1970-ben vált nemzetközi szervezetté. A közösséget vezető főtthkárok sorában én vagyok a negyedik.

– *Úgy tudom, főleg önkéntesek segítik a közösség munkáját.*

– A The Fellowship of the Least Coinnak egyedüli, fizetett alkalmazottja csupán a főtthkár. Az adományok összegyűjtését Genfben, az Egyházak Világtanácsának pénzügyi osztályán végzik. Igyekszünk minden felajánlást karitatív célra felhasználni, hogy az „özvegyasszonyok két filléréből” semmi se vesszen kárba.

– *Igaz, hogy a szegényebb ázsiai országokból több adomány érkezik Önökhöz, mint a gazdag Nyugatról?*

– Erre a kérdésre sohasem fog választ kapni tőlünk. Nem teszünk különbséget kis és nagy adományok között. Mert Isten szemében is min-

den hozzájárulás egyformán fontos és értékes. Az éves jelentéseinkben sem adjuk közre, hogy melyik országból mekkora összeg folyt be. Azt természetesen sejtheti, hogy vannak a világnak olyan térségei, ahol az aprópénz a fölöslegből kerül a perselybe. És vannak olyanok is, ahol nem egyszerűen a legkisebb érmét, hanem ta-

lán a legutolsó pénzdarabot, a mindent dobják be a közösbe, tudván, hogy Istennek semmi sem lehetetlen.

– *Mondana erről az „Istennek semmi sem lehetetlenről” konkrét számadatokat is?*

– Évente 35–50 projektet tudunk támogatni ötezer dollár értékben a világ különböző pontjain. Építkezésekre nem adunk, de arra igen, hogy a nők és a gyermekek emberibb körülmények között élhessenek. Néhány hónapja érkezett egy levél Nicaraguából, amit be is tettem az éves körlevelünkbe. Beszámoltak, hogy a mikrokölcsönökből az asszonyok hogyan kezdhettek vállalkozásokba. Az egyikük például gyümölcsösboltot nyithatott. Most havonta pontosan fizeti vissza a kölcsönöket. Egy másik asszony meg a kisvárosukban taxi-zásba kezdett, ami sikeresen működik. Mások használt ruhákkal kezdtek el kereskedni. De a lényeg az, amivel nicaraguai barátaink a levelüket zárták: „(...) köszönjük a lehetőséget, amit kaptak ezek az asszonyok, hogy önállóak lehessenek, hogy megélhessenek, s így méltó emberi körülmények között élhessenek. Pénzadományotok és imádságaitok megváltoztatták az életüket.”

– *Ezekért az eredményekért hagyta ott Corazon asszony a teológiai tanári széket, s lett a szervezet főtthkára?*

– Ezekért a csodákért érdemes. Nagyszerű érzés – ha csak aprócska, jelentéktelen eszközként is – részt venni Isten vállalkozásában, amelynek célja az ember felemelése. S ezzel nem csupán a földi körülményeinek javítására gondolok, hanem elsősorban arra, hogy Isten mindezen keresztül is mentő, igalmas szeretetét tárja a világ elé.

■ B. PINTÉR MÁRTA

Átadták a 2010. évi Magyar Termék Nagydíjakat

A kitüntetettek között az evangélikus kötődésű Fébé Szociális Rehabilitációs és Szolgáltató Nonprofit Kft.

Tizenharmadik alkalommal vehették át a Parlamentben kitüntetéseiket a Magyar Termék Nagydíj elnyeréséért kiírt pályázat díjazottjai. A nyertesek között volt a Fébé Szociális Rehabilitációs és Szolgáltató Nonprofit Kft. is, amely 1992 óta gyárt fatermékeket – játékokat, kisbútorokat, dísz tárgyakat –, nyomtat kiadványokat, készít rehabilitációs segédeszközöket, nyújt mozgásterápiás szolgáltatásokat, és üzemeltet – súlyosan mozgáskorlátozottak (kerekesszékesek) számára – lakóotthont, akadálymentesített panziót.

A civil kezdeményezésű pályázat a minőség tudatos szemlélet elterjesztését tűzte ki legfőbb feladatáknak, mellyel a tudatos fogyasztói magatartás kialakulását is segíti. Kiírói az Eximbank Zrt., az Industorg-Védjegyiroda Kft., az ITD Hungary Zrt., a Mehib Zrt., a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság, a Terc Kft. és a TÜV SÜD Kermi Minőség-ellenőrző és Szolgáltató Kft. A pályázat szakmai támogatói a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium, az Önkormányzati Minisztérium, a Szociális és Munkaügyi Minisztérium és a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium.

A Magyar Termék Nagydíj kitüntető cím azon termékek, szolgáltatások és gazdasági szervezetek elismerése, amelyek tevékenységük során bizonyíthatóan elkötelezték a minőség ügye iránt, és kiemelt fontosságot tulajdonítanak az egyetemle-

sen jó minőségű termékek előállításának, illetve szolgáltatások nyújtásának.

A szeptember 2-ai ceremónián közel ötszáz jelenlevő – gazdasági szakember, nemzetközi diplomata és a média képviselői – osztozott a díjazottak örömeiben. Mivel hat pályázat három összevont kitüntetést érdemelt, két pályázat pedig két-két pályázó közös alkotása, ebben az évben összesen 39 pályázó 40 pályázata 37 nagydíjat kapott.

A Fébé Szociális Rehabilitációs és Szolgáltató Nonprofit Kft. 2007-ben kezdte el, és azóta folyamatosan végzi a budapesti állatkert létesítményeinek és lakóinak modellezését. Termékeiket égerfából készítik, a Fővárosi Állat- és Növénykert megrendelésére és szakmai ellenőrzése mellett. A díjat *Endreffy Attila*, a cég ügyvezetője vette át. A díjátadón egyházunk részéről – jelen volt *dr. Mekis Viktória*, a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának igazgatóhelyettese és *Buda Annamária*, a diakóniai osztály vezetője is.

A 2010. évi elismerésekkel már 245 pályázat több ezer termékén, szolgáltatásán látható a magyar találmányság és szakértelem szimbólumaként is értelmezhető Magyar Termék Nagydíj védjegy – mostantól az evangélikus Fébé Szociális Rehabilitációs és Szolgáltató Nonprofit Kft. termékein is.

► *Forrás: evangelikus.hu*

Mit jelent nekünk a Magyar Termék Nagydíj?

A Magyar Termék Nagydíj olyan elismerés, amelyet különböző minőség-ellenőrző intézetek és hatóságok javaslata alapján egy civil szervezet ítél oda évente azoknak a termékeknek, amelyek kitűnnek jó minőségükkel és innovatív tartalmukkal. A címbeli „nekünk” pedig bennünket takar, a Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület által alapított Fébé Szociális és Rehabilitációs Szolgáltató Nonprofit Kft. közel száz megváltozott munkavégző képességű dolgozóját...

Képviselőtűkben magam is ott lehettem az idei, szeptember 2-i parlamenti díjátadó ünnepségen. Ugyanis cégünk – amely egyéb termékei és szolgáltatásai mellett már régóta gyárt faipari termékeket: fejlesztő és szórakoztató fajtáékokat, óvodai bútorokat, tornaszereket stb. – idén „A budapesti állatkert épületei és lakói” elnevezésű játékkal indult a Magyar Termék Nagydíj pályázaton, és nagy örömünkre el is nyerte ezt a rangos elismerést.

A játék jelenleg – mert még bővülni fog – a bejáratí főkaput, az elefántházat és mintegy száznegyven közismert és kevésbé ismert, egzotikus állat figuráját tartalmazza. Amellett, hogy a játék tisztelgés Kós Károly műve előtt, jól használható építőjátékként, oktatási segédletként és természetrajzi ismeretterjesztő eszközként is – miként azt a zsűri is kiemelte értékelésében.

Az élethűen kidolgozott állatfigurák egyik művészi tehetséggel megáldott dolgozónk tervező munkáját dicsérik. A zsűri méltatása szerint a fenntartható fejlődés szemléletét tükrözi az, hogy a játék teljes egészében természetes anyagokból készült. Ez minden általunk készített játék tekintetében törekvésünk, bár a tömegtermelés színes, műanyag csodáival szinte lehetetlen felvennünk a piaci versenyt. Meg kell még említenünk, hogy szóban forgó termékünk a nagydíjon kívül elnyerte a TÜV SÜD Kermi Minőség-ellenőrző és Szolgáltató Kft., valamint a Sérültek magazin különdíját is.

Mindezekről azt reméljük, hogy növekszik országos ismertségünk és elismertségünk, hiszen gyakran még evangélikus körökben is döbbsent rácsodálkozással konstatálják, hogy létezőnk, és ilyen teljesítményekre vagyunk képesek.

Leginkább annak örülünk, hogy ismét ország-világ előtt bebizonyosodott: ha megteremtik a feltételeket, és kitűzik a megfelelő célt, a megváltott munkaképességű dolgozók is tudnak – a kedvezőtlen, olykor egyenesen ellenséges gazdasági szabályozórendszer dacára is – nagyot alkotni.

■ SZITÁR ZSOLT

HIRDETÉS

Meghívó

„Nem a félelemnek lelkét adta nekünk az Isten, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét.” (2Tim 1,7) Az Evangélikus Hittudományi Egyetem szeptember 17-én, pénteken 14.30-kor tartja tanévnyitó istentiszteletét és ünnepi ülését a budapest-zuglói evangélikus templomban (Budapest XIV., Lócsei út 32.). Az istentisztelet igehirdetői szolgálatát *dr. Fabiny Tamás* püspök végzi. Az ünnepi ülés rendje: megnyitás; rektori székfoglaló beszéd; az elsőévesek fogadalomtetele; mentori megbízólevelek átadása; bejelentések; *Himnusz*. Ünnepségünkre szeretettel meghívjuk.

Dr. Szabó Lajos rektor

HIRDETÉS

A Sarepta Budai Evangélikus Szeretotthon szeretettel vár minden kedves érdeklődőt a szeptember harmadik hétvégjén megrendezendő alkalmaira.

Szeptember 17., péntek: 9.00–9.30: Áhítat • 10.00-től: Bibliai történetek – előadás értelmileg akadályozottak számára • 12.45-től: Állatasszisztált terápia (kutyasimogatus) • 15.00–16.30: Előadások (demensellátás, értelmileg akadályozottak ellátása)

Szeptember 18., szombat: 10.00–10.45: Trió Trix (akrobatikus zsonglőr) • 14.00-től: Az intézmény alapítója, *Sztehlo Gábor* sírjának a koszorúzása a Farkasréti temetőben • 16.00–16.45: Bihari Táncegyüttes

Szeptember 19., vasárnap: 10.00: Istentisztelet – ígét hirdet *Fodor Viktor* evangélikus lelkipásztor; közreműködik a Lutheránia énekkar • 12.00-től: Ebéd • Közben: Nyitott kapuk – a pestszentlőrinci evangélikus gyülekezet ifjúsági zenekara; a Sarepta értelmileg akadályozott lakóinak a szolgálata

Sztojanovics András igazgató lelkész és Jegesi Zoltánné otthonvezető

HIRDETÉS

Felvételi tájékoztató a Deák téren

A Deák Téri Evangélikus Gimnáziumba (1052 Budapest, Sütő utca 1.) a 2011/12-es tanévre felvételizni szándékozó diákok és szüleik számára szeptember 25-én, szombaton 10 órakor felvételi tájékoztatót tartunk. Ezen az alkalmon az iskola igazgatója számol be a szülőknek iskolánk működéséről, hagyományairól és a felvételi rendszerről, a gyerekek pedig diákjaink segítségével ismerhetik meg az iskolát. Szeretettel várjuk az érdeklődő, most 4. és 8. osztályos tanulókat szüleikkel együtt!

Szeretettel adjuk hírül, hogy számos hazai és határainkon túli evangélikus templom (Zalaegerszeg, Kondoros, Szolnok, Muraszombat, Érsekújvár) tervezője, *Gerey Ernő* (1862–1945) újratemetése, hamvainak fia sírjába való helyezése szeptember 17-én reggel 8.30-kor lesz a Farkasréti temető 43/2 tábla 160. számú sírjánál. Emlékét szeretettel és tisztelettel őrzik az unokák, *Dorn Vilmosné Gerey Gyöngyvér* és *dr. Gerey Magdolna*, valamint a dédunokák és ükunokák.

HIRDETÉS

Pályázat

A Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) Országos Irodája pályázatot hirdet *belső ellenőr* munkakör betöltésére.

A jogviszony időtartama: határozatlan idejű jogviszony.

Foglalkozás jellege: teljes munkaidő, alkalmazott.

A munkavégzés helye: 1085 Budapest, Üllői út 24. és a vidéken lévő intézmények.

Ellátandó feladatok: Az MEE Országos Irodájának és intézményeinek gazdasági ellenőrzése, vizsgálata.

A munkakör betöltője által ellátandó feladatkörök: belső ellenőrzési feladatok.

- az MEE Országos Irodája és intézményei belső szabályzatoknak és a külső jogszabályi környezetnek való megfelelésének vizsgálata, a vizsgálatról jelentés készítése és javaslatok tetele az országos presbitérium részére;
- a kijelölt területen audit vizsgálat végzése, jelentés készítése és a vizsgálat során tett javaslatok nyomon követése;
- a működéssel kapcsolatos kockázatok feltárása, javaslattétel a kockázatok minimalizálására;
- javaslattétel a felmerülő problémák kezelésére.

Illetmény és juttatások: megegyezés szerint.

Pályázati feltételek: magyar állampolgárság; büntetlen előélet; egyetem, a 193/2003. (XI. 26.) kormányrendelet 11. (1) bekezdése alapján (felsőfokú szakirányú – gazdasági – végzettség); legalább 5 év szakmai tapasztalat; felhasználásintű MS Office (irodai alkalmazások) ismeretek.

Előny: költségvetési intézmény területén szerzett jártasság; angol- és/vagy németnyelv-ismeret; egyházi életben való jártasság.

A pályázat részeként benyújtandó iratok, igazolások: részletes szakmai önéletrajz eddigi munkahelyeinek és szakmai tevékenységének ismertetésével; 3 hónapnál nem régebbi erkölcsi bizonyítvány; iskolai végzettséget, szakképesítést tanúsító okiratok másolata.

A munkakör betöltésének időpontja: a munkakör legkorábban 2010. november 8. napjától tölthető be.

A pályázat benyújtásának határideje: 2010. szeptember 30.

A pályázat feltételek: postai úton vagy személyesen, a pályázatnak az MEE Országos Iroda címére történő eljuttatásával (1085 Budapest, Üllői út 24.). Kérjük a borítékon feltüntetni a munkakör megnevezését: „belső ellenőr”. A pályázati anyagot 3 példányban kell benyújtani, 2 példányt papíralapon, 1 példányt elektronikus adathordozón.

A pályázat elbírálásának határideje: 2010. november 4.

A pályázattal kapcsolatban további információt az 1/486-3552-es telefonszámon *Kákay István* országosiroda-igazgatótól szerezhet.

Búcsú Bánffy Györgytől

Szeptember 3-án, életének 84. évében elhunyt *Bánffy György* Kossuth- és Jászai Mari-díjas színész, a József Attila Színház és az Evangélium Színház művésze. Váratlanul, tragikus hirtelenséggel, Korfun érte a halál. Bánffy Györgyöt a József Attila Színház és a II. kerület – melynek díszpolgára volt – önkormányzata is saját halottjának tekinti.

Bánffy György sok száz színdarabban, több mint ötven játékfilmben nyújtott emlékezetes alakítást. A magyar nyelv szerelmese volt, színészek generációit oktatta a szép kiejtésre. Jellegzetes orgánumát minden magyar televíziónéző ismerte.

1927. június 19-én született Budapesten. A Színház- és Filmművészeti Főiskola elvégzése után a Nemzetiben, egy évig az Állami Bábszínházban, majd 1954–60 között a Budapesti Operettszínházban játszott. 1960-tól Pécssett ért el nagy sikereket, 1971 óta pedig a József Attila Színháznak volt a tagja, miközben folyamatosan szerepet vállalt az Evangélium Színház darabjaiban is. Az egyik legszebben beszélő színészként 1978-tól a Zeneművészeti Főiskola beszédtanára, 1990-től az Anyanyelvpolók Szövetségének elnöke. Négy éven át az akkor még Evangélikus Teológiai Akadémia nevet viselő felsőoktatási intézményünkben is tanított retorikát.

Munkásságát 1983-ban a Magyar Köztársaság Kiváló Művésze díjjal ismerték el, 2001-ben Kossuth-díjat kapott, ez év júniusában pedig öt tüntették ki a Magyar Szabadságért díjjal.

Imádság Bánffy György halálhíre hallatán

Nem tudom elhinni a megrendítő hírt, ezért még úgy szó-lítalak, mintha közöttünk lennél. Nemrég – születésnapodat ünnepeve – boldogan adtad át *Párkány László* élet-pályádát áttekintő könyvét, és mi megrendülten hallgat-tuk végig felolvasásodban a *Bánffy György egyes szám első személyben* című könyv bevezető sorait, az általad írt *Előljáró beszédet*. Ha szomorúan tudomásul kell is, hogy vegyem haláloed hírére, még nem tudom elengedni a kezed. De meghajtom fejem, és imádságban kérem az Urat, hogy bocsássa meg nekem mindazt, amit életemben vétettél ellene, hiszen te jó szolgálja voltál, és hívó lélekkel vallottad mindenekben való jelenlétét.

Kérlek, Uram, fogadd magadhoz őt, akit már hatvan évvel ezelőtt is Gyurka bácsinak szólítottam, hiszen korban beékelődött édesapám és közém: édesapám szellemileg hozzá fiatalodott, én pedig fizikailag hozzá öregedtem!

Uram, köszönöm, hogy megajándékoztál Bánffy György baráti szeretetével. Köszönöm, hogy részese lehettem annak a hosszú évek óta tartó lelki közösségnek, amelynek motorja Gyurka volt és az őt mindenben támogató és kiegészítő felesége, Tilda.

Uram! Köszönöm, hogy ismerhetem gyermekeit, unokáit, és általuk is megtapasztalhattam, hogy mit jelent a család összetartó ereje.

Köszönöm, Uram, a tehetséget, amellyel megajándékoztad őt: ajándékodról soha meg nem feledkezve szolgált közöttünk.

Köszönjük, Urunk, hogy általa is erősödött nemzetiünk iránt érzett szeretetünk, hiszen ő hivatalos kinevezés nélkül is a nemzet színésze volt. Köszönjük azt a sok szolgálatot, amelyet katolikus létére hittal végzett evangélikus gyülekezeteinkben is.

Köszönjük a sok-sok áldozatot és megpróbáltatást, amelyet hazánk érdekében vállalt.

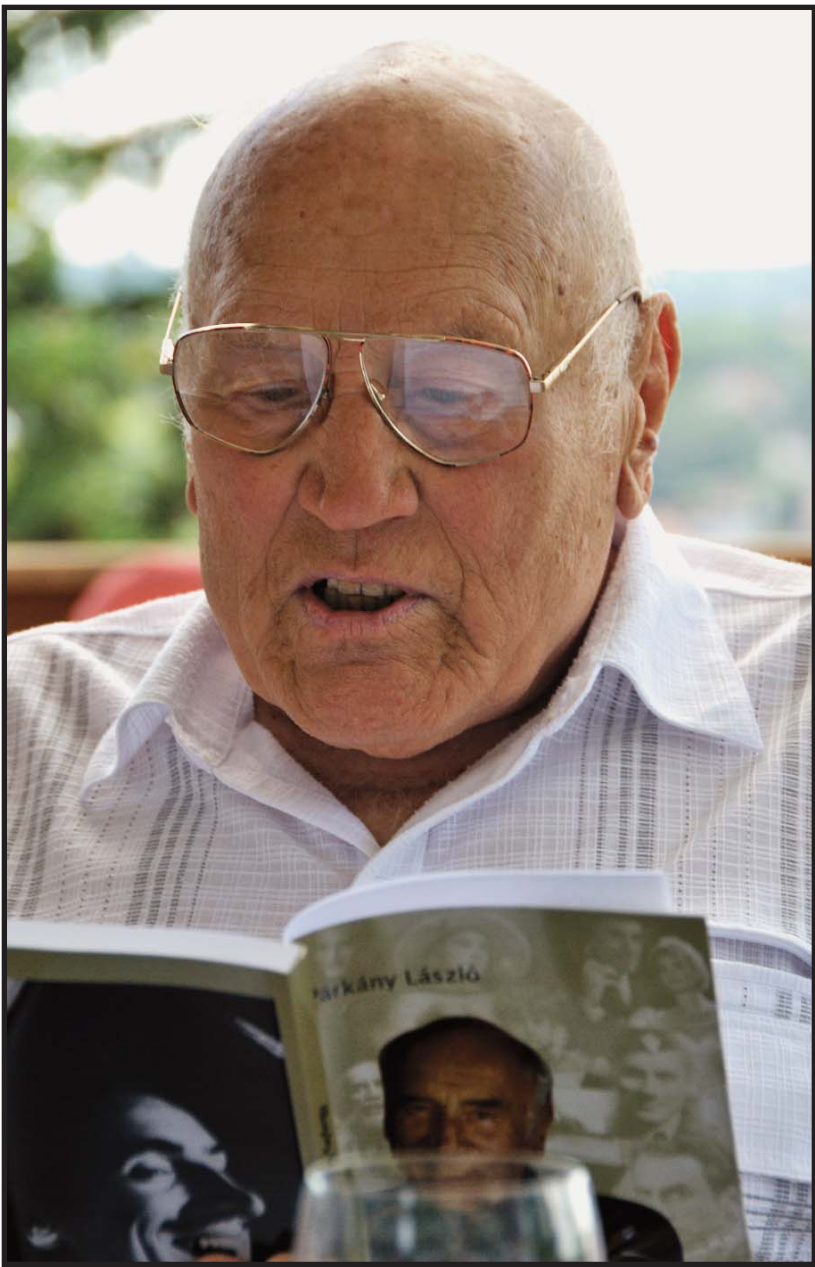
Köszönjük határozott és félreérthetetlen állásfoglalásait és komoly küzdelmeit.

Köszönjük a legutóbbi együttlétünket Sándorékkal, Ádámékkal, Boriskával abban a meghitt pillanatban, amikor a születésnapos ajándékozott meg bennünket az életútjáról megjelent könyvével.

Köszönjük, hogy az ő életútja tanúságtétel irgalmadról és mindent átfogó szeretetéről.

Órizzd emlékét közöttünk. Ámen.

■ BENCZÚR LÁSZLÓ,
az Északi Egyházkerület felügyelője

FOTÓ: BENCZÚR LÁSZLÓ

Előljáró beszéd

Ha summázva kell szólnom az életemről, pályámról, azt kell mondanom, hogy minden eseményben, még a legrosszabbakban is fel kellett ismernem Isten gondviselő, életemet jó irányba fordító szeretetét. Diákként elvittek az oroszok a házunkból. Fogolytábor. Tífusz. Megmenekültem. Érettségi. Teleki Pál. Majd apám meghurcolása. Dolgoznom kellett. Voltam mozi-üzemvezető, tisztviselő. Tehetségkutatás: Major Tamás fölvet a Nemzeti Színházba. Ottani színészként végeztem el a főiskolát. Básti Lajos volt az osztályfőnököm. Anyám színésznő volt. Tőle tanultam a szép beszédet. Toldin és népmeséken nevelt. Ez is Isten különleges ajándéka volt. Operettszínház. 1956, forradalmi bizottsági tagság. 3 év szilencium. Nehéz évek. Megnősültem, megszületett kislányunk, Eszter. Sofőrösködés Honthy Hannánál. Aczél megengedte, hogy Pécsre szerződhessenek. A büntetés: életem legszebb, színészileg legeredményesebb korszakává lett. Isten a rosszat jóra fordította. A legnagyobb Shakespeare-szerepeket játszhattam el: III. Richárd, Otello, Lear király... Voltam Cyrano, Higgins a My Fair Ladyben. Szophoklész Oidipusz királya, Illyés Gyula Tiszták darabjának főszereplője. A hatalom lassan megbocsátott, Jászai-díj, érdemes művész cím. 1960-ban megszületett András fiunk. Feleségem önfeláldozása; 11 évig voltam távol tőle Pécssett. Rádiófelvételek. Az anyanyelv felé fordulás. Egyetemi Színpad. Magyarságtudat. 11 év után ismét Budapest, József Attila Színház. Külföldi utak: Ausztrália. Amerika, Svájc, Franciaország: „Dobj egy marék földet a Dunába...”

Színházi feladatok után nemzeti nagyjaink, monodrámák: Széchenyi, Bolyai, Bethlen Miklós, Jósika Miklós.

Pihenés, hobbi? A zene, az erdő!

Húszévi tanárság a Zeneakadémián.

Két cikluson át színészként az ország házában. 32 egyesületben, alapítványban van társadalmi megbízatásom. Alkalmanként négy színházban játszom. Most, 83 évesen színházi otthonom a József Attila és az Evangélium Színház. Van 5 unokám. Nagy, összetartó család vagyunk. Ha tudtam valamit a kapott talentumból átadni a közönségnek, mosolyt, gondolatot, köszönöm Istennek és családomnak. Teljes életet éltem. Kész vagyok a számadásra.

Éljünk Krisztussal a mindennapi élet problémái között!

Azt tapasztaljuk, hogy ha Krisztussal indulunk a napi feladatainkat végezni, akkor bátran kezdhethetjük a munkánkat, de jól kell vigyáznunk arra, hogy közösségben is maradjunk vele. Gyakran követjük el azt a hibát, hogy noha reggel az Úr kegyelmére bízunk magunkat, a nap folyamán mégis úgy teszünk, mintha nem volna közösségünk Krisztussal. Előfordul, hogy meggondolatlan szavakat használunk, és egyszer csak arra döbbenünk rá, hogy eltávolodtunk Krisztustól. Áldott dolog, ha a Lélek figyelmeztet erre bennünket.

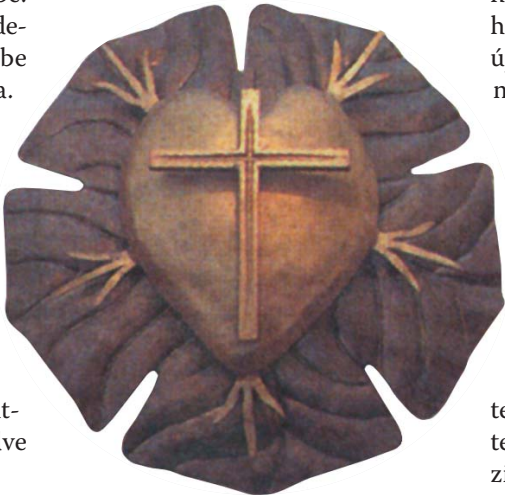
Egy tanulságos eset jut eszembe. Orvosi vizsgálatra indultam a rendelőintézetbe, s az egyik ablaknál be kellett jelentkeznom a vizsgálatra. A bent ülő hölgy alig hallhatóan kérdezte, hogy hová kérem a bejelentkezésemet. Én ezt rossz hallásom miatt (fülhallgatókat használok) nem értettem meg. Erre a hölgy indulatosan rám kiabált: hogy nem lehet őt érteni? Erre én ugyancsak indulatosan arra kértem, ha lehet, egy kicsit szebben beszéljen. A bejelentkezés megtörtént, de mégelődve váltunk el egymástól.

A vizsgálat közben állandóan az járt az eszemben, hogy vajon ezúttal is közösségem volt-e Krisztussal. Hamarosan rádöbentem, hogy most szégyent hoztam a nevére. A Lélek arra indított, hogy vizsgálat után menjek vissza az ablaknál ülő hölgyhöz, és kérjek tőle bocsánatot indulatosságomért. A hölgy megbocsátott, én pedig megajándékoztam az éppen akkor megjelent írással: *Isten Báránya hogyan tanított meg engemet az igazi szeretetre?* Elfogadta, megköszönte. Szent lett közöttünk a béke. Azóta minden alkalommal őt keresem fel, mosolyogva fogad, és megkérdezi, hogy van-e megint újságckikem. Boldogan adom oda neki minden alkalommal a valamelyik hetilapban megjelent bizonyítételemet.

Hálát adtam Istennek, hogy Lelké-
nek indítására volt erőm bocsánatké-

résre, és megtapasztalhattam, hogy egy lélek közelebb jutott Istenhez. Én pedig bűnbánattal kértem Jézus Krisztus bocsánatát, hogy eltávolodtam tőle, majd hálát adtam megbocsátásáért.

Modersohn Ernő Krisztussal című kis füzete (1946-ban adta ki a Bethánia) hasznos tanácsokat ad Isten gyermekei számára. Újra olvasni kezdtem a könyvet, és megértettem, hogy nekünk bizonyosságnak kell lenniük a világ előtt, a világ számára; nem szabad megszegényítenünk az Úr ügyét, melyet szolgálni szeretnénk.

A Jn 15,4–6 versekben olvashatjuk, hogy az Úr ismételten arra kérte tanítványait: „*Maradjatok énbennem...*” János apostol is arra int: „...: *fiaskáim, maradjatok őbenne...*” (1Jn 2, 28) Csak úgy maradhatunk őbenne, ha életünk legapróbb dolgaiban is benne maradunk, ha hivatásunk minden területén a vele való közösségünkönkhöz igazodunk.

Modersohn arra inti olvasóit, hogy mennyire fontos a megőrzött lelki nyugalom. Volt idő az én életemben is, amikor nagy szükségem volt rá. 1945-ben a külföldi katonai szolgálatra hurcolt, elkeseredett fiatalok között kellett Isten vigasztalását, megmentő szeretetét hirdetnem. Még akkor is, amikor az éhhalál szélén voltunk. Korabeli naplófeljegyzéseimből idézek, amelyet tizenhét éves koromban készítettem idegen földön, távol

hazától és otthontól, keserves körülmények között, az angol–amerikai csapatok elől menekülve.

„Éhségtől gyötörve valami ehetőt keresünk a mezőn. Nagy örömkö-
re az egyik helyen mezei sósát talá-
lunk, és azt kezdjük lakmározni.
Eközben a fiúk csúfolni kezdenek:
»Hol van a te Istened most, aki segí-
tene nekünk? Azt mondtad, hogy
mindenkor velünk lesz, és gondosko-
dik rólunk. Most hol van? Egyáltalán
van? Hagyja, hogy itt haljunk meg-
éhen? Milyen Isten az, aki ezt meg-
engedi?« Rettenetesen elszomorít,
hogy pár órája még örültek annak,
hogy megőrizte őket Isten, de az
újabb próbatételben elbizonytalan-
noddak. Kicsit türelmetlenné tesz
engem az ő gyenge hitük, a hangos
türelmetlenségük. Problémamaga-
mat is túrtörtettni és újra el-
mondani türelmesen: »A mi
mennyei Atyánk most is gondos-
kodni fog rólunk, meglátjátok.
Csak bízzatok benne! Ő nem
csapja be a benne bízó embereket,
ígéretei mindig megvalósulnak. Isten
szeret bennünket, csak próbára
teszi hitünket, hogy az valóban igazi
hitet jelent-e. Látjátok, milyen bi-
zonytalan vele szemben a hitetek? Újra
csak azt mondom magamnak is,
nektek is, Isten nem hagy minkra.
Időben megérkezik az ő segítsége.«

Még alig mondom el a vigasztaló szavakat, egyszer csak autózúgást hallunk. Mindenki a hang felé fordul, és meglepődve tapasztalja, hogy egy katonai teherkocsi érkezik meleg és hideg ételekkel. Később tudtuk meg, hogy egy katonai futár ment értük, mi erről nem tudtunk semmit. Így bőven kapunk meleg levest, kenyeret, konzerveket, vaját és dzsemet. A fiúk rám néznek vidám arccal, de kisé pironkodva, és csak ennyit mondanak: »Ismét igazad volt, most már megpróbálunk igazán mi is hinni abban az Istenben, aki valóban ismeri a mi gondjainkat, és idejében meg is oldja azokat.« Ezzel megbékélten fogyasztják el a bőséges ennivalót. Közben észrevétlenül figyelem a hal- kan imádkozó zúgolódókat.”

Milyen jó, hogy akkor naponta veztettem naplót minden eseményről! Most is jó elolvasni ezeket a halványodó, de bizonyságokat hirdető sorokat. Biztatást adnak a mai életemhez is, hogy a lelki nyugalmat érdemes megőriznünk minden körülmények között, mert ezzel Krisztushoz tudunk vezetni hitetleneket.

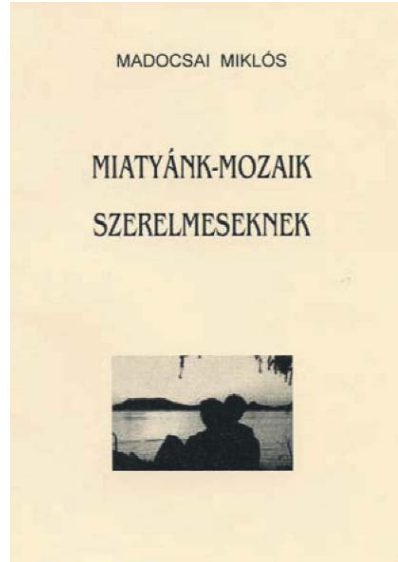
Ma is meg kell éreztetnünk valamit az evangélium erejéből, hadd álljanak meg csodálattal a hitetlenek az igazi hit előtt! Jézussal való szüntelen közösségünk gyógyító erő lesz az idegekre is. Szükség van jelen világunkban az idegek lecsillapítására is. A naponkénti kapcsolatainkban mutatkozik meg leginkább, mennyire engedjük, hogy „a Krisztussal való közösség olajozza a mindennapi élet kerekét”. Ugyanez áll az iskolai munkánkban, a családi életünkben, az üzleti életben és mindenütt.

Ha Krisztussal járunk a hétköznapiakban, kerülhetünk bármilyen körülmények közé, jöhetnek nehézségek, életünk mégis boldog, békés, áldott és győzedelmes élet lesz. Modorsohn arra figyelmeztet, hogy az Úr olyan embereket keres, akikben kijelentheti és megdicsőítheti magát. áldásul e világ számára. Akarunk-e örömet szerezni neki? Járunk a hétköznapi életben és mindenütt Krisztussal!

Imádságból tanulható szerelmi leckék

► *Miatyánk-mozaik szerelmeseknek* – ezzel a meglepő címmel jelent meg a Fébé kiadásában *Madocsai Miklós* újabb „mozaik” kötete. Ebben a tizenkét oldalas kis füzetben nem mások gondolatait gyűjti össze, hanem lelkipásztori és saját megélt tapasztalatai alapján – a szerző ötvenhat éve él boldogan feleségével – kísérli meg, hogy a szerelmes keresztény fiataloknak segítséget és tanácsot adjon, hogy ők is boldog házasságban élhessenek.

Gondolatait Jézus imádságának egy-egy mondatához kapcsolja. Néhány kiragadott példa: A „Mi Atyánk” ar-

ra tanít, hogy a szerelemben az én helyére a *mi* kell, hogy kerüljön. Van olyan „háromszög” a családban, amely nem a konfliktusok forrása, épp ellenkezőleg: egymással és az Istennel való kapcsolatunk megszilárdítja összetartozásunkat és egysé-

günket. Az „akaratviadalog” helyett a házastársak igazodjanak Isten akaratához. A mindennapi kenyérért való könyörgés szerénységre tanít és gondtalanságra szabadít fel. A meg-bocsátás elengedhetetlen feltétele a házasság megújulásának, mint ahogy a vigyázó éberség is, mert a gonosz támadása nem kíméli a házasságot sem. Ezért „szerelmetek válsága idején ne a valóperes ügyvédet keressétek, aki »kulturáltan« szakít el titeket egymástól, hanem Jézust, aki győzelemre segít, hogy újra összekelcsúszolójék kezetek” – kéri a szerző.

Tanácsait, gondolatait kedvesen és megnyerő módon közli a fiatalokkal Madocsei Miklós. Ezt jól érzékelteti az imádság záró dicsőítéséhez írt mondata: „Kedves Éva, kedves Ádám! Végére értünk Jézus imádságának. Jézus tanítványainak millióiért együtt dicsérhetitek Istent, hogy végtelen hatalmával és szeretetével megalapozta és védi boldogságotokat.”

A füzet hasznos segítség lehet a jegyesoktatás alkalmain is.

HETI ÚTRAVALÓ

*„Minden gondotokat őreá vessétek,
mert neki gondja van rátok.” (1Pt 5,7)*

Szentháromságos ünnepe után a 15. lé-
tezen az *Útmutató* reggeli s heti igéi az
Úr Isten gondviselő szeretetét hirde-
tik, és döntés elé állítanak. Csak egy
urat lehet szolgálni! Jósua már döntött, s követhetjük a példáját: „*De én és
az én házam népe az Urat szolgáljuk!*” (Józs 24,15) „Áldott az Úr, napról nap-
ra gondoskodik rólunk szabadtításunk Istene.” (Zsolt 68,20; LK) Jézus
Urunk Hegyi beszédében egy lélegzetre szolt ezekről: „...nem szolgálhattok
Istennek és a mammonnak. Ezért mondom nektek: ne aggódjatok életetekért,
(...) se testetekért...” (Mt 6,24–25) „Keressétek először az Isten országát és az
ő igazságát, és mind hozzáadtnak nektek ezek...” (GyLK 731) Luther írja:
„Gondját a keresztyén ember, szívével együtt az Isten vállára veti. Néki van
hozzá jó erős váll, hogy elhordozhassa. Hiszen neked is azt ígérte, hogy min-
den gondodat, terhedet elhordozza.” Péter a gondviselő Istenbe vetett hit-
re, az ordító oroszlán képében járó ördögnek való ellenállásra hív: „*A min-
den kegyelem Istene (...) maga fog titeket felkészíteni, megszilárdítani, meg-
erősíteni és megalapozni. Ővé a dicsőség és a hatalom örökkön-örökké.*” (1Pt
5,10–11) Pál megköszöni a filippi gyülekezet gondoskodását; csak ők küld-
tek neki adományt! „*Mégis jól tettétek, hogy közösséget vállaltatok velem nyom-
orúságomban.*” (Fil 4,14) S igaz fiát, Isten emberét is óvja a pénzimádattól:
„*Mert minden rossznak gyökere a pénz szerelme, amely után sóvárogra egyes-
ek eltévelyedtek a hittől...*” (1Tim 6,10) Isten gyermekei megtapasztalhatják
az ő gondviselő, életmentő szeretetét; szent cél felé visz erős karja, ő kor-
mányozza életük hajóját, és akár hajótörésen vagy „*Tenger harcon át*”, de el-
érnek hozzá mind, akik az Urat szolgálják egyedül. „*Így történt, hogy (Pál mi-
att mind a kétszázhetvenhatan!) mindnyájan szerencsésen kimenekültek a szá-
razföldre.*” (ApCsel 27,44) E földi életünk rengeteg tennivalója közül egy le-
gyen a legfontosabb: a Jézusra és igéjére való odafigyelés. Ő ma neked üze-
ni: „...sok mindenért aggodsz és nyugtalankodsz, pedig kevésre van szükség,
valójában csak egyre.” Károli szerint: „*De egy a szükséges dolog...*” (Lk
10,41–42) Minden embernek egyedül Jézusra van szüksége! Isten gondvise-
lő szeretetét mindenkor megtapasztalták Jézus tanítványai. „*Amikor elküld-
telek titeket erszény, tarisznya és saru nélkül, volt-e hiányotok valamiben?*”
Mi tudjuk-e ezt válaszolni: „*Semmiiben*” (Lk 22,35)? Kik a boldogok? Mezei
beszédében Jézus erre négy ellentét-párban válaszolt; a szegényeknek boldog-
mondásokkal, a gazdagoknak jalkiáltásokkal. De – függetlenül anyagi hely-
zetétől – mindenkor boldog az, aki Jézushoz tartozik, aki vállalja a gyaláza-
tot, a kiközösítést és a gyűlöletet az Emberfiáért. „*Örüljetek azon a napon,
és ujjongjatok! Íme, az a ti jutalmatok a mennyben...*” (Lk 6,23) Az aggód-
ás hitetlenség a gondviselő Istennel szemben; bűn, de te „ne aggodalmas-
kodjál, nézz Istenedre fel! / Ő felruház és táplál, rád gondot ő visel. / Dicső
Király, ég és a föld Ura, / Szívünk tiéd, légy annak is Ura!” (EÉ 586)

■ GARAI ANDRÁS

ORSZÁGOS EVANGÉLIZÁCIÓ
2010. október 9. szombat, 10–16 óráig
Budapest, Deák téri evangélikus templom

„Krisztus szabadságra szabadított meg minket...” (Gal 5,1)

9.45 Énekles a Credóval

10.00 Evangélizáció

„Krisztus szabadságra szabadított meg minket...” – Ribár János
 Énekes-zenes bizonyosságtétel – a kiskőrösi Gospel Sasok

11.15 Szekciók, kerekasztal-beszélgetések

Add a kezed – ír keresztény dalok – D. Kiss Ildikó és az Énri együttes (templom)
Abbs Mihály: Jónás könyve – Banka Gabriella előadóművész (a gimnázium díszterme)
Mit tanít Luther a szabadságról? – Isz Dorottya (gyülekezeti terem)
A nemzet szabadulása – Lupták György (alagsori tornaterem)
Hagyományos bibliakör az igehirdetővel – Ribár János (12-es tanterem)
Hitünk és egészségünk – Dr. Koch Béla családorvos (tornaterem)
Krisztus szabadsággal a misszióban – Deák László (gyülekezeti kisterem)

12.30 Ebédszünet (az egyház szerény vendéglátást biztosít)

14.00 Tanúságtétel

Immánuel zenekar

Blaskó Péter Jászai Mari-díjas érdemes művész, a Nemzeti Színház tagja

15.00 Evangélizáció (úrvacsorával)

„Szeresd felebarátodat, mint magadat” (Gal 5,14) – Lupták György

15.45 Zárzó, áldás – Gáncs Péter

Az alkalomra mindenkit szeretettel vár a Magyarországi Evangélikus Egyház.

■ SZENCZI LÁSZLÓ

A Csodabogyós-barlangba is bekúsztak

Minden nyáron megszervezik az egyhetes ökológiai táborát a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium diákjai számára. Idén a Balaton-felvidék volt a cél. Nagy Andrea és Tormási Éva tanárnő irányításával a huszonnégy fi-

Kisdörgicsén a Szent Miklós-templomromot keresték fel a bonyhádiak, Pécselyen pedig a Tihanyi-félszigetre nyíló kilátásban gyönyörködtek. Balatonedericsen megtekintették a Nagy Endre által létrehozott Afrika Múzeumot, majd bar-

atal mindennap másfelé indult a vászolyi szállásról, ismerkedtek a látnivalókkal és a növényekkel. Vászolyban megnézték a katolikus templomot

langtúrára indultak: overallba és sisakba öltözve, kúszva-mászva fedezték fel a Csodabogyós-barlangot. Balatonudvariban megtekintették

és kertjében a világháborús hősöknek emléket állító kopjafákat. Alsódörgicsén a Boldogasszony tiszteletére szentelt templom romjait keresték

a tájra jellemző préházakat, fűrödtek egyet, azután megnézték a szív alakú sírköveket és a Balaton-felvidék legöregebb bükkfáját.

fel, útközben a cseres-tölgyes társulást tanulmányozták. Felsődörgicsén a Szent Péter-templom romját és az újabb evangélikus templomot, majd Nagy István szobrász szabadtéri tálaltát nézték meg (a művésznek Bonyhádon is van szobra, egy leányalak).

Esténként előadások és közös éneklés színesítette a programot. A záróesten vetélkedőt tartottak a héten tanultakból, majd szalonnasütéssel és énekszóval zárták a táborozást.

■ MÁTÉ RÉKA felvételei

Fabiny Tamás az Óbudai Egyetemen

Az ország legfiatalabb egyeteme ebben a formájában 2010. január 1-jén jött létre, a korábbi Kandó Kálmán, a Bánki Donát és a Könyvűipari Műszaki Főiskola összevonásával. Az intézmény azonban jogelődjének tekintti a Luxemburgi Zsigmond király által hatszáz éve alapított Óbudai Egyetemet. Az évforduló alkalmából augusztus 31-én és szeptember 1-jén nyilvános konferenciát tartottak Az államalapítástól az egyetemalapításig címmel. Ezen egyebek mellett Juliusz Janusz apostoli nuncius, illet-

ve Fabiny Tamás püspök köszöntötte a résztvevőket (képünkön). Az evangélikus egyházvezető párhuzamot vont az Óbudai Egyetem és a Bölcs Frigyes szász választófejedelem által 1502-ben alapított Wittenbergi Egyetem között. Részletesen szólt Luther ottani tevékenységéről, valamint Philipp Melanchthon októli és tudományos munkásságáról. Az Ágostai hitvallás szerzőjének, Melanchthonnak a négyszázötven évvel ezelőtti halála is okot ad arra, hogy széles körben megismerjék

„Európa tanítójának” életművét. Fabiny Tamás hangsúlyozta, hogy Luthernek és Melanchthonnak több száz magyar tanítványa volt. Közülük a legkiemelkedőbb talán Dévai Bíró Mátyás, akinek emlékét egy óbudai tér is őrzi. A tudományos konferenciához kapcsolódóan vették használatba az egyetem területén lévő kápolnát. A liturgiában a nuncius és a püspök mellett Pákozdy István egyetemi lelkész is szolgált. ■ KOVÁCS ISTVÁN felvétele

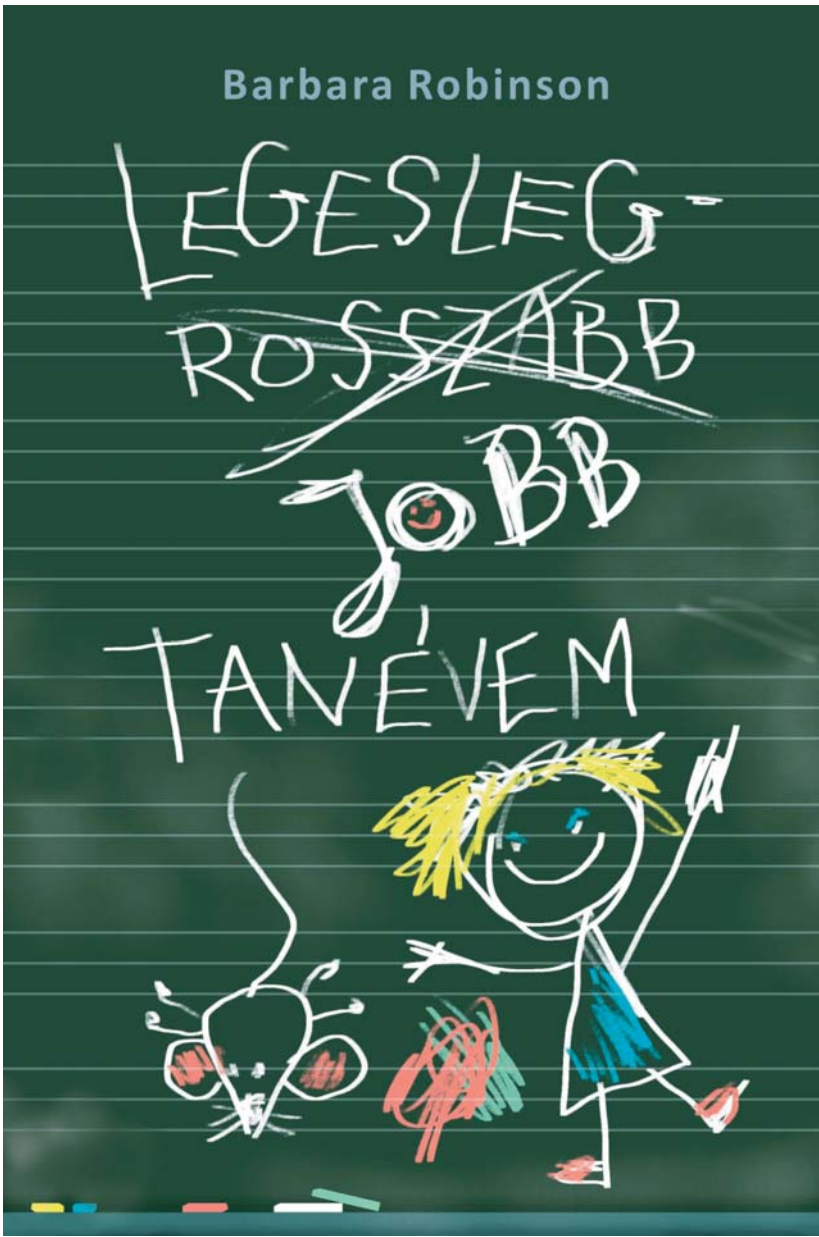
Zsiványok az általános iskolában

Tanévkezdés. Sok oktatási intézményben egyre nehezebb feladat elé állítják a gyerekeket és a pedagógusokat a viselkedési problémás tanulók. Ám mi lehet szörnyűbb, mint egy egész klán, hat vásott testvér: minden évfolyamban egy? Ők könyvünk hősei, a Herdmanek: Ralph, Leroy, Claude, Ollie és Gladys, valamint nővérük és vezérük: Imogene. Akibe lehet, belekötnék (főleg a kicsikbe), amit lehet, meglovastanak – akkor sem riadnak vissza, ha egy bébiról van szó –, a tanárokkal tiszteletlenek, a szabályokat félresöprik, rettegésben tartják az iskolát, sőt az egész kisvárost; és persze amit csak meglátnak, mindent felfalnak.

„Az a nagy büdös igazság, hogy senki sem akar velük ujját húzni. Mindenki tudja jól, hogy hacsak nem akar bankrablásba keveredni vagy egy kigyulladt könyvtárban szénné égni, jobb nagy ívben elkerülni őket. Különösen, ha a Woodrow Wilson suliba jársz, egy osztályba egy Herdmannel. Nem is akármelyikkel, hanem Imogene-nel. Ráadásul év végére még valami jót is kell találnod benne” – magyarázza a hatodikos Beth, a mesélő, akinek az osztályában ez az éves feladat: egymást tanulmányozni és mindenkinben jó tulajdonságokat felfedezni. Ami persze Imogene esetében képtelenségnek tűnik.

A könyv kilenc fejezetének mindegyike egy-egy csínytevést tartogat, amelyen a biztonságban lévő, kívülálló olvasó roppant jól szórakozik, és a legvégén megtudhatja azt is, vajon rejtezik-e a „gyerekbánditában” értékelhető tulajdonság. A könyvet ajánlom minden iskolának negyedik osztálytól, de akár a szüleinek is.

Csak a felnőtteknek mondom, hogy az iskola nemcsak arra van, hogy a tantárgyak anyagát a gyerekek fejébe töltsük. Legalább ilyen fontos a szociális kompetenciák fejlesztése. Részletes kifejtés helyett álljon itt a kompetencia egy meghatározása: „Problémahelyzetekben mozgósít-

ható tudás, eredményes cselekvésre való képesség.” Azaz hogy a gyerek megtanulja, hogyan lehet egy közösségben kapcsolatokat fenntartani, érdekeket érvényesíteni, konfliktusokat kezelni. Több felmérés jutott arra a következtetésre, hogy a nagybetűs életben nem feltétlenül a legjobb tanulók érvényesülnek, hanem inkább azok, akik megtanulták a társakkal való együttműködést.

Hát erről is szól Barbara Robinson könyve, mely hazájában több mint egy tucat díjat kapott a kritikusoktól, a tanároktól, a könyvkereskedőktől és a gyerekektől. ■ NASZÁDI KRISZTA

Barbara Robinson: Legeslegjobb tanévem. Harmat Kiadó, Budapest, 2010. 136 old. Ára 1500 Ft.

Reflexiók Kovács Viktor gondolataira

Zarándokének – újra

► Bár vitaindító cikkemet (*EvÉlet* 27. szám) tulajdonképpen nem az egyházi könnyűzene ellen, hanem a gyülekezeti ének védelmében írtam, úgy tűnik, hogy a vita mégis ebbe az irányba halad. Ezért még egyszer leírom, hogy elfogadom az egyházi könnyűzene létét, de csak mint alkalmi/ifjúsági énekeket a gyülekezeti ének mellett és nem helyett. Eredeti elképzelésem szerint azt reméltem, hogy azok is megszólalnak majd, akik szóban egyetértésükről biztosítottak, és a lap hasábjain nem maradok ilyen fájdalmasan egyedül. Nem is szándékoztam mindenkinek külön-külön válaszolni, de Kovács Viktor cikke (*EvÉlet* 33. szám) olyan gondolatokat ébresztett bennem, amelyeket nehezen tudnék magamban tartani.

Mindenekelőtt arra a megállapítására szeretnék reagálni, amely szerint „lutheránus fa lutheránus gyümölcsöt terem”.

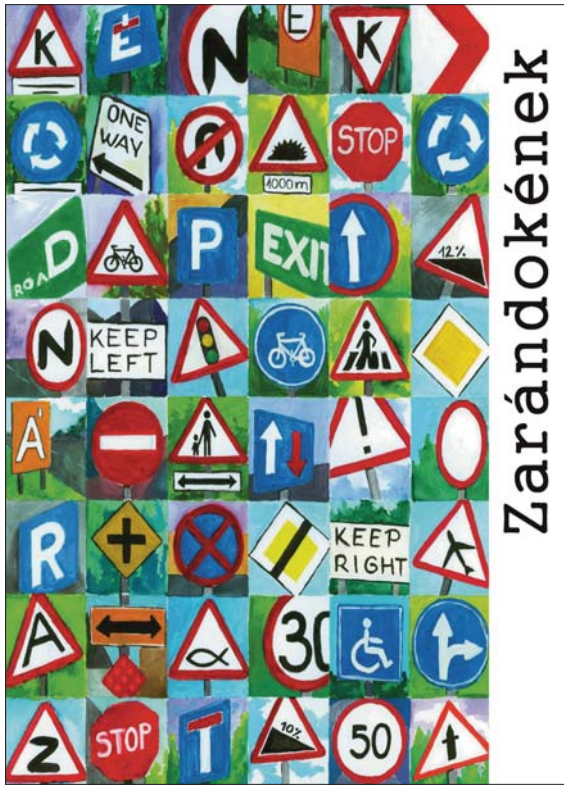
Nem tudom, hogy testvérem ezt maga találta ki, vagy idézte valahonnan, de ez így biztosan nem igaz. Ha igaz lenne, akkor gyülekezeteink fogyása nem haladná meg a magyar népesség fogyását, hiszen nálunk a gyermekvállalási kedv magasabb, mint az átlag. Ha pedig csak szellemi gyümölcsökről szolunk, akkor sem igaz: szellemi termékeim döntő többségének nincs köze lutheránus voltomhoz (és ezzel valószínűleg más lutheránus világi testvéreim is így vannak). Némileg elment is mond Lk 6,44-nek, amely szerint „minden fa az ő tulajdon gyümölcseiről ismertetik meg”. Tehát sokkal inkább az énekek árulkodnak szerzőjükről, semmint hogy szerzőjük lutheránus voltából automatikusan következnek az énekek lutheránus jellege.

Amikor Kovács Viktor az *Evangélikus énekeskönyvet* emlegeti (több helyen is), elfelejti, hogy ezt az énekeskönyvet én is inkább kritizáltam, semmint védelmeztem. Erre való hivatkozással tehát érvei erőtlenekek az én érveim ellenében.

A *Zarándokének* gyűjteményt nem ismerem, sőt – az *Új énekek* ellentétben – még csak nem is láttam, így pusztán arra reagállok, amit Kovács Viktor tartott fontosnak elmondani róla, ezért bátran nevezhetjük előítéletnek is azt, amit most leírok, mégis fontosnak érzem megemlíteni. Nem tartom szerencsésnek a címet: a *zarándoklat* elsősorban nem a mi egyházunkra jellemző. Az a tény pedig, hogy a szerzők mindössze egy évtizedre vállalnak garanciát rá, azt sejteti, hogy ez is a fogyasztói társadalom egyik rövid életű terméke: az eldobható zsebkendő, eldobható palack, eldobható kapcsolatok, eldobható életek mintájára – eldobható énekek (talán van közöttük teljesen „kipróbálatlan” is). Éppen ezért talán nem is kellett volna nyomtatott formában megjelentetni, mivel fiataljaink, akiknek szánták, sokkal inkább kimásolnak énekeket az ilyen gyűjteményekből, semmint megvásárolják azt (a Fraterneten számoltak be erről ifjúsággal foglalkozó testvérek). Az internetről letölthetőek gyülekezeti énekeink és egy ökumenikus énekeskönyv is, úgy gondolom, hogy egy rövid időre szánt gyűjtemény esetén ez még inkább indokolt lett volna.

Az egyházi könnyűzenéről vitapartnereim is azt állítják, hogy az ifjúság számára való. De mit fognak ezek a fiatalok énekelni, ha felnőnek, és nem tanulták meg a gyülekezeti énekeket?

Pál apostol írja (1Kor 13,11): „Mikor gyermek valék, úgy szóltam, mint gyermek, úgy gondolkodtam, mint gyermek, úgy értettem, mint gyermek: minekutána pedig férfivá lettem, elhagytam a gyermekhez illő dolgokat.” Úgy gondolom, hogy Pál apostol szellemében ezt kiegészíthetjük azzal, hogy: *elhagytam az ifjúsághoz illő énekeket, és felnőtt fér-*

fúhoz/nőhöz illő énekeket énekelek. Éppen ezért a fiatalokat arra is fel kellene készíteni, hogy egykor majd megöregszenek: meg kell nekik tanítani a gyülekezeti éneket is a *Miatyánkkal* és az *Apostoli hitvallással* együtt. Az egyházi könnyűzenét csak a gyülekezeti ének mellett lenne szabad tanulni/használni, ahogyan mi is fiatalokunkban a kánonokat a gyülekezeti énekekkel együtt tanultuk, és istentiszteleten nem használtuk. *Idős embereket nem kellene ifjúsági énekek tanulására és éneklésére kényszeríteni.*

Mulatságosnak tartom Kovács Viktor cikke elején az említett anekdotát, de azért a jelen vitában kicsit félrevezető: a Biblia régi és új fordítása között koránt sincs akkora szakadék, mint a lutheránus korál és az egyházi könnyűzene között.

Keresztény lehet valaki gyülekezeti jelleg nélkül is: fiatalabb éveimben megfordultam olyan közösségekben, amelyekben semmilyen felekezethez tartozónak sem vallották magukat mély lelki életet élő keresztény testvéreim (több különböző felekezetből jöttek eredetileg). *Ha viszont vállalkozunk felekezeti hovatartozásunkat, akkor nincs választási lehetőségünk: magunkénak kell vallanunk felekezetünk meghatározó hagyományait!*

Leírtam már, de most megismétlem, hogy a gyülekezeti ének – az egyházi könnyűzenével ellentétben – nem ízlés kérdése. Az evangélikus korál – hozzáértő egyházzenészeink egybehangzó véleménye szerint – lutheránus ember számára olyan, mint az anyanyelv. Ha tisztességgel tanítanánk, akkor – anyanyelvünkhöz hasonlóan – szeretnék is azok, akik megtanulták.

Kovács Viktor írja a könnyűzenei énekekről: „...bent vannak a templomban, és evangélikus hívek százai (megkockáztatom: ezrei) énekelnek egy-egy ifjúsági éneket vasárnaponként.” Szerencsére azért nem annyira tragikus a helyzet, legalábbis nem minden istentiszteleten vannak jelen

ezek az énekek, amelyeket én korábban istentiszteleti használatra alkalmatlannak minősítettem. Nem tudom, hogy hányan éneklük ezeket valóban szívből, és hányan csak azért, mert rájuk kényszerítették, és hogy akik szívből éneklük, tisztában vannak-e azzal, hogy mit énekelnek.

Tisztában vannak-e azzal, hogy a közel öt évszázadot átvészelt korálok koporsójába verik a szögeket, és saját lutheránus gyökereiket pusztítják? Figyelemre méltó Kovács Viktor megállapítása, amely szerint „*ifjúságunk egyre többet énekel más felekezetek, egyházak énekes gyűjteményeiből?*” Vajon fiataljaink mekkora hányada tartja fontosnak evangélikus voltát? Identitástudatuk elvesztése vajon mennyire függ össze az „énekinc” felhúgásával?

Kovács Viktor írja válaszul arra a kijelentésemre, hogy a gitár és az orgona nehezen férnek meg egymással: „*Elsiklok afelett, hogy mi van akkor, ha van orgonista, kórus és fúvószenekar együtt egy istentiszteleten, mert gondolom, ez nem probléma.*” Ez valóban nem probléma,

mert az orgonista, a kórus és a fúvószenekar önálló szolgálata nem gyülekezeti ének. Ezek feladata az ige szavakban megfogalmazhatatlan üzenetének továbbadása, a gyönyörködtetés, az istentisztelet pompájának növelése, nem pedig a közösségeteremtés. Ezekben a gyülekezet passzíván, csak hallgatóként vesz részt. *Itt csak arra vigyázzunk, hogy lutheránus istentiszteleten lutheránus zene hangozzék!*

Egyetértek Kovács Viktor testvéremmel, amikor így ír: „*Mert nem a l'art pour l'art ének a lényeg, hanem a közös ima, Isten közös dicsőítése és közösség egymással.*” Ahhoz azonban, hogy ez megvalósuljon, olyan énekekre van szükség, amelyeket *mindenki* ismer. A könnyűzene erre alkalmatlan, hiszen egyrészt testvérem véleménye szerint is egy évtized múlva újakat kellene tanulni, és – hálá Istennek – ennél általában hosszabb ideig élünk, másrészt ezek testvérem véleménye szerint is ifjúsági énekek, gyülekezeteink nagy része viszont nem fiatalokból áll.

Ezzel szemben a lutheránus korál évszázadokon keresztül megmaradt, szerzői nem évtizedes távlatban gondolkodtak, kifejezi lutheránus identitásunkat, ismerete megkönnyíti az erre épülő egyházi komolyzene (*J. S. Bach, Buxtehude, Telemann* stb.) megértését és ezzel kultúránk, hagyományaink ápolását, összeköt nemcsak szüleinkkel, de *Lutherig* visszamenőleg minden lutheránus elődünkkel. Aki szívből tudja énekelni, hogy „*Mélyleges mélyből kiáltunk*”, vagy „*Jövel, Szentlélek Úristen*”, vagy „*Erős vár a mi Istenünk*”, az érzi ezek megtartó erejét. A korálok tanulása és tanítása létkérdés egyházunk számára, az egyházi könnyűzene pedig az „egyházi bulik” (kirándulások, ifjúsági bibliaórák, kötetlen együttlétek) hangulatteremtő segédeszköze. Mindkettőre szükség van, de óvakodjunk attól, hogy összekeverjük őket!

■ HERÉNYI ISTVÁN

Évről évre...

Gyülekezeti csendesnap Tállyán

► Immáron majd huszadik esztendeje rendezik meg a Hajdú-Szabolcsi és a Borsod-Hevesi Egyházmegye közös, nyár végi csendesnapját, amelyet idén (az Északi Egyházkerület lelkesztálálkozója miatt) nem augusztus utolsó, hanem szeptember első szombatján tartottak meg a Tállya–Abaújszántó–Tokaj–Sátoraljaújhelyi Missziói Evangélikus Egyházközség tállyai templomában, amely nem melleleg Európa – állítólagos – mértani középpontját is jelöli.

A csendesnap közös énektanulással kezdődött. A gyülekezet ez évben küldött lelkésze, *Asztalos Richárd* tartotta a nyitóáthítatot, melyet *Sándor Frigyes* borsod-hevesi esperes közönteje követett.

A térség lakossága testközelből tapasztalta meg az idei ár- és belvíz okozta rombolást, ezért különösen nagy örömet jelentett számukra, hogy körükben köszönthették *dr. Mikos Borbála* Haitit is megjáró főorvos asszonyt, aki útinaplójának részleteivel tarkított vetített képes beszámolójával nyújtott betekintést az ottani állapotokba. A továbbiakban *Molnár József* diósgyőri lel-

késsel beszélgetett arról, mi is indította arra, hogy a földrengés sújtotta karibi országba induljon segítséget nyújtani a bajbajutottaknak.

A csendesnap programját a helyi *Kővirág népdalkör* és a miskolci *IHS* (In His Steps) dicsőítő zenekar előadása színesítette, majd – a közösen elfogyasztott ebéd és a helyi nevezetességek megtekintése után – úrvacsorás istentisztelettel zárult a gyülekezeti találkozó, melyen Sándor Frigyes esperes végezte az igehirdetés szolgálatát.

■ ASZTALOS RICHÁRD
beosztott lelkész

Felújítják az orosházi „meszes kis közt”

Az üzletek bérlői pozitívan értékelik a változásokat

Orosházán az utóbbi évtizedekben nagyon sok régi épületet lebontottak, így különösen fontos a meglevők megóvása. Ennek jegyében az Orosházi Evangélikus Egyházközség – önkormányzati támogatással – lassan teljesen felújítja „meszes kis közt” ismert ingatlanát. Ez a „bázársor” az egyik utolsó olyan épület-együttes, amely a város első világháború előtti hangulatát idézi. Az egy-

házközség és a bérlők tapasztalatai alapján elmondható, hogy egyre több orosházi érzi át ennek a munkának a fontosságát, s fejezi ki elismerését.

Az eredeti arculat visszaállítása nemcsak a tulajdonos – az orosházi evangélikus gyülekezet – számára volt fontos, hanem a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal számára is. Megkísérelték a régi állapotokat a legpár részletekig rekonstruálni. Oly-

kor csak egy-egy ajtón vagy ablakon maradtak meg az eredeti vasalatok, de ezek alapján az összes üzlet régi kinézetét vissza lehetett állítani.

Az egységes arculat megmaradásának elengedhetetlen feltétele, hogy a cégtáblák egyformák legyenek. Ez nemcsak lehetősége, hanem kötelessége is a bérlőknek, hiszen szigorú előírásokat léptettek életbe. (Csak egységes, azonos méretű, formájú és betűtípusú táblákat lehet majd kihelyezni.)

A munka a templom felőli oldalon is nagy lendülettel folyik, itt is jelentős lesz a változás. A jelenleg pizzériaként üzemelő üzlet homlokzata teljesen átalakul, az oda később beépített kirakatokat és ajtókat eltávolították, helyüket a régiekkel meg egyező nyílászárók veszik át.

Az átadás után a következő lépés az értékesítés lesz, több felújított üzlet is van, amely bérlőre vár. Van közöttük kisebb és nagyobb alapterületű, sőt az épület sarkán egy impozáns kinézetű és méretű üzletet is kialakítanak. A hamarosan elkészülő új belvárosi főtér közelében ezeknek az üzleteknek a forgalma – a bérlők reményeége szerint – nőni fog.

■ DEÁK LÁSZLÓ
Forrás: laci73.blog.hu

Continental Singers-koncert a Művészetek Palotájában

Idén ünnepli fennállásának huszonötödik évfordulóját a magyar *Continental Singers*. Az évforduló alkalmából jubileumi koncertet szerveznek szeptember 14-én a Művészetek Palotájában.

A Continental Singers neve az egyik leghíresebb és legrégebbi nevek közé tartozik a magyar modern keresztény zenei életben. Dalaik komoly mondanivalót hordoznak, változatos stílusokban, szokatlanul igényes zenei kontösbe öltöztetve. Most először nyílik lehetőség arra, hogy itthon nagyzenekari felál-

lásban szólaltassák meg az együttes negyed évszázados történelmének és tíz albumának legsikeresebb dalait.

► Forrás: www.reformatus.hu

ISTENTISZTELET-KÖZVETÍTÉS A RÁDIÓBAN

Bemutatkozik a budakeszi evangélikus gyülekezet

„Hálát adunk az Istennek mindenkor mindnyájatokért...” – Pál apostol gyülekezetekhez írt leveleinek bevezető formulája ez. Távol áll tőlem, hogy hozzá mérjem magam, de szívből szól. Visszagondolok arra a három évvel ezelőtti, nyár végi napra, amikor leszállva a 22-es buszról megálltam Budakeszi Fő utcáján, és azon gondolkoztam, merre is induljak, kit és mit keressek itt. Sok minden változott azóta.

Budakeszi – a hozzá tartozó Buda-jenővel, Páttyal és Telkivel együtt – a Budahegyvidéki Evangélikus Egyház-község szórvénya volt; tavasszal az anyagyülekezet és az egyházmegye presbitériuma is jóváhagyta Budakeszi szórványból leányegyházközséggé történő kinevezését.

Evangélikus istentisztelet a Magyar Rádióban

Szeptember 19-én, a Szentháromság ünnepe utáni tizenhatodik vasárnapon 10.04 perctől evangélikus istentiszteletet hallhatunk az MR1 – Kossuth rádió hullámhosszán Budakesziről. Igét hirdet *dr. Lacknerné Puskás Sára* lelkész.

A gyülekezet történetéről megjelent kiadvány tanúsága szerint az itteni fiatal közösség múltja az ötvenes évekig, *Danhauser László* lelkésziségének idejére nyúlik vissza. Akkor még családoknál tartottak istentiszteleteket, bibliaórákat, ifjúsági alkalmakat. Később az akkoriak közül sokan meghaltak, elköltöztek, vagy Budapestre jártak be istentiszteletre.

1981-től *Köszeghy Tamás* és felesége látta el a szórványgyülekezetet, kuttatta fel az evangélikusokat. Az 57 nyílvántartott gyülekezeti tagból 39-en

vettek részt aktívan a – kis létszám dacára igen változatos – alkalmakon. Ez idő alatt épült a református templom, amihez jelentős segítséget nyújtott a németországi Neckarsulm evangélikus gyülekezete.

A 2000-ben tartott népszámlálás alkalmával háromszázan vallották magukat evangélikusnak, ami megerősítette az itt élő, eddig még ismeretlen evangélikusok felkeresésének szabványát. 2002-től a helyben lakó *Fabiny Tibor* folytatta a szervezési munkákat a *Budakeszin élő evangélikusok találkozója* megrendezésével, valamint az istentiszteletek számának havi egyről kettőre emelésével. Az istentiszteleteket a református templomban tartották. A hegyvidéki lelkészek látták el a szolgálatokat, és tartottak hittanórákat.

Magam ebbe a munkába kapcsolódtam be 2007 augusztusában kezdődő megbízatásommal. Névsorral a kezemben fogtam hozzá az akkor még teljesen ismeretlen emberek látogatásához.

Sokat jelentett gyülekezetünk életében, hogy egy évvel ezelőtt felszen-telhetjük gyülekezeti termünket, amelyet a közegyház, az egyházmegye, az anyagyülekezet támogatásával, külföldi hozzájárulással (Gusztáv Adolf Segélyszervezet) és természetesen a helyi hívek áldozatkészségével, valamint *Benczúr László* szakmai segítségével sikerült létrehozni. Azóta érezhetően otthona lett közösségünknek. Minden héten tudunk istentiszteletet tartani, a korai kezdés helyett most már fél 10-kor. Az egyházi év ünnepeit is „teljes terjedelmükben”, méltóképpen tudjuk megünnepelni. Bibliaórákat, gyülekezeti esteket tartunk, amelyeken egyre bővülő létszámmal, meghitt légkörben vagyunk együtt, és éljük át Urunk felénk áradó szeretetét és a testvéri közösséget. Őszi terveink között szerepel a presbitérium megalakítása. Mindennap van miért s van kikért hálát adnunk.

■ LACKNERNÉ PUSKÁS SÁRA

Istentiszteleti rend • 2010. szeptember 12.

(Szentháromság ünnepe után 15. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Mt 6,24–34; Gal 5,25–6,10. Alapige: Am 6,1–7. Énekek: 372., 331.

I., **Bécsi kapu tér** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Balicza Iván; II., **Hüvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. Veperdi Zoltán; II., **Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv., családi) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv., tanévnnyító) Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstüch M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyér, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. Solymár Péter Tamás; V., **Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. (asztali beszélgetések) Smidéliusz Gábor; VII., **Városligeti fasor 17.** de. háromnegyed 10. (angol) Pelikán András; de. 11. (úrv., tanévnnyító) Aradi György; VIII., **Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; VIII., **Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; VIII., **Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. (úrv.) Szabó Bertalan; IX., **Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Joób Máté; de. 11. (úrv.) dr. Joób Máté; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpád; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bence Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; XIII., **Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lócsei út 32.** de. 11. (úrv., tanévnnyító) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Fóti út 73. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Fekete Gy. Viktor; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Kopf András; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. 10. Kopf András; **Rákoscсsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Kulcsár Márton; XIX., **Hungária út 37.** de. 8. Kulcsár Márton; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (családi) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budaörs, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (tanévnnyító) dr. Lacknerné Puskás Sára; **Názáret-templom, Mátraszentimre-Bagolyirtás** de. fél 12.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Rendhagyó írásmagyarázat
Gondolatok Muntag Andor professzor halálának tizedik évfordulóján

Ülünk a dolgozószobában. Csak beszélgetünk és beszélgetünk. Néha egy kis csend, egy kis körbejárás gondolatban. Könyvek előttünk és könyvek mögöttünk. Ahol nem könyvek vannak az üveges szekrényben, ott a hetvenes és nyolcvanas évek jól ismert papír- vagy műanyag borítójú iratgyűjtői duzzadnak a belépük préselt papiroktól.

Muntag professzor úr özvegye, *Bartucz Judit* teszi elém a bibliográfiát, a cikkek jegyzékét vagy éppen az újságokból és folyóiratokból kimásolt tanulmányok hangvaszorgalommal témánként összegyűjtött köteteit. Egyik-másik mappa ismeretlen, de felbukkan egy-egy ismerős is: ezt már láttam hajdanán a tanteremben. Fekete borító, ráragasztott fehér címke a szép, egyenletes kézírás összetéveszthetetlen betűivel.

Egy nagy rendező elv már az első pillanatban feltűnik: minden bibliai könyvek szerint van sorba rakva, hogy a hozzájuk kötődő irodalom, forrás, magyarázat és tudományos írás egyaránt egy helyen legyen. A *Genezis könyvéhez* gyűjtött források szépen egy sorban, az *Ámós*hoz felfedezettek egy másik kötésben, nem is beszélve a *Jóbbhoz* gyűjtött anyag vastag kötetéről. Kis papírdarab a mappa elején: a koncentrált vázlat. Egy nagyobbacska pedig a gyöngybetűs héber preparáció.

Mennyi nappal és mennyi éjszaka kellett ehhez a munkához! Micsoda kitarás és türelem ahhoz, hogy minél több, jól használható irodalom kerüljön a hol figyelő, hol pedig elkalandozó gondolatú hallgatók elé! Ha lelkészek lesznek, a szószéken nagy szükségük lesz a mély ismeretekre. Ha betegekkel beszélgetnek, akkor is a Biblia lesz az igazi kincs a kezükben. Vajon megjegyzik az igéket? Vajon eszükbe jut a megfelelő mondanivaló éles helyzetben? Elegendő év elején elmondani, vagy többször kell figyelmeztetni a hallgatókat, hogy ha nem olvassák évente végig a Bibliát valamilyen módszer szerint, akkor nagyon elszegényedik az igeismertük? Nem fognak tudni idézni a Bibliából! Látják majd a bibliai könyveket összefüggésben? Nehogy felmenjenek a szószékre alapos és többlépcsős, *Luthertől* örökölt ősi módszer nélkül! A szószéken nem lehet „csak úgy” megszólalni!

Valahogy így kellett gondolkodnia

a tanár úrnak, akit a legritkábban szólítottunk meg ilyen hivatalos formulával. Legfeljebb a vizsgákon igyekeztünk így tenni, mert bizony hamar kintűnt az ismeretanyag óriás volta a professzor oldalán... Elég volt egy-két bibliaismereti rá- vagy visszakérdés, és az alázat pillanatok alatt meghatározó tulajdonságunkká vált.

Ülünk a szobában. Hirtelen bevilan a 104. zsoltár szinte szó szerint. Nem is tudom, honnan érkezett ilyen hirtelen. A képek a teremtett világról, a gyönyörű, kiszélesedő koncentrikus körök – és a lényeg, amit ki tudja, hánszor hallottunk: van ennél szebb költemény? Van ennél tökéletesebb alkotás? Ki kell állni a csilagos égbolt alá egy este és győ-

nyörködni, bátran és felszabadultan. Rácsodálkozni az Alkotó tökéletes munkájára. De nem elég ám egyszer elolvasni, hanem többször, és a héber nyelv zenei szépségére is oda kellene figyelni. Mi, a diákok talán éppen annak örültünk, hogy egyáltalán követni tudjuk Bandi bácsit a héber szövegben. De ő tekintettel ránk ismételt és meg-megállt, hogy bevárjon minket.

Aztán egyszer csak megérkezünk oda, amit nem lehet elfeledni: „*Ott járnak a hajók, és a cethal, amelyet azért formáltál, hogy játszadozzál vele.*” (Zsolt 104,26) Máig eleven a magyarázat minden mondata: hát nem bámulatos, hát nem elragadó? Micsoda értéke és jelentősége van ennek a cethalnak! Aztán lassan odakanyarodunk a mindig kimaradhatatlan,

Szentlélekre való utaláshoz: „*Ha kiárasztod lelkedet, új teremtmények keletkeznek, és megújítod a termőföld felszínét.*” (Zsolt 104,30) Megint a kérdések sora: van ennél nagyobb esemény? Van ennél több, amire az élethez szükségünk van? Nem hiányzik ebből semmi sem. A teremtő és megtartó Isten nem írható le más-képp, csak ezekkel a gyönyörű és teljes képekkel, a zsoltáros művészi énekével. Hogyan is indul a zsoltár? „*Áldjad, lelkem, az Urat! Uram, Is-tenem, igen nagy vagy, fenségsbe és méltóságba öltöztél...*”

Egy pillanat alatt befejeződik a képzeletbeli előadás. Visszaérkezem a jelen pillanatba. Tíz esztendeje, 2000. augusztus 23-án halt meg Muntag Andor ószövetségi professzor, evangélikus lelkész. Számára mindkettő fontos volt: a tudós és a gyakorló lelkész. Mindig izgat-ta, hogy mi történt azoknak a családjával, utódaival az egyházban, akiket egykor káplánként vagy gyülekezeti lelkészként tanított. Nagyon jól érezte magát igehallgató-ként is a templompadban. A puszta megjelenésével és néhány kedves szavával mindig bátorította egykori tanítványa-it a jó igehirdetésre. Apró papíradabkára írt hihetetlenül fontos mondatokat. Volt egy névsora is: azok szerepeltek rajta, akikért mindennap imádkozott név szerint is. Nem felejttem el azt a pillanatot, amikor felfedeztem a nevet met ezen az egyszerű noteszlapon...

Sokan vagyunk a ma élő lelkész-nemzedékben, akiknek van mit megköszönniük és van miért hálát adniuk az ő életével kapcsolatban. Az ige-es Biblia-szeretetnek azon a fókán állt, ahová nagyon nehéz feljutni. Luther teológiájának olyan szeleteit is ismerte, amelyeket csak nagyon kevesen. Az alázatnak és egyszerűség-nek olyan természetes hordozója volt, hogy igazi értékeire talán csak mostanában ébredünk rá.

Örizzük emlékét, és legyünk hálá-sak az elvégzett munkáért – egy kicsit emelkedettebben és ünnepi módon most, halálának tizedik évfordulóján.

■ SZABÓ LAJOS

Száz éve született Kalkuttai Teréz anya

Száz éve, 1910. augusztus 27-én született az akkor még a Török Birodalomhoz tartozó Szkopjében *Boldog Kalkuttai Teréz* anya Nobel-békedíjas apáca, a Szeretet Misszionáriusai rend alapítója. (Sok forrás augusztus 26-ára teszi a születési dátumát, ő maga augusztus 27-ét, megkeresztelésének napját, keresztény élete kezdetét tekintette igazi születésnapjának.)

Az albán parasztlányt, akit akkor még *Agnes Gonxha Bojaxhiunak* hívtak, tizenkét évesen szólította fel egy belső hang a szükséget szenvedők megsegítésére. Tizennyolc évesen belépett a Loreto nővérek rendjébe, s felvette a Teréz nővér nevet. Egy évvel később Indiába küldték tanítani, az utolsó rendi fogadalmat 1937-ben tette le. 1946-ban, egy vonaton utazva hallotta meg a jézusi hívást, hogy a legszegényebbek között szolgálja őt, ezért elbocsátását kérte rendjéből. Kitanulta az ápolónői munkát, s az indiai szegények kék csíkkal ellátott fehér száriját viselve a kalkuttai utcák hajléktalanjait, gyermekeit kezdte

istápolni, tanítani. Immár indiai állampolgárként 1953-tól hozta létre otthonait az elhagyott gyermekeknek, kórházat a súlyos betegeknek, menedékhelyet a halldokló nyomorgóknak és nélkülözőknek, otthont a leprásoknak. Útját egyre többen akarták követni, VI. Pál pápa 1965-ben hagyta jóvá a Szeretet Misszionáriusai Kongregációt. Ennek tagjai nem dolgozhatnak a gazdagokért, és nem fogadhatnak el fizetséget, minden anyagi bevételük adományból származik.

A támogatók száma egyre nőtt, a rend alapítványokkal, kórházakkal, szociális otthonokkal gyarapodott, magyarországi megalakítására 1989-ben nyílt lehetőség. Teréz anya életfilozófiája a legkülönbözőbb vallási felekezetek körében talált követőkre, irgalmas rendje keretében több ezer nővér dolgozik a világ több mint száz országában.

A törekény, ám határozott asszony csak szegényei érdekeit nézte, így például a Szentatyától kapott gépkocsit elárverezte, és a pénzt jótékony célra for-

dította. Tevékenységét számos kitüntetéssel ismerték el, ezek közül a legnagyobb az 1979-ben neki ítélt Nobel-békedíj volt – a szokásos bankett elmaradt, ezt a pénzt is védeneci kapták.

Teréz anya 1997. szeptember 5-én Kalkuttában halt meg, az indiai állam rendezte búcsúztatásán egymillió ember vett részt. Már halála után két héttel felállították szobrát rendjének háza előtt, szülővárosában tavaly emlékháza nyílt. A világban több katolikus templom őrzi nevét, életéről néhány éve magyar musical is született. Albán származására való tekintettel róla nevezték el a tiranai repülőteret és az egyik legmagasabb albán állami kitüntetést, az országban boldoggá avatásának napja nemzetközi ünnep. Tirana legújabbban azt szeretné, ha Teréz anya hamvai Albániában nyugodnának (amiről persze India hallani sem akar).

Az életében is szentként tisztelt asszonyt a katolikus egyház történetében példátlan gyorsasággal, halála után hat évvel boldoggá avatták.

► MTI

Közeledik a teremtés ünnepe

► Ha még a tanévkezdés előtt igyekeztünk is pihenni néhány napot, az augusztus utolsó napjaiban beköszöntött hűvös idő már jelezte számunkra, hogy véget ért a nyár: eljött az ősz, a betakarítás, a télre való felkészülés ideje. Bár a hipermarketek szórólapjait áttekintve úgy tűnik, szinte megszűntek az évszakok közötti „határok”, hiszen akár télen is (v)ehetünk paradicsomot vagy tavasszal görögdinnyét, ám ha kicsit odafigyelünk a környező világra, a természet jó rendje mégiscsak tükröződik a gyümölcsök ízében, a levelek színében, a madarak vonulásában.

A teremtet világra való odafigyelés mára a különböző egyházak szinte mindennapos témájává vált. Talán egyre elterjedtebb a teremtésvédelem fogalma, és nem ismeretlen az egyházi naptárban a teremtés ünnepe sem.

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cserepes Csilla

(amely a szeptember 1. és október második vasárnapja közötti napokat öleli föl) több program is szerveződik, és lehetőség van helyi szintű ötletek megvalósítására is.

„Ha békére törekszel, véd a teremtet világot!” – ezt a mottót választotta a béke idei, 43. világnapja (január elseje) üzenetének témájaként XVI. Benedek pápa. Ehhez kapcsolódóan a teremtésvédelemért felelős európai katolikus püspökök és a püspöki konferenciák megbízottai szeptember 1. és 5. között „zöld” zarándoklaton vesznek részt Közép-Európában, három ország: Magyarország, Szlovákia és Ausztria érintésével. A „zöld” zarándoklat Eszter-

tek küldöttei közötti kapcsolatot, lehetőséget nyújtva a tapasztalatcserére – adta hírül a *Magyar Kurír*.

Augusztus közepén a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa (MEÖT) Szociális Bizottságának közreműködésével az evangélikus gyülekezetekhez és intézményekhez is megérkeztek a már említett időszakra szóló teremtésünnepi plakátok. A teremtésvédelem hetének nyitórendezvénye a szeptember 26-án a budai ciszterci Szent Imre-templomban 16 órakor kezdődő ökumenikus istentisztelet. A plakáton emellett lehetőség van helyi szintű programok hirdetésére is. A szociális bizottság azzal a reménységgel tekint erre a hétre, hogy a gyülekezetek, intézmények lehetőségeikhez mérten megtalálják azt a formát, amelynek keretében hálát adhatnak a teremtés csodájáért, és egyben újra elkötelezhetik magukat a megóvásáért.

A plakáttal együtt – a tavalyi évhez hasonlóan – egy segédanyag is érkezett *Körkép a Földről – körkép az emberiségről* címmel, amely tudományos előadást, igehirdetéseket, hitoktatási tematikát és egy teremtésvédelmi liturgiát tartalmaz. (A plakát és a segédanyag letölthető a www.meot.hu honlapról.)

Még korábban hírt adtunk arról, hogy közösen üléseztek a református, a katolikus és az evangélikus egyház teremtésvédelemmel foglalkozó képviselői. Ebből az együttműködésből született a meghirdetett ökumenikus istentisztelet, illetve kifejezetten a teremtésvédelem hetének és a teremtés ünnepének szélesebb körű megismertetését szolgáló honlap (www.teremtes-unnepe.hu).

Reménység szerint a felsorolt segédanyagok, honlapok ötleteket nyújtanak egy-egy közösség számára az ünnep megtartásához, s egyben biztatunk mindenkit helyi kezdeményezések megvalósítására. Az ezekről szóló beszámolókat örömmel fogadjuk és tesszük közzé a honlapon és e rovat hasábjain is.

■ JCSCs

EVÉL&LEVÉL

„Ellentmondást érzek...”

Nagy örömmel olvastam az *EvÉlet* augusztus 8-i számában a Házsongárdi temető sírköveiről, illetve az erről készült kiadványról írt cikket. Azt ott leírtakhoz szeretnék – személyes élményünk kapcsán – hozzáfűzni néhány gondolatot.

Tavaly júniusban a Rotary Club Győr – melynek én is tagja vagyok – által szervezett erdélyi kirándulás keretében látogatást tettünk a Házsongárdi temetőben. Egyik klubtársunk szakavatott segítségével felkerestük több híres magyar honfitársunk sírját. Nemzetiszínű szalaggal átkötött virágcsokrot helyeztünk – többek között – egyik legkedvesebb költőm, *Reményik Sándor* sírjára.

Megdöbbenett viszont a sír elhanyagolt állapota. Elhatároztuk feleségemmel, hogy pénzt ajánlunk fel a sír rendbetételére és későbbi gondozására is. Hosszas érdeklődés, utánajárás eredményeképpen megtudtuk, hogy a sírt a kolozsvári evangélikus gyülekezet, illetve ennek egy alapítványa gondozza. Nagy nehezen kaptunk egy kolozsvári nevet és telefonszámot, ahol azt a tájékoztatást adták, hogy az összeget utaljuk át egy budapesti hölgy címére, aki majd a pénzt eljuttatja Kolozsvárra. Mi ezt meg is tettük.

Azóta semmi visszajelzést nem kaptunk. Nem tudjuk, hogy a sír jelenleg milyen állapotban van, vajon rendbe tették-e, illetve hogyan tudunk hozzájárulni a sír további gondozásához.

Ellentmondást érzek a cikkben leírtak és a saját tapasztalatunk között. Tisztelettel:

DOMBI LÁSZLÓ, a győri gyülekezet presbitere

HIRDETÉS

„Kelj föl és járj?” (Mt 9,5; Károli-fordítás) címmel ökumenikus városmissziós program lesz szeptember 18-án délelőtt 9 órától késő estig a XVI. kerületben, az önkormányzat előtti parkban (Budapest XVI., Havashalom u. 43.).

Ízelítő a programokból:

9.20: *Levente Péter* előadása nem csak gyermekeknek. • 10.50: Kerekasztal-beszélgetés. Résztvevők: *Janig Péter* atya, *Várkonyi Szilvia* színművésznő, *Oberfrank Pál* színművész, *Marik József* missziós referens, *Cseke Péter* színművész, *Ékes Ilona* képviselő. Műsorvezető: *Madocsa Bea*. • 16.00: Igehirdetés: *Nagy Zoltán* plébános, *Vető István* evangélikus lelkész, *Marton Zsolt* baptista lelkész, *Kertész Péter* református lelkész. • 18.35: Tanúságtételek. Vendég – mások mellett – *Szeverényi János* evangélikus országos missziói lelkész. • 20.00: Az *Euchariszt* zenekar koncertje. • Egész nap van lehetőség lelkipásztori beszélgetésekre! További információk: www.rakosszentmihaly.hu.

Az Alberti Evangélikus Egyházközség szeretettel meghívja Önt és kedves családját megválasztott parókus lelkészének, *Túri Krisztinának* a beiktató istentiszteletére, mely szeptember 12-én, vasárnap 15 órakor lesz az alberti evangélikus templomban. Igét hirdet *dr. Fabiny Tamás*, az Északi Egyházkerület püspöke. A beiktatás szolgálatát *Krámer György*, a Dél-Pest Megyei Egyházmegye esperese végzi.

A Szarvas-Újtemplomi Evangélikus Egyházközség Isten iránti hálával tudatja, hogy szeptember 18-án, szombaton 11 órakor a szarvasi Újtemplomban *Ribár János*, a Nyugat-békési Evangélikus Egyházmegye esperese beiktatja hivatalába *Laczi Roland* megválasztott lelkészt. Áldást és köszöntést mond *Gáncs Péter*, a Déli Evangélikus Egyházkerület püspöke. Szeretettel hívjuk Önt és kedves családját az ünnepi istentiszteletre és közgyűlésre, valamint az azt követő szeretetvendégségre.

A Rákospalotai Evangélikus Egyházközség presbitériuma tisztelettel és szeretettel meghívja október 2-án 15 órakor a gyülekezet Nagytemplomában (Régi Főti út 73.) tartandó ünnepi istentiszteletére, melynek keretében *Győri Gábor*, a Pesti Egyházmegye esperese *Ponicsán Erzsébet* megválasztott lelkészt a gyülekezet szolgálatába iktatja. Az ünnepi istentiszteletet díszközgyűlés és állófogadás követi.

GYÁSZHÍR

Bartosné Stiasny Éva vasdiplomás tanár, hitoktató, a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztje, a Prónay Sándor-emlékplakett és számos más elismerés birtokosa, *Sztehlo Gábor* munkatársa, a *Háborúban, békességben* című könyv szerzője szeptember 3-án elhunyt. Búcsúztatásáról később intézkedünk.

A család

GYÁSZHÍR

„Minden lélek az enyém.” (Ez 18,4) Fájó szívvel tudatjuk, hogy *Povázsay Mihályné* született *Bandzsai Erzsébet*, néhai *Povázsay Mihály* békéscsabai evangélikus lelkész özvegye 78 éves korában, súlyos betegség után, szeptember 1-jén elhunyt. Temetése szeptember 10-én 15 órakor lesz a békéscsabai Berényi úti temetőben.

– VITÁLIS –

Útszéli találkozás

► *Nem néztek farkasszemet egymással; valótlanság lenne az ellenkezőjét állítani. A pár pillanatrai esemény sorban nem volt semmi kihívó, semmi harcias, semmi magamutogató. Különös, véletlen (?) egybeesés volt mindössze...*

Az utca innenső oldalán két fiatal. Középiskolások vagy egyetemisták lehetnek. Filigránok-vékonyak, fekete nadrágot, vékony, sötét pulóvert viselnek; kézen fogva, kis táskával a kezükben-hátukon sétálnak.

Nem, nem civódnak, inkább pajkosan-bohókásan incselkednek egymással. A lány a fiú fülébe súg vala-

mit, aztán kételkedve néz rá, nem hiszi, hogy a másik komolyan gondolja – és meg meri tenni –, amit az imént válaszolt neki. Pedig a fiú komolyan gondolja, nagyon is.

Szorosan magához öleli a lányt, könnyedén felkapja, de épp csak annyira, hogy ne érienek le a lábai. A lány nem ellenkezik, nem kapálózik, csendes derűvel – és némi boldogsággal, megelégedettséggel – törődik bele, hogy márpedig így mennek át az úttesten. Szinte szokellnek...

Szemben, a túloldalon középkorú házaspár. Azután értek a kereszteződéshez, hogy a fiú – karjában a lánnyal – lelépett a járdáról.

Nézik a fiatalokat – nem komoran, de mégis mosoly nélkül. Arcuk nem mutatja jelét sem megrökönyödés-

HÍREK, HIRDETÉSEK

A rákosszentmihály-sashalmi evangélikus gyülekezetben (1161 Budapest, Hősök tere 10–11.) minden hónap második keddjén, legközelebb szeptember 14-én 19 órától Taizé-ima és énekegyüttlét. Minden alkalommal van igehirdetés is. Információ: <http://gyertyafeny.lutheran.hu>.

Az Evangélikus Külmissziói Egyesület 2010. őszi első alkalmát szeptember 20-án, hétfőn 17.30-kor tartja. Helyszín: 1085 Budapest, Üllői út 24., utca felőli előadóterem. *Hámore Endre*, a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium igazgatóhelyettese *Bibliai tájakon – a Biblia idegen tájakon (Jordániától Mongóliáig)* címmel tart előadást. Minden érdeklődőt szeretettel várunk!
Az Evangélikus Külmissziói Egyesület vezetőisége

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÖRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

Referencia: www.harangontes.hu.

Levélcím: 2162 Örbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

A farkasréti ökumenikus esték következő alkalmán, szeptember 13-án, hétfőn 18.30-kor *Kelényi Tibor* jezsuita szerzetes *Amit a Szentlélek mond ma...* (*Zsid 3,7*) címmel tart előadást és vezet beszélgetést. Helyszín: evangélikus–református templom, Budapest XI., Németvölgyi út 138. Sok szeretettel várunk minden érdeklődőt!

HIRDETÉS

A Dr. Genersich Antal Alapítvány szeptember 29. és október 3. között autóbuszos kirándulást szervez a Szepességbe. Egyebek között meglátogatjuk a lőcsei evangélikus közösséget és az evangélikus történelmi temetőt. Érdeklődni lehet a tankoa@freemail.hu címen. Az alapítványról bővebben az *Evangélikus Élet* április 18-i számában olvashatnak.

APRÓHIRDETÉS

Keresztény, diplomás társkereső. 30/254-0414. www.prokrisz.hu

EVANGÉLIKUS ÉLET. ÉLED. ÉLED?

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból szeptember 12-étől szeptember 19-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
10.00 / Duna Tv <i>Evangélikus istentisztelet</i> (60') A Lutheránus Világszövetség július 20. és 27. között Stuttgartban tartotta tizenegyedik általános nagygyűlését. A nagygyűlés július 25-ei istentiszteletén – melyet az ARD televízió közvetítésében felvételről sugároz a Duna Televízió – <i>dr. Frank Otfried July</i> württembergi tartományi püspök hirdette Isten igéjét; közreműködött a nagygyűlés énekkara és a Teatro Piccolo művészei. Az eseményen részt vett <i>Fabiny Tamás</i> magyar evangélikus püspök is, aki személyes hangú kommentárjával osztja meg a páratlan élményt a nézőkkel.	13.30 / Kossuth rádió <i>Erős vár a mi Istenünk!</i> Az evangélikus egyház félé-órája 16.00 / PAX <i>Kicsérélt élet</i> A megoldás: Krisztus élete bennem. A Zákeus Média-centrum műsora (49') 17.10 / Duna II. Autonómia <i>Csehov nyomában...</i> (magyar dokumentumfilm, 2010) (45') 20.50 / Duna II. Autonómia <i>Bonneville</i> (kanadai játékfilm, 2007) (89') 21.35 / m1 <i>Elizabeth. 2/1. rész (angol történelmi film, 2005)</i> (104') 23.40 / Duna Tv <i>Múlt idő '90</i> Zenés séta a szocializmusból a kapitalizmusba (1. rész) (26')	12.05 / Bartók rádió <i>Bécsi ünnepi hetek 2010</i> A Pittsburghi Szimfonikus Zenekar hangversenye (85') 14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvonások</i> Kollár László építész, vállalkozó (30') 15.10 / PAX <i>Mit ér az ember, ha...?</i> Szokolay Sándor zeneszerző (portréfilmsorozat) (39') 19.35 / Bartók rádió <i>Cherubini: Médea (háromfelvonásos opera)</i> (145') 21.00 / Filmmúzeum <i>Halál Velencében</i> (olasz–francia filmdráma, 1971) (130') 22.20 / m2 <i>Záróra</i> (50') 22.25 / Kossuth rádió <i>Esti beszélgetés – tudományról</i> (35')	12.00 / PAX <i>Fény előttem, fény utánam...</i> Túrmezei Erzsébet portréja 13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bízunk eleitől fogva”</i> A református egyház féléórája 15.10 / PAX <i>Mit ér az ember, ha...?</i> Dr. Papp Tamás főszerkesztő (portréfilmsorozat) (38') 15.30 / m1 <i>Bugac, avagy romantika a pusztán</i> (50') 18.40 / Bartók rádió <i>A budapesti Mahler-ünnep 2010</i> (20') 20.00 / PAX <i>Luther Omnibus</i> (dokumentumfilm) (57') 21.15 / Duna II. Autonómia <i>14 kilométer (afrikai–spanyol játékfilm, 2007)</i> (95')
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
11.10 / m2 <i>Tiszta fényesség</i> Udvardi Erzsébet festőművész vallomásai (20') 11.45 / TV2 <i>Ellopot nyár (amerikai film, 2002)</i> (84') 15.25 / mtv <i>Hosszú utazás (magyar dokumentumfilm, 2007)</i> (60') 19.35 / Bartók rádió <i>A Purcell Kórus és az Orfeo</i> <i>Zenekar Bach-hangversenye</i> (100') 20.30 / Duna Tv <i>A provençe-i fűszeres</i> (francia játékfilm, 2007) (95') 21.00 / PAX <i>Lehulló lepel</i> In memoriam dr. Fabiny Tibor (48') 22.25 / Kossuth rádió <i>Esti beszélgetés – kultúráról</i> (35')	9.20 / Duna Tv <i>Lélek Boulevard – Barkó Judit műsora</i> Jankovics Marcell (27') 12.05 / Bartók rádió <i>Miskolci nemzetközi operafesztivál 2010</i> VII/6. rész: „Bartók + Európa” – Sebestyén Márta és barátai hangversenye (85') 14.35 / Kossuth rádió <i>Tér-idő</i> Genetika, a tiltott tudomány 4. rész: Humángenetika (25') 16.00 / PAX <i>Van kiút!</i> (egyházi műsor) 6. rész (74') 17.00 / Filmmúzeum <i>A betlehemi gyermek</i> (olasz filmdráma, 2002) (97') 22.10 / m2 <i>Svédország szépe</i> (svéd filmdráma, 2004) (88')	12.05 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> Elnémult harangok III. (26') 12.35 / Duna Tv <i>EtnoKlub</i> Sebestyén Márta és zenész barátai (70') 13.05 / Kossuth rádió <i>Rádiókabaré a Humorvölgyben 2010. 1. rész</i> (55') 14.05 / m1 <i>Pécsi keringő</i> (25') 15.10 / PAX <i>Egyház és állam</i> Ahány kisegyház, annyi szempont (ismeretterjesztő sorozat) (39') 20.45 / Duna Tv <i>Lélek Boulevard – Barkó Judit műsora</i> Juhász Judit (26') 21.00 / Duna II. Autonómia <i>Ádám almái</i> (dán játékfilm, 2005) (91')	10.04 / Kossuth rádió <i>Evangélikus istentisztelet közvetítése Budakeszről</i> Igét hirdet Lacknerné Puskás Sára. 12.05 / Duna Tv <i>Élő egyház</i> (26') 13.00 / Duna II. Autonómia <i>Sakk. Táncjáték a Botafogo Táncegyüttes előadásában</i> (2009) (72') 13.20 / m1 <i>Hogy volt?!</i> Sinkovits Imre televíziós munkái (105') 15.05 / Bartók rádió <i>Musica Sacra</i> (egyházzenei magazin) (55') 16.30 / RTL Klub <i>Az álmodozó (amerikai csatládi film, 2005)</i> (94') 20.04 / Kossuth rádió <i>Születésünk napja</i> Balla Zsófia hangjátéka (56')

Új nap – új kegyelem

Vasárnap
Hatalma az örök hatalom, amely nem múlik el. Dán 7,14b (Jn 1,11–12; Mt 6,25–34; 1Pt 5,5–11; Zsolt 130) Istenünk olyan Úr, akinek a hatalma nem választás útján adatott, nem alattvalók jogosították fel rá, nem véres harcok árán vívta ki magának. Ugyanakkor nem is vehető el tőle, nem vonulhatunk fel ellene, hogy megfosszuk a tróntól, nem perelhetjük el tőle, nem nyújthatunk be a pozíciójára kedvezőbb ajánlatot. Azonban – vagy talán épp ezért – nincs még egy olyan uralkodó vagy vezető a világon, aki ilyen közvetlen viszonyban lenne az övéivel. Isten hatalma ugyanis a szereteten alapszik. Ezért lehet örök, ezért nem múlik el sosem.

Hétfő
Igaz szolgálom sokakat tesz igazzá ismeretével, és ő hordozza bűneiket. Ézs 53,11b (Ef 2,17–18; Fil 4,8–14; Hab 2,4–20) Az örök uralkodó szeretethatalma éppen a próféciában mutatkozik meg valóságosan. Itt ugyanis olyan szolga képe rajzolódik ki előttünk, aki azon fáradozik, hogy kijavítsa mások hibáit, erősítse a gyengéket, megtisztítsa a beszenynezett életeket. Egy ilyen csodánál legtöbbször csak arra figyelünk, akinek megváltozott az élete. Látjuk a helyrehozott tévedéseket, látjuk a megerősödött szíveket, látjuk az új kezdet áldását. Kevésbé figyelünk arra, hogy akinek a segítségével ez megtörténhetett, annak mit kellett ezért fizetnie. Már nem is vesszük észre az igaz szolgát, aki magára vette a hibákat, aki átadta az erejét, aki tiszta lelkét a bűnösére cserélte fel. Ő Jézus, az igaz szolga, aki a mi bűneinket hordozza.

Kedd
Krisztus mondja: „Aki énbennem marad, és én őbenne, az terem sok gyümölcsöt, mert nélkülem semmit sem tudtok cselekedni.” Jn 15,5 (3Móz 26,9; 1Tim 6,3–5/6–11a; Hab 3,1–19) A bűneinket hordozó Jézus nem pusztán egyszeri alkalommal segít rajtunk. Jelenlétére, támogatására egész életünk során szükségünk van. Hiszen örökn újra elhagy, tiszta lelkünket újra beszenyyezzük, megújult életünkkel vissza-visszatérünk a régi, megszokott utakra. Jézus nélkül újra elvesztek, bűnösök, gyengék lennénk. De ha vele maradunk, az ő bűnhordozó kegyelme is velünk marad, és kifogyhatatlan szeretetével minduntalan a helyes irányba tereli az életünket. Az igaz szolga segítségére életünk végéig rászorulunk. Egyedül így teremhetjük az ő szeretetének gyümölcseit.

Szerda
Az alázatosaknak az Úr kegyelmet ad. Péld 3,34 (Mk 9,23–24; ApCsel 27,33–44; Préd 1,1–2,2) A Jézussal való élet egyik legfontosabb gyümölcse az alázatosság. Az a fajta gondolkodás, amely nem elvárással tekint a világra, nem gondolja, hogy lenne bármi, ami járna neki. Jézus mindent megérdemelt volna, még sokkal többet is, mint ami egy embernek kijuthat ebben a világban. Ő mégis lemondott minden dicsőségről azért, hogy bennünket megmentesen. Akiben ugyanez a szeretet lakik, képes bármilyen nehézséget alázattal elfogadni. Ez az az út, amelyen Jézust követve eljuthatunk az általa megszerzett kegyelembe.

Csütörtök
Beszélek hűségedről és szabadításodról. Nem titkolom el szeretetedet és hűségedet a nagy gyülekezet előtt. Zsolt 40,11 (2Tim 2,15; Lk 10,38–42; Préd 2,3–11.24–26) Aki az Úr kegyelme örökösének tudhatja magát, a legnagyobb boldogságot élheti át, amely embert érhet ezen a földön: a legnagyobb ellenség, a bűn, a halál és az elmúlás fölötti győzelmet. Ez az az örömhír, amelyre titkon, kimondatlanul is vágyunk, s ha a miénk, egyszerűen képtelenek vagyunk magunkban tartani. Ezért beszélünk és ezért kell beszelnünk Jézusról és a vele való kapcsolatunkról, hogy mindenkihez eljusson az ő kegyelmének jó híre.

Péntek
A sarokkő maga Krisztus Jézus, akiben az egész épület egybeilleszkedik, és szent templommá növekszik az Úrban. Ef 2,20–21 (Ézs 28,16; Lk 22,35–38; Préd 3,1–15) Minden szándékunk, cselekedetünk, eredményünk és örömünk szerteoszlik, köddé válik, ha azzal csak saját magunkat próbáljuk hirdetni. Ám minden szó, akarat és siker, amelyben velünk van Jézus, amellyel őt hirdetjük és őt dicsérjük, templommá válik, ahol falak nélkül is szüntelenül hangzik az istentisztelet!

Szombat
Szárnyaid árnyékában keresek oltalmat, míg elvonul a veszedelem. Zsolt 57,2b (Zsolt 11,27; Lk 6,20–26; Préd 4,1–12) Olyan jó lenne magunkkal vinni a vasárnapi istentiszteletek alkalmával átélt meghittséget, Isten közelségét! Ez egyáltalán nem lehetetlen, csupán azokat az ígéket kell magunkkal vinnünk a szívünkben és valóra váltanunk az életünkben, amelyek ezen a héten eléink kerültek. Így az Isten örök hatalma védőszárnyként nyugszik felettünk, és nemcsak a veszedelem idején, de életünk minden napján megtart szeretetében. ■ ZSÍROS ANDRÁS

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • **EvÉlet on-line:** www.evelet.hu, www.evangelikuselet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu.
Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). **Szerkesztőségi titkár** (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). **Olvasószerkesztő:** Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). **Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line:** Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). **Rovatvezetők:** Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu), Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Vég helyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veg helyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó:** Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).
Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.
Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétvégi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

